

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU POLİTİKASI VE İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI

KAMU POLİTİKALARINDA KURUMLAR ARASI GÜVENİN
ÖLÇÜLMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: NEVŞEHİR
SİVİL TOPLUM
KURULUŞLARI ÖRNEĞİ

Tuğçe Zehra DEMİRCİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Dr.Öğr.Üyesi Hüsamettin Serkan AKILLI

NEVŞEHİR

Aralık 2018

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU POLİTİKASI VE İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI

KAMU POLİTİKALARINDA KURUMLAR ARASI GÜVENİN
ÖLÇÜLMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA:NEVŞEHİR
SİVİL TOPLUM
KURULUŞLARI ÖRNEĞİ

Tuğçe Zehra DEMİRCİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Dr.Öğr.Üyesi Hüsamettin Serkan AKILLI

NEVŞEHİR

Aralık 2018

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Tuğçe Zehra Demirci

TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK

“Kamu Politikalarında Kurumlar Arası Güvenin Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma: Nevşehir Sivil Toplum Kuruluşları Örneği” adlı Yüksek Lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzu’na uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Tuğçe Zehra Demirci

Danışman

Dr.Öğr.Üye. H.Serkan AKILLI

Kamu Politikası ve İşletmeciliği Ana Bilim Dalı Başkanı

KABUL VE ONAY SAYFASI

Dr. Öğretim Üyesi Hüsamettin Serkan AKILLI danışmanlığında Tuğçe Zehra DEMİRCİ tarafından hazırlanan “Kamu Politikalarında Kurumlar Arası Güvenin Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma: Nevşehir Sivil Toplum Kuruluşları Örneği ” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Politikası ve İşletmeciliği Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

.14./12./2018

JÜRİ

İMZA

Danışman :Dr.Öğr.Üye. Hüsamettin Serkan AKILLI

Üye :Doç.Dr.Hakan Vahit ERKUTLU

Üye :Dr.Öğr.Üye.Mustafa ARSLAN

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun .27./12./2018 tarih ve 2018-51.102-1 sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

27/12/2018
Doç. Dr. Vedat AKTEPE
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın hazırlanması sürecinde ilk aşamadan son aşamaya kadar değerli fikirlerini, deneyimini, destek ve yardımlarını esirgemeyen değerli hocam ve Tez Danışmanım sayın Dr.Öğr.Üyesi H.Serkan AKILLI'ya, görüşmelerin gerçekleşmesi sürecinde destek olan ve birçok kolaylık sağlayan vakıf,sendika,meslek kuruluşu başkanlarına, görüşmeleri gerçekleştirdiğim STK üye ve yöneticilerine teşekkür ederim.Yine desteklerinden dolayı Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü çalışanlarına teşekkür ederim.

Yaşamım boyunca beni destekleyen, bana inanan ve daima güvenen aileme ve varlığıyla hayatımı anlamlandıran Süleyman PELTEK'e sonsuz kere teşekkür ederim.

Tuğçe Zehra DEMİRCİ

**KAMU POLİTİKALARINDA KURUMLAR ARASI GÜVENİN
ÖLÇÜLMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA:NEVŞEHİR SİVİL TOPLUM
KURULUŞLARI ÖRNEĞİ**

Tuğçe Zehra DEMİRCİ

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu
Politikası ve İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Aralık 2018**

Danışman: Dr.Öğr.Üyesi Hüsamettin Serkan AKILLI

ÖZET

Bu araştırmada kamu politikalarında kurumlar arası güvenin sivil toplum kuruluşları ile kamu kurumları arasında ölçülmesi amaçlanmıştır.Bu doğrultuda çeşitli sivil toplum kuruluşu üye/yöneticileri ile görüşmeler düzenlenmiş, sivil toplum kuruluşlarının kamu kurumlarına olan güveninin varlığı ve boyutunun saptanması amaçlanmıştır. Bu amaçla kurumlar arası güven,sivil toplum kuruluşları ile kamu kurumları arasındaki ilişkiler ve kamu politikalarında kurumlar arası güven literatürü incelenmiştir.

Verilerin toplanmasında görüşme yöntemi kullanılmıştır. Örneklem seçimi, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ve kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemleri ile yapılmıştır.

Araştırmaya Nevşehir ilinde bulunan çeşitli sivil toplum kuruluşu üye/yöneticisi katılmıştır. 15 sivil toplum kuruluşu üyesi 20 katılımcıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme

formu kullanılmıştır. Görüşmeler katılımcıların isteği üzerine ses kayıt cihazı kullanılmadan, araştırmacının cevapları not alması şeklinde gerçekleştirilmiş ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırmada sivil toplum kuruluşları ile kamu kurumları arasında kurumlar arası güven çeşitli boyutlardallmüştür. Katılımcıların verdiği yanıtlarla sivil toplum kuruluşları ile kamu kurumları arasında güvenin,özellikle politika yapım ve uygulama aşamalarında çeşitli aksaklıkların da varlığı kabul edilerek var olduğu ve geliştirilebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Kamu politikası, Güven, Kurumlar arası güven, Sivil toplum kuruluşu.

A STUDY TO MEASURE INTER ORGANIZATIONAL TRUST IN PUBLIC POLICIES: NEVŞEHİR NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS CASE

Tuğçe Zehra DEMİRCİ

Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Social Sciences Public Policy and Management M.A, December, 2018

Supervisor: Dr. H.Serkan AKILLI

ABSTRACT

The aim of this study is to measure inter organizational trust between public institutions and non-governmental organizations in public policies. For this purpose, inter organizational trust, relations between non-governmental organizations and public institutions and inter organizational trust literature in public policies were examined. Interview method was used for data collection. Sample selection was made by using criterion sampling and easily reachable state sampling methods. Several non-governmental organization members / managers from Nevşehir province participated in the study.

15 interviews were held with 20 members of the NGO. Interviews were conducted at the request of the participants without the use of a voice recorder, as the researcher took notes and analyzed by content analysis method.

In the study, trust between institutions and non-governmental organizations and public institutions was measured in various dimensions. With the answers of the participants, it was concluded that the existence of various failures in the policy

making and implementation stages between the non-governmental organizations and public institutions is accepted and can be developed and improved.

Key Words: Public policy, Trust, Inter organizational trust, NGO.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK	ii
KABUL VE ONAY SAYFASI	iii
ÖNSÖZ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KURUMLAR ARASI GÜVEN

1.1.Güven	3
1.1.1.Çok Boyutlu Bir Kavram Olarak Güven	4
1.1.2.Karşılıklı Bir Kavram Olarak Güven.....	6
1.1.3.Bir Süreç Olarak Güven.....	7
1.1.4.Güvenin Boyutları.....	8
1.2.Kurumlar Arası Güven	9
1.2.1.Kurumlar Arası Güvenin Gelişimi.....	10

1.2.2.Kurumlar Arası Güven İlişkisinin Unsurları	13
1.2.3.Kurumlar Arası Güvenin Öncülleri	13
1.2.4.Kurumlar Arası Güvenin Rolü.....	16
1.2.5.Kurumlar Arası Güven Alanındaki Analiz Seviyeleri.....	24

İKİNCİ BÖLÜM

KAMU POLİTİKALARI VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

2.1.Sivil Toplum Kuruluşları.....	25
2.1.1.Kamu- Sivil Toplum Kuruluşu İlişkileri için Uluslararası Gösterge ve Standartlar	28
2.1.2.Türkiye’de Kamu- Sivil Toplum Kuruluşu İlişkileri Açısından Kurumsal Altyapı	29
2.2.Kamu Politikaları ve Sivil Toplum Kuruluşları	30
2.2.1.Kamu Politikalarında Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü.....	33
2.3. Sivil Toplum Kuruluşlarının Politika Yapma ve Karar Alma Süreçlerine Katılımı	43

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM VE BULGULAR

3.1.Yöntem	46
3.2.Teorik ve Metodolojik Sonuçlar.....	46
3.3.Ölçüm	47
3.3.1.Ölçüm öğeleri	48
3.3.2.Kurumlar Arası Güvenin Ölçülmesinde Yaklaşımlar ve Metodolojilerin Gözden Geçirilmesi	49
3.3.3.Ölçüm Geçerliliğinin Değerlendirilmesi	52
3.4.Araştırma Modeli	53
3.5. Verilerin Toplanması.....	62
3.6.Bulgular	63
3.6.1.Araştırma Bulguları ve Değerlendirme.....	63

3.6.2.Katılımcı Yanıtları	72
TARTIŞMA	112
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	118
KAYNAKÇA	120

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 2.2.2.1. Türkiye’de STK’lar ve Kuruluş Biçimleri.....	40
Tablo 2.2.2.2. STK’ların Devlet Kurumlarıyla İlişki Kurma Sebepleri	42
Tablo 2.2.2.3. Politika Önerinizin Sonucu Ne Oldu? Sorusuna Yanıtlar	43
Tablo 3.6.1.2.1. Nevşehir İli Çeşitli STK Kuruluş Türleri ve Sayıları	65
Tablo 3.6.1.2.2. Nevşehir İli Nevilere Göre Faal Dernek Sayısı.....	66
Tablo 3.6.1.3.Nevşehir İli Yıllara ve Süre Tipine Göre Derneklerde Çalışan Sayısı.....	67
Tablo 3.6.1.2.4.Araştırma Örneklemindeki STK Üyelerinin Cinsiyet Dağılımı	68
Tablo 3.6.1.2.5. Araştırma Örneklemindeki STK Üyelerinin Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı	69
Tablo 3.6.1.2.6. Araştırma Örneklemindeki STK Üyelerinin Eğitim Düzeyi Dağılımı	70
Tablo 3.6.1.2.7. Araştırma Örneklemindeki STK Üyelerinin Üyelik Süresi	71
Tablo 3.6.1.2.8.Araştırma Örneklemindeki STK’ların Türü	72
Tablo 3.6.1.2.9. Araştırma Örneklemindeki STK’ların Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı.....	72

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil.1. Kurumlar Arası İlişkilerde Güven, Güvensizlik ve Biçimlendirmenin Gelişimi	19
Şekil.2. Kurumlar Arası Güvenin Boyutları	24
Şekil.3. Kamu Politikası Oluşturma Süreci.....	35
Şekil.4. Kamu Politikalarında STK Etkisi ve Tetikleyiciler	37
Şekil.5. Küresel Yönetişim Aktörleri ve Bunların Güçlü ve Zayıf Yönleri	38

GİRİŞ

Kamu yönetimi araştırmalarında, hükümetin işlev görebileceği yönetim ve politikaları daha iyi anlamayı ve geliştirmeyi amaçlayan çok çeşitli konular araştırılmıştır. Bununla birlikte, bu geniş temalar çerçevesinde, örgütler arası güven veya örgütler arasındaki işbirliğine dayalı ilişkilere güvenin, bu örgütlerin başarısını etkileyen ortak eylemlerin birbirine bağımlılığının yaratılması için çok az ilgi olduğu vurgulanmıştır (Calvard, 2014). Örgütsel ve örgütler arası güven, siyaset bilimi, örgütsel sosyoloji, örgütsel psikoloji, ekonomi ve yönetim çalışmalarının ve organizasyon çalışmalarının türev alanları gibi diğer araştırma alanlarında giderek daha fazla ilgi görmektedir. Bu nedenle, kamu yönetimi araştırmalarında önemli bir araştırma konusu olarak neden az ilgi gördüğu merak edilmektedir (Choudhury, 2008). Kamu yönetimi araştırmalarında örgütler arası güven üzerine odak noktası olmaması, çoğunlukla, çağdaş kamu yönetiminin başarısı için çok önemli bir unsur olarak düşünölmektedir; örgütlerin bir mücadele içinde olduğu da düşünölrse daha çarpıcı hal alır. Artan karmaşıklıkla başa çıkmak için kendilerine erdem ve otoritenin ötesinde sorumluluklar verilir (Waldo, 1980). Bu karmaşıklığın üstesinden gelmek için, gevşek bağlantılı şebekelerin yönetilmesi, kamu idaresinin yönetimi için strateji olarak adlandırılan hiyerarşik ve piyasa temelli yönlendirme düzenlemelerine bir alternatif olarak önerilmektedir (Loorbach 2010). Shaw (2003), Getha ve Taylor (2012) ve Agranoff (2013) gibi yazarlar, örgütler arası güvenin bu tür ağlarda başarılı (birlikte) operasyon için çok önemli bir faktör olduğunu savunmaktadırlar. Edelenbos ve Klein (2007) benzer şekilde, örgütler arası güvenin karar vermeyi kolaylaştırdığını ve örgütler arası işbirliğinin performansı arttırdığını savunmuşlardır. Bununla birlikte, başarılı kamu yönetimi için örgütler arası güven kavramı önemli bir faktör olmasına rağmen, akademisyenler de güven kavramını eleştirmektedir. Bouckaert (2012), örgütler arası güvenin potansiyel önemini vurgulamasına karşın, güvene aşırı bir bağımlılığın kamu idaresine zarar verebileceği için, güvenin her derde deva olarak düşünölmemesi gerektiği konusunda uyarıda

bulunmaktadır. Van Montfort, güvenin sık sık kamu sektöründeki reform söyleminde potansiyel olarak gözetim, hesap verebilirlik ve dengelerin düzenlenmesi gibi mekanizmalar hakkında ciddi tartışmalara engel olan ve bunları engelleyen bir araç olarak kullanıldığını ileri sürmektedir (Bouckaert, 2012). Daha genel yönetim literatüründe Sievers (2003) güvenin, örgütsel düzeni yeniden kurmak ve çalışma ortamlarında birçok kişinin hissettiği düzensizliği ve umutsuzluğu maskeleyen için bir yönetsel öneri olarak kullanıldığını öne sürmektedir (Skinner vd., 2013) . Bazı bilim adamları bu nedenle zaten bu karanlık taraf güvenini belirttiyse de, sınırlı ampirik araştırmada ona değinmiştir. Literatürdeki analizler, deneysel araştırmaların çoğunun ağırlıklı olarak güvenin olumlu rolü ve güvensizliğin olumsuz rolü üzerine yoğunlaştığını göstermektedir (Fulmer ve Gelfand, 2012). Kişiler arası, gruplar arası ve örgütler arası ilişkilerde güvenin sayısız yararlarından bahsedildiği, iyimser önyargının neredeyse tartışılmaz olma noktasına geldiği ve güvenin her derde deva olarak görülmesinden endişe duyulduğu belirtilmiştir (Gargiulo ve Ertug, 2006).

Kurumlar arası güven kamu yönetimi söyleminde ve araştırmada ciddi bir çekirdek kavram olarak alınacaksa, özellikle kamu politikaları oluşturma ve uygulama esnasında ne derece önemli olduğuyla ilgili de tutarlı bir anlayış üretmesi önemlidir. Kamu politikalarında kurumlar arası güvenin, kamu kurumları ile en önemli aktörlerden olan STK arasında var olup olmadığının ölçülmesinin, kurumlar arası güven literatürüne katkıda bulunması tartışılmazdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KURUMLAR ARASI GÜVEN

1.1.Güven

Güven hakkında yıllarca gelişen ve büyüyen literatür sayısız tanım yapmıştır.Buna rağmen ortak yürütülen çalışmalar kurumlar arası güven hakkında anlaşılabilir bir teori üretmeyi başaramamıştır.Yazarlar her iki disiplinin de kendi alanlarında özel paradigmlar üretmeye meyilli olduğuna dikkat çekmiştir.Güven olgusunun en çok kullanılan sosyal bilimler terimlerinden biri olmasına rağmen,yıllar süren kümülatif araştırmalar güven konusunda bir “kavramsal bataklık” oluşturmuştur.

Organizasyonların resmi otoritesi olmayan diğer kuruluşlar arasındaki ilişkilerde ayrıntıları izleme şansı daha da azalmaktadır. Bu gibi durumlarda, ortaklar genellikle birbirine bağlıdır, ancak değişimler gönüllü ve izlenmemektedir. Güvenin güvenilmezliğin pozitif beklentilere dayanan niyetini içeren görüşünün güvenle kabul edilmesi, örgütsel ilişkilerin daha az olduğu şeklinde algılanacağı anlamına gelir; karşılıklı bağımlılık daha az rahatsız edicidir ve böylece değişimler tamamen izlenmeksizin sağlanır (Currall ve Judge, 1995). Ayrıca, güvenlik açığının güçlü bir şekilde kabul edilmesi, güvenin en büyük öneminin, bireysel çıkarlara, amaçlara ve

değerlere potansiyel müdahalenin var olduğu anlamına gelir (Krishnan, Martin ve Noorderhaven, 2006).

Güven, taraflar arasında daha fazla anlayış ve aşinalık ile ilişkilidir (Gulati, 1995). Bu, iş ortaklarının zihinsel modelleri ile bilginin nasıl işlendiği arasındaki eşleşmeyi ifade eden bilişsel yakınlık için önemlidir (Karamanos, 2003; Porac ve Thomas, 1990). Böylece, örgütler arası bir ilişkide bilişsel yakınlık sezgisel kullanımı ve daha basit ve daha hızlı karar vermeyi mümkün kılar (Perrone ve Zaheer, 2003). Ayrıca, güvenen bir ilişkide davranışa ilişkin olumlu beklentiler ve inançlar, ortakların daha fazla taahhüt ve yükümlülüklerle ilişkili olabilecek riskleri alma konusunda daha istekli olmalarına neden olacaktır (Perry, Sengupta ve Krapfel, 2004). Bu, genel kaynak taahhütleri, karşılıklılık ve etkileşimlerin sıklığı ve yoğunluğundan bahseden ilişkiyel yakınlık için önemlidir (Hansen, 1999; Tiwana, 2008). İlişkilerin maliyetleri, olası çatışma riski ve sözleşme önlemlerine duyulan ihtiyaçla birlikte azaldığından, örgütler arası güven ilişkiyel yakınlığı teşvik eder (Ring ve Van de Ven, 1994). Bilişsel ve ilişkiyel yakınlığın, hem değişimi kolaylaştıran hem de işbirliğini artıran koşulları iyileştirdiği düşünülmektedir (Carroll ve Ashford, 1995). Mayer, Davis ve Schoorman'ın (1995) güvene ilişkin çerçevesini çizen firmaların değişen koşullar konusundaki deneyimleri, daha önce tutulan ortakların güvenilirliği hakkındaki önceden algılamaları güçlendirerek güvenini daha da güçlendirir. Bu tür algılamalar güveni güçlendirebilir. Çünkü sadece ortak nitelikleri değerlendirilir, aynı zamanda ilişki ve evrimi de, özellikle de bir ortağın güvenilirliğinin bir ilişkide erken bir aşamada yeterince erken değerlendirilemeyeceği fikri ile birleştiğinde geçerlidir (Sheppard ve Sherman, 1998). Bu, güven sergileyen ortakların güven artışı teşvik edilebileceğini ima etmektedir (Lewicki ve Bunker, 1995).

1.1.1.Çok Boyutlu Bir Kavram Olarak Güven

Yazarlar, güvenin çok boyutlu ve karmaşık doğasını yakalamak için farklı teorik yaklaşımları (çoğunlukla işlem maliyeti ekonomisi ve sosyo-psikoloji) birleştirmektedir. Güvene ekonomik yaklaşım sıklıkla hesaplayıcıdır, diğer aktörün

gelecekteki davranışının tahminini veya beklentilerini arttırır (Blomqvist, 2002). Sako ve Helper (1998) ekonomik, sosyolojik ve psikolojik teorileri birleştirmişler ve güven tayinlerini "bir temsilcinin ticaret ortağının karşılıklı olarak kabul edilebilir bir biçimde davranacağı beklentisi" olarak tanımlamışlardır. Benzer şekilde, Young-Ybarra ve Wiersema (1999) bir teori çerçevesinde "Güven üç bileşene dayalıdır: güvenilirlik beklentisi ; işlem maliyeti ekonomisi (oportünizm) ve sosyal değişim kuramı (karşılıklılık beklentisi)" ifadesini kullanmıştır. Bu analiz temelinde, sosyal ve ekonomik yaklaşımların bir kombinasyonunun, kurumlar arası ilişkilere kompleks olgu fenomeninin en kapsamlı görüşünü sunabileceği önerilmektedir (Korczynski, 2000). Şu ana kadar farklı disiplinlerden gelen yazarlar için birbirinden ziyade geçmişten söz etmek eğiliminde oldukları ayrıca iktisadi faaliyete güvenin ekonomi disiplinleri ile sosyo-psikoloji arasında yapıcı bir diyalog olmadan anlaşamayacağı ve açıklanamayacağı belirtilmektedir (Young ve Wiersema,1999). Bu karmaşık ve çok boyutlu kavramı anlamak için güvenin bilişsel, etki temelli ve davranışsal boyutlarını hesaba katma ihtiyacı da vurgulanmaktadır (Blomqvist ,2002). Örgütün dinamik yeteneği görünümü, örgütün bilgi temelli görüşü, dinamik ortamlarda firmanın rekabet gücünü açıklayan yeni teorilerin geliştirilmesiyle birlikte sosyal sermaye teorisi halihazırda farklı teorik yaklaşımları birleştiren farklı disiplinler arası diyaloga ihtiyaç vardır. Bir başka nokta, güvenin ölçülebilir boyutlarının tanımda genellikle belirgin olmadığıdır. Örneğin, Ganesan (1994) güvenilirlik ve iyi niyet boyutlarına atıfta bulunur ancak bunları tanımında içermez . Doney ve Cannon (1997) güvenin tanındığı güvenilirlik ve güven hedefinin yardımseverliği olarak tanımlanmalarıyla aynı boyutları (yani güvenilirlik ve yardımseverlik) kullanmaktadır. Young-Yabarra ve Wiersema'nın (1999) tanımı ve boyutları da tutarlıdır. Benzer teorik yaklaşımlar uygulansa bile, güven aynı şekilde tanımlanmamaktadır. Birçok çalışmada çok boyutlu bir yapı olarak kavramsallaştırılmıştır, ancak boyutların içeriği, rolü ve sayısı evrensel olarak kabul edilmemiştir. Literatüre bakıldığında kullanılan boyutların rolü ve sayısı farklıdır. Denetlenen örgütler arası güven üzerine ampirik araştırmada kullanılan boyutlar; güven, yardımseverlik, güvenilirlik, bütünlük, dürüstlük, inanç, katılım kurumsallaşma, alışkanlık kazandırma, yetenek, sorumluluk, hoşlanılabilirlik, karar,

iyi niyet, yeterlilik, karşılıklılık, birlikte olma, performans, öngörülebilirlik, açıklık, şeffaflık ve samimiyet şeklinde sıralanabilir. En yaygın olanı güvenilirlik ve yeterlilik şeklinde sıralanabilir, ancak bu sözcüklerin anlamı konusunda bir fikir birliğine varılamadığı görülmektedir. Örneğin, bazı yazarlar yetki veya güvenilirlik yerine yetki veya yetenek terimini kullanmışlardır. Güvenilirlik, yardımseverlik gibi benzer bir şekilde kullanılmıştır ve öngörülebilirlik ve bütünlük, makalelerde birbirine bağlanmıştır. Bu bulanık, örtüşen ve hatta tartışmalı olan kelime dağarcığı kullanımı, güven ölçüm çabalarının değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Dolayısıyla, teorik yaklaşım, kavramsallaştırma ve boyutlar arasında daha tutarlı bir bağlantı, kurumlar arası güven ilişkisini araştırmayı daha sağlam hale getirebilir. Belirtildiği gibi, güven boyutlarının sayısı ve içeriği üzerinde mutabakata varılmamıştır. Bununla birlikte, çalışmaların çoğunda tek bir boyutun tüm olguyu düzgün biçimde tanımlamaması gerçeği göz önüne alındığında, çok boyutlu bir yapı olarak güvenin kavramsallaştırılmasında anlamsal belirsizlik, ulusal ya da farklı kültürel yaklaşımlardan dolayı ortaya çıktığı sonucuna ulaşılabilir. Dahası, bazı yazarlar, örgütsel güvenin ve onun önerdiği boyutların ölçülmesindeki güçlüklerden dolayı, tek boyutlu, küresel bir önlem olarak ele alınabileceğini ve bu şekilde küresel ölçüt olarak ele alınması gerektiğini savunmaktadır (Medlin ve Quester, 2002).

1.1.2. Karşılıklı Bir Kavram Olarak Güven

Güven, öğrenmeyi zorlaştıran belirli özelliklere sahiptir. Örneğin, güven ve işbirliği, güven ve iletişim ile güven ve performans arasındaki ilişkilerin hepsinin karşılıklı olduğu öne sürülmüştür. Nedensellik, güven unsurunun öncüllerini, boyutlarını ve sonuçlarını tanımlamada belirsizlik ve karışıklığın başlıca nedenlerinden biri olarak görülebilir. Bu, en azından kısmen güvenin karşılıklı bir kavram olduğu, bunun hem bir neden hem kısmen bir etki olduğuna işaret etmektedir. Örneğin pazarlama geleneğindeki yazarların hemen hemen her zaman basit nedenselliğe sahip modeller önermeyi başardıkları ; yani dairesel veya karşılıklı nedensellik içermedikleri belirtilmektedir (Laurentin, 2000). Forrester (1961) da ekonomik ve sosyal sistemlerin temel unsurları olarak geribildirim döngülerini güçlü bir şekilde

tartışmıştır. Geri bildirim döngüleri, güven üzerine yapılan araştırmalarda da bulunabilir (Blomqvist, 2002).

1.1.3.Bir Süreç Olarak Güven

Literatürdeki ortak bir tema, güvenin ortaya çıkışı ve zaman içerisinde ilerlemesiyle ilgilidir. Örneğin, Daellenbach ve Davenport (2004) güven oluşumunu araştırmış ve örgütlerin ortaklarıyla müzakerelerde buldukları zaman, iş birliği kuracakları başka bir örgüt aradıklarında güven öncüllerinin farklılık gösterdiklerini incelemişlerdir. Child (2005), işbirliğine dayalı ilişkiler içinde güvenin anlaşılması için, güven ve işbirliğinin karşılıklı olarak takviye edilerek tasvir edilmesinin önemli olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, güven ve işbirliğine dayalı ilişkilerin gelişmesinin durdurulabileceğini hatta gerileyebileceğini savunmaktadırlar. Panteli ve Sockalingam (2005), güvenin dinamik olduğunu ve mevcut güvenin seviyesinin, çatışmanın ne kadar etkili bir şekilde yönetildiğinden sürekli olarak etkilenmekte olduğunu savunmuştur. Bu nedenle, güvenin statik olduğu düşünülürse doğru bir güven anlayışı tamamlanmamış gibi gözükmektedir. Teorisyenler ve araştırmacılar ayrıca, ilişkiler ve ortaklıklar geliştikçe, farklı güvene dayalı şekillerin oluştuğunu da belirtmişlerdir. Panteli ve Sockalingam (2005), sırayla gelişen en az üç ana tür güven olduğunu savunmaktadır: Hesap tabanlı güven, bilgi tabanlı güven ve kimlik tabanlı güven. Benzer şekilde, Child (2005), hesaplama, anlama ve kişisel tanıma dayalı olanlar da dahil olmak üzere farklı güvene dayanan biçimlerin bulunduğunu savunmuştur. Laaksonen (2008), güveni bir sözleşmeye dayalı yeterlilik olarak kavramsallaştırmıştır. Bütün bu güven açıklamalarının, işlemsel etkileşimlerden daha çok kişisel ve ilişkisel güven biçimlerine ilerleme sağladığı gösterilmektedir. Kurumlar arası güven literatüründe, güvenin ortaya çıkışı ile işbirlikçilerin aşamalı gelişimi arasında dikkate değer bir bağlantı kurulmuştur. Literatürde ittifak geliştirme döngüsüne uygun olarak güvenin nasıl geliştirildiğine bakılmıştır (Child vd.,2005). Daha önce de belirtildiği gibi, ittifak oluşum aşamasında hesap verme güveninin gerekli olduğunu savunulmaktadır. İşbirliği daha da geliştikçe, güven oluşturmak için yeni bağlar ve tanımlar gereklidir. Güvenin karmaşık doğası göz önüne alındığında

bu süreç biraz farklılaşsa da, işbirliğine dayalı ilişkiler oluştuğunda güvenin nasıl geliştiğini anlamak önemlidir (Oomsels ve Bouckaert, 2014).

1.1.4.Güvenin Boyutları

Literatürde sıklıkla kullanılan güven tanımları beklenti ve güveni oldukça yakın bir ilişki içinde ele almış ve güveni bir davranış biçimi olarak formülize etmiştir. Birçok yazar bu iki olgu arasında farklı boyutlarda ilişki olduğunu belirtmiştir. Güvenin ilk boyutu; güven kişinin pozitif beklentisi ve güvenilen kişinin bakış açısı ve yeterliliği ile ilgilidir. Yeterlilik, sahip olunan yetenekler gibi güven duygusunu oluşturacak özellikleri bünyesinde taşır ve güvenen için bunlar oldukça yeterli sebeplerdir. Hissedilen güvene layık olma olgusu da yine bu karakteristik özellikler güçlendikçe artacaktır. Aynı zamanda bireyin gönüllü olarak risk altında olma ve zarar görmeyi kabullenmesi yine bu özelliklere bağlıdır. Bu bilinçli olarak risk alma güven olgusunun ikinci boyutudur. Güvenen birey diğer etkenlere çok fazla bakmadan olaylara bir inanç atlayışı yaparak sonuçlarını pek düşünmeden risk altında olmaya gönüllü olacaktır. Aynı zamanda güvenilen kişinin bu zarara açık olma durumunu kullanmayacağı ve bu zararın tıpkı kendisine gelecekmiş gibi davranacağı ve güveneni koruyacağı konusunda da oldukça güçlü bir inanç vardır (Oomsels ve Bouckaert, 2014).

Güvenin ele alınması gereken üçüncü boyutu; güven sadece bir kararla fark yaratabilen insanlara verilir yoksa elimizde olan sadece bir umuttur. Lewis ve Veigert'a göre güvenin altında yatan neden sosyal olarak fark yaratma güdüsünde saklıdır. Kararları ve duruşları ile farkındalık yaratan insanlar saygı görmeye daha çok müsaittirler ve güven duygusunun bir boyutu da saygıdır. Güven olgusu da tüm bu boyutlar dikkate alındığında bütünleşik bir olgudur ve diğer boyutlarla ilişki halindedir (Luhmann, 1979).

Güven hakkındaki tartışmalar sıklıkla farklı boyutları arasındaki karmaşayı çözmede yetersiz olmaktadır. Kavranabilir bir güven altyapısı şemasına alınan güven, zarar

görme olasılığı ve davranışsal güven olguları analiz edilerek gerçekleştirilmelidir (Oomsels ve Bouckaert, 2014).

1.2.Kurumlar Arası Güven

Örgütler arası güvenin çeşitli faydaları vardır. Örneğin güvenilir ve adil bir satıcıyla çalışmak, alıcı için izleme ve işlem maliyetlerini düşürmekte ve yüksek şeffaflık ve işbirliği seviyesi yaratmaktadır (Dyer ve Chu, 2003). Ayrıca, güven çatışmayı azaltmaktadır. Müzakereler daha az maliyetlidir çünkü alıcılar ve tedarikçiler ortak noktaları daha kolay bulabildikleri için sözleşmeler daha anlaşılırdır (Zaheer vd.,1998). Örneğin, bir sözleşmenin açıkça kapsamadığı maliyetler doğduğunda, güven, bu maliyetler hakkında ortak bir anlayış geliştirmeyi kolaylaştırır ve taraflar, ilişkiye fayda sağlayan bir çözüm bulmaya daha isteklidirler. Dahası, güven, üzerinde anlaşmaya varılan taraflar ölçeğini ve kapsamını genişletir ve ilişkide daha büyük riskler alması için bir mekanizma olarak davranır (Gulati, 1995). Güvenin bu gibi olumlu özellikleri, tarafların performans kazançlarını nasıl sağladıklarını açıklamaktadır. Bununla birlikte, güvenin aşırı olması durumunda güvenin bu aynı etkileri işlevsiz hale gelebilir. Gargiulo ve Ertuğ'un (2006) kör inanç dediği nesnellik büyük olasılıkla kaybolabilir ;bir tedarikçinin gelecekteki davranışı hakkında iyimser önyargı, alıcıyı izlemeyi ve makul bir seviyenin altındaki güvenceleri azaltmaya yönlendirebilir. Alıcıyı izleme ve koruma pahalıdır; bu tür maliyetleri olumlu şekilde imha edebilir. Sorun, azaltılmış ihtiyatlılığın, tedarikçinin yanlış davranışı için fırsatlar yaratması ve alıcının bu tür yanlış davranışları zamanında algılamasını zorlaştırmasıdır (Gargiulo ve Ertug, 2006). Ayrıca son derece güvenilir bir tedarikçinin düşen performansı ile ilgili endişeleri arttırması zor olabilir, çünkü alıcı gerginlikten kaçınmayı ve böyle bir tedarikçi ile çatışmayı tercih edebilir (Selnes ve Sallis, 2003). Gargiulo ve Ertug (2006) paradoksal olarak, güven, ortaklar arasındaki performans sorunlarına hitap etmeyi, “daha az zorlaştırmamakta” olarak belirtmiştir. Buna ek olarak, oldukça güvenen bir ilişki genellikle örgütsel sınırlar boyunca çok sayıda bağ içerir. Bununla birlikte, çoklu bağlar, alıcıyı sınırlayan artan güven ve gereksiz yükümlülüklerle dönüşebilir (Gargiulo ve Ertug, 2006; Choi, 2011). Alıcı,

oldukça güvenilir bir tedarikçi ile uğraşırken alternatif tedarikçiler aramayı bırakabilir. Bu durum geçiş maliyetinin artmasına neden olur. Bu nedenle, güvenin güçlenmesiyle ve sonunda kazanımlarını geçtiği için, işlevsel olmayan mekanizmalar (örneğin izleme, çatışmayı önleme, artan bağımlılık, vb.) hızla yıpranabilir. Bu noktada, alıcının tedarikçinin güvenilirliği ve bütünlüğü konusundaki güçlü inançları, performansı arttırmak yerine ters sonuç verebilir ve nihayetinde engelleyebilir. Alıcı geçmişini yaşayabilir ve geleceğe yansıtabilir. Başka bir deyişle, oldukça güvenilir bir tedarikçi hakkındaki olumlu inançlar tedarikçinin performansının düşük olup olmadığına bakılmaksızın mevcut ilişkiyi sürdürmek için güçlü bir arzu yaratmaktadır (Li vd., 2006). Dahası, bir tedarikçinin yanlış davranışını yüksek güven ilişkisinde kanıtlamak çoğu zaman çok zordur. Örneğin, tedarikçiyi yakından izlemeksizin, bir alıcı aşırı ücret olup olmadığını bilmekte zorlanabilir. Ayrıca, lojistik sorunlarının bir eşin koordinasyon eksikliğinden veya teslimat arabulucusu ile ilgili bir sorundan kaynaklanıp kaynaklanmadığının belirlenmesi karmaşık olabilir (Anderson ve Jap, 2005). Alternatif olarak alıcı, bir parçalanmanın kendine ve dolayısıyla diğer potansiyel tedarikçilerle yeni ilişkiler kurma becerisine zarar verebileceğinden korkabilir (Gulati, 1995).

1.2.1. Kurumlar Arası Güvenin Gelişim

Kurumlar arası güvenin nasıl oluşturulduğu ve geliştirildiği araştırmacıların cevap vermeye çalıştığı sorulardan bir tanesidir. Literatürde bu sorunun cevabı olabilecek belli başlı başlıklar bulunmaktadır; güveni yaratmanın maliyeti, kurumlar arası güvenin gelişiminde kişiler arası güvenin rolü, ilgili birimlerin analiz seviyeleri ve güven oluşumunu etkileyen bölgesel ya da kültürel etkenlerin kurumsal bazdaki etkisi bunlara örnektir (Oomsels, 2014).

Güveni Yaratmanın Maliyeti:

Güven yönetiminin ortaya çıkmasını araştıran teorilerde güvenden doğan faydaların tüm hatlarıyla analiz edilmesi önemli bir etkidir. Akademik araştırmaların çoğunluğunda güvenin faydasal etkilerine odaklanması güvenin gelişimi ve ortaya çıkarılması adına gereken maliyeti oldukça ilgi çekici kılmaktadır. Bu konudaki

araştırmalar sayılabilir ögelerden çok sayılamayan ve başka faktörlere bağlı olan değişimler ve fırsatların maliyetleri baz alınarak belirlenmiştir. Örneğin firmalardaki güven dinamiklerini araştıran bir çalışmada Larson (2007) örgütler arasında güven gelişiminin büyük ölçüde zaman ve kaynaklarla ilgili olduğunu belirtmiştir ki bunlar da maliyet anlamına gelmektedir. Başka çalışmalarda güven oluşturulması konusu özel örgütsel yeterliliklerin ve güven oluşmasına sebep olacak davranış biçimlerinin maliyetleri araştırılarak bu konudaki hesaplamalar yapılmaya çalışılmıştır. Sağlayıcı ve dağıtıcı firmalar arasındaki güvenin maliyeti bu değiş tokuşun hızı güvenilirliği için yapılan tüm mali harcamaların toplamına eşittir. Maliyet analizindeki önemli bir varsayım da kurumlar arası güvenin oluşması sürecini kişisel güvende olduğu gibi bir bireyin başka bir bireyi yüksek bir bağlılıkla ve sadakatle izlemesi ve yolundan gitmesi anlamına geldiği için kurumlar arası güvenin oluşturulması tıpkı kişiler arası güvenin oluşturulması gibidir. Bu durum kişiler arasındaki güvenin tüzel kişiliğe aktarılması olarak da tanımlanabilir. Bu bağlamda Dyer ve Chu 2003'teki araştırmalarında güven duygusunun oluşmasına vesile olan güvene layık olma hissiyatının bulunduğu ortamlarda bu maliyetlerin çok daha düşük olacağı hipotezini savunmuş ve güvenin oluşmasını sağlamak yerine bir kurumu insanların gözünde güvene layık bir pozisyona getirmek için yapılacak çalışmaların güvenin kendisini yaratmak adına yapılacak çalışmalardan çok daha az maliyetli olacağını savunmuştur. Bu durum güvenin aktarılmasının maliyetinin ilişkiyel normlar ve ahlaki etik değerleri baz alınarak yapıldığında maliyetlerin çok daha düşük olacağı fikriyle birebir örtüşmektedir. Aynı zamanda güveni inşa etme ve güvenin değerine ulaşma olguları arasındaki ilişki örgütsel davranış biçimlerinin kurumlar arası bir özgürlüğe sahip olduğu ortamlarda sonuç çıkarmanın dolayısıyla maliyetlerin azalacağı vurgusunu yapmak zor değildir ancak iki organizasyon arasındaki kurumsal bağımsızlık arttıkça, güvene duyulan ihtiyaç da aynı düzeyde artar. Ek olarak bazı araştırmacılar iki organizasyon arasındaki kurumsal içerik rollerinin sosyo-kültürel değerler endüstriyel ahlaki normları ve kurumsal prestij gibi ana elementlere birebir bağlı olduğu ve bu olguları bu içerik dahilinde güven oluşturma maliyetine direkt olarak etkisinin olduğu gözlemlenmiştir (Wiks ve Bermin, 2004). Bu bağlamda oluşturulacak olan kurumlar arası güven daha çok durum bazlı ve

kırılgan gibi gözükse de aslında uzun vadede çok daha dayanıklı olacaktır. Bu uzun vadedeki güven ilişkisinin daha fazla kaynak ve ilgi gerektirdiği açıktır ama kullanım alanına bakılacak olunursa daha tatmin edici sonuçlar vereceği aşıkardır. Aynı zamanda yukarda da bahsi geçtiği üzere kurumlar arası güvenin gelişmesinde kişiler arası güven önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır (Bouckeart,2014). Ampirik çalışmalarda kişiler arası güvenin kurumlar arası güvene etkisi direkt olarak analiz edilmez fakat gözle görülür etkileri belirtilebilir.Örnek olarak küçük girişimci firmalardaki, kurumlar arası güven araştırılırken firmalar arası kurumsal güvenin bu yönetsel organizasyonların başındaki aktörlerin arasındaki kişisel ilişkilere sıkıca bağlı olduğu gözlemlenmiştir. Ek olarak kişisel ve kurumlar arası güven arasındaki ilişkiye uygulanabilecek performans ölçütleri bulunmaktadır (Jap ve Enderson,2003). Kişisel sınırlar dikkate alınarak ve saygı duyularak oluşturulan kişisel güvenin,örgütsel performans ölçütleri üzerinde pozitif etkisi ve bu etkilerden doğan fırsatları değerlendirme şanslarının dikkate alınacak düzeyde fazla olduğunu belirtilmiştir. Genel olarak kişiler ve kurumlar arası güven arasındaki ilişki araştırma ilgisi çekecek kadar fazladır ama bu cevaplanmamış soruların kurumlar arası güven ve bunun getiriler üzerindeki etkileri tam olarak gün yüzüne çıkarıldığını söylenemez (Oomsels ve Bouckeart,2014).

Kurumsal Faktörler

Araştırmalar sonucunda aydınlığa kavuşturulan başka bir alan yerel ve ulusal kültürün etkileridir. Güven ve bunun bağlı olduğu ilgili normlar bahsedilen olgulara direkt olarak bağlıdır (Chu vd.,2003). Araştırmalarda ulusal bazdaki aynı sektörde iş yapan iki organizasyonun arasında bulunan bu ortak paydadan dolayı kurumlar arası güvenin daha kolay oluşacağını saptanmıştır.Örneğin Kore ve Japonya'da aynı sektördeki iki firmanın arasında oluşacak güvenle Japonya ve ABD ülkelerinde aynı sektörde faaliyet gösteren iki kurumun güven düzeylerinin aynı olacağını beklemek rasyonel bir yaklaşım olmayacaktır. Ülkesel ortak payda dolayısıyla Japon bir firmanın bir Kore firmasına güven duyması bir ABD firmasına güven duymasından daha kolay ve olası olacaktır. Sonuç olarak akademik bağlamda kurumlar arası

güvenin gelişimi konusu sayısız fırsatı bünyesinde barındırmaktadır (Oomsels ve Bouckeart,2014). Daha spesifik bir bakış açısıyla bakılırsa güvenin faydaları derinlemesine araştırılmışken güven oluşumunun ve aktarımının maliyetleri eksiklik göstermektedir. Böyle bir araştırma içine giren bireyler kurumsal ve kişisel güven arasındaki ilişkiyi incelediklerinde tatmin edici boyutta analiz yapma, bulgu çıkarma, sonuç elde etme imkanını yakalayabilir. Kurumlar arası güvenin geliştirilmesinde kurumsal bağlamın rolü de yapılacak olan araştırmaya eklenmelidir (Oomsels ve Bouckeart, 2014).

1.2.2.Kurumlar Arası Güven İlişkisinin Unsurları

Örgütsel güvenin nasıl anlaşıldığının farklılıkları göz önüne alındığında,örgütler arası güvenin temel unsurları üzerinde çok az anlaşma olması şaşırtıcı değildir (Steppänen vd., 2007). Daha geniş kapsamlı literatürde örgütsel yetkinlik, yardımseverlik ve bütünlük, inanç gibi boyutlar sürekli olarak ön plana çıkmaktadır. Bununla birlikte, bazı araştırmacılar, yardımseverlik gibi nedenlerin, örgütler arası güvenin yaratılması veya sürdürülmesi için elzem bir önemi olmadığını savunmaktadır. Bunun yerine, her örgütün kendi finansal çıkarlarını korumak için motive olduğu varsayıldığı için, örgütler arası ittifaklarda yeterliliğin ve bütünlüğün en önemli itici unsur olduğunu savunulmaktadır (Janowicz ve Krishnan, 2009).

Öte yandan, diğer araştırmacılar da güvenin kişiler arasında iyilik ya da duygusal bağlar kurma ve yardımseverlik gerektirdiğini vurgulamışlardır. O halde, bir bütün olarak, örgütler arası güvenin temel boyutlarıyla ilgili net bir mutabakatın olmadığı söylenebilir (Steppänen vd., 2007).

1.2.3.Kurumlar Arası Güvenin Öncülleri

Literatür, hem kişilerarası hem de örgütsel yönleri temsil eden, örgütler arası alanda çok sayıda farklı öncül unsuruna dikkat çekmektedir. Kişiler arası seviyede, benzerlik, yakınlık ve geçmiş tarih gibi faktörler tüm ortak öncüllerdir. İyi bir iletişim de kaydedilen başka bir değişkendir. Adalet gibi unsurlar hem usul hem de dağıtıcı adalet açısından hem bireysel hem de örgütsel düzeyde şekillendirilmiştir.

Literatürde diğer güven alanlarında dikkat çekmeyen bir ilginç faktör, süreklilik beklentisidir (Poppo vd.,2008). Araştırmalar, süreklilik beklentilerinin örgütler arası güven açısından kritik bir rol oynayabileceğini göstermiştir; çünkü bu beklenti, geçmiş tarih ve güven arasındaki olumlu ilişkiyi teşvik etmektedir. Güç konusu ve iktidarın ilişkilerde nasıl kullanıldığı da ortaya çıkmıştır (Davenport vd.,2004). Literatürde ayrıca, güvenin doğrudan ve kişisel deneyime dayalı olabileceği gibi, varsayımsal olarak da uydurulabileceği yer almaktadır. Ayrıca, adil olarak ve diğer ortaklarla bütünlük içinde olan ve uzun zamandır devam eden itibarına dayanan bir başka kişi veya kuruluşa güvenmek de mümkündür. Doğrudan ve kişisel deneyimlerin ve kategori temelli beklentilerin rolü hem kurumlar arası güven literatüründe belirgindir hem de güvenin ortaya çıkmasında kilit rol oynamaktadır.

Zucker (1986), güveni süreç bazlı, karakteristik bazlı ve kurumsal bazlı olarak sınıflandırmaktadır. Süreç, gözle görülür bir itibarın iletişim sonucu ortaya çıkmasını; karakteristik, inanç, ırk, cinsiyet, aile gibi ortak değerleri paylaşan bir birey ya da organizasyona bağlılığı; kurumsal bazlı olmak da iş etiğine sahip resmi organizasyonlar ve/veya resmi kurumların varlığına bağlılığı ifade etmektedir.

Sako (1992) sözleşmenin dürüstlük ve sözlerin tutulması gibi ahlaki normlara dayalı olarak inşa edildiğini; yeterliliğin kabul edilebilir teknik ve yönetsel standartların insan grupları arasında paylaşılması ve uygulanması sonucunda gerçekleştiğini; iyi niyetin iletişim sırasında adil olma güdüsüyle davranan insan grupları ya da kurumlar arasında gerçekleştiğini belirterek üçlü bir ayırımıda bulunmuştur.

Shapiro, Sheppard ve Cheraskin (1992) de güveni kararlılık bazlı, bilgi bazlı ve tanımlama bazlı olarak sınıflandırmıştır. Kararlılık, firmanın prestiji korunarak tekrar edilen ilişkiler sonucu gelişir, bilgi kişisel etkileşimlerin iletişimle ve bilgi aktarımıyla gelişir ve güven duyma olgusu sonucu doğar. Tanımlama, bir grubun diğer bir grubun önceliklerini ve doğabilecek fırsatları yakalayabilmesiyle ortaya çıkmaktadır.

McAllister (1995) etki ve biliş bazlı şekilde ayrımda bulunmuştur. Bunların da kişisel kaygı ve ilgi zemininde oluştuğunu; güvenilirlik ve bel bağlama gibi kişisel inançlar doğrultusunda şekillendiğini ifade etmiştir.

Lewicki ve Bunker'e göre ise hesap bazlılık esastır, belli bir süreci ekonomik anlamda kolaylaştırabilecek ya da azaltabilecek birey ya da kurumlara duyulan beklenti sonucu oluşur.

İkincil Seviye: İlişkiler ve Hesaplar

Kurumsal güven yetki sınırları çerçevesinde bir rolün tüzel anlamda yerine getirileceğine yönelik pozitif beklenti iken ikincil seviye güven kaynakları akrabalık bazlı ilişkiler ve karakteristik gibi daha spesifik dinamiklere dayanmaktadır. Bu güven kaynağı hesaplanabilir bir güven kaynağı olma özelliğini de taşır. Hesap bazlı güven fikri, güvenen insanların bir risk anında bunu hafifleteceğini ya da minimum negatif etkiyle kurtulabileceğini düşündükleri kişi ya da kurumlara karşı duyulur. Bu orantı Hardin tarafından güven olgusunun gerçekleştiği iki aktör arasında süregelen bir ilişkinin tekrarlanan biçimleriyle arttığı gözlemiyle ortaya atılmıştır. Bu hesaplanabilir güven kaynağı diğer yazarlar tarafından bilgi bazlı güven (Lewicki ve Burner), biliş bazlı güven (McAllister) ve üçüncü parti bazlı güven (Kramer) olarak tanımlanmıştır. Buna rağmen bazı araştırmacılar güven olgusunun sadece hesaplanabilir değişkenlere bağlı olamayacağı konusunda ısrar etmişlerdir. Onların bakış açısında güven aktörler ve güvenirliler arasındaki duygusal ve ruhsal olgulara bağlı olduğundan bu kadar bağımsız değişkenin hesaplanabilir olduğunu varsaymasının rasyonel olamayacağı görüşünü benimsemişlerdir. Bu kaynaklar ve bağlar zaman içerisinde gelişir, güçlenir ve anlam kazanırlar ve böyle olguları hesaplamak zor olduğu gibi ortaya çıkan sonuçlar da tam anlamıyla geçerli olamayacaktır. Aynı zamanda bu kaynakların birbirinden tamamen bağımsız olmadığının da altını çizmek gerekir. Hesaplanabilir ve ilişkisel varsayımlar kurumsal altyapıya ve dinamiklere oldukça bağımlıdır. Örneğin bireylerin kurumsal sınırları ve rolleri sistemce belirlenmiş olmasına rağmen akrabalık ilişkileri gibi spesifik ortak

noktalar bu sınırları bozabilir. Aynı zamanda iletişimsel ve ailesel güven de kurumsal olarak belirlenen bu sınırların dışına çıkılmasına neden olarak bir güvensizlik ortamı doğurabilir. Hesap varsayımları kurumsal mekanizmalar ile toplanan veriler ile oluşturulurken kişisel yeterlilik gibi o role biçilen görevden daha fazlasının ortaya konabilmesi ihtimali yine bu hesaplamaların rasyonel olamayacağı çıkarımının yapılmasına imkan sağlamaktadır (Bouckeart,2014).

Son olarak görevsel sınır hesaplamaları aynı zamanda o görevdeki bireylerin güvenilme oranlarıyla da ilişki içerisindedir. Bu yatkinlikler durum ne olursa olsun bir çözüm üretebilme ya da üretememe yatkinlığına sahip aktörler için sürekli olarak bir güven ya da güvensizlik ortamı oluşturur. Bu olguyu aynı zamanda kişilerin psikolojik yönelimlerinin geçmiş tecrübeyle de harmanlanarak belirli bir çizgi yakalamaları sonucunda oluşan beklenti olarak oluşan bir güven kaynağı olarak da tanımlamak mümkündür (Bouckeart, 2014).

1.2.4. Kurumlar Arası Güvenin Rolü

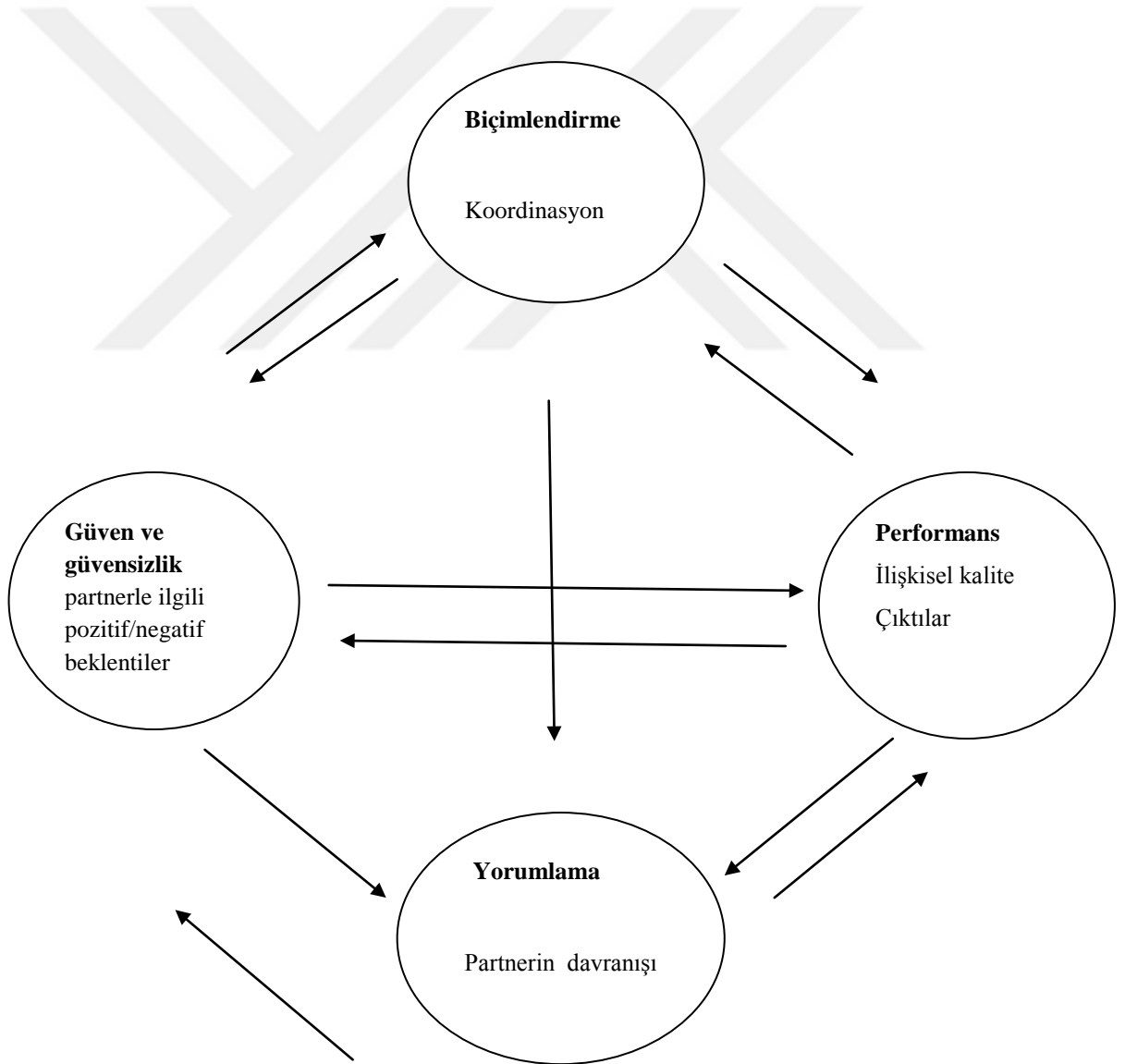
Kurumlar arası güven ve yönetim arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çok ampirik çalışma bulunmaktadır. Bu tipteki çalışmalar genellikle kurumlar arası güvene örgütsel bir form kazandırarak maliyetleri düşürmek ve fırsatları artırmak amacıyla yapılır. Bu fikirler kurumlar arası güven konusunda yönetimin değişim, gelişim ve alternatif çözüm üretme gibi mekanizmalarını da artırmıştır. Konuyla ilgili güven ve bu güvenin aktarılması arasındaki bu sanal çizgi başlı başına kompleks bir yapı olup ilgi odağı olmuştur. Güven kolaylıkla pozitif ilişkiler için bir koruyucu ve kollayıcı görev üstlenebilir. Ama güven ayrıca başka rollere de hizmet etme yeteneğine sahiptir. Bunlardan bir tanesi güvenin bir koz ya da tıpkı rehin alınan bir insan gibi kullanılması ve kötü ellerde ilişkileri tamamen bitirebilecek şeytani bir silaha dönüştüğü roldür. Bu tarz bir ilişki genellikle güven seviyesi olması gereken seviyenin çok daha üstünde olduğu durumlarda görülmektedir. Güven yönetim arasındaki ilişkinin gerçek doğası Anderson ve Narus'un çalışmalarında belirttiği işbirlikçi davranış biçimini kurumlar arası güvene olanak verdiği ve güven ile güvenilen arasında bir köprü vazifesi gördüğü durumlardır. Güven ve yönetimin

arasındaki ilişkinin gerçek doğası ve olması gereken şekli budur. Kurumlar arası güven konusunda özel olarak değinilen konulardan bir tanesi ilişkiyel zıtlıklar ve benzerlikler arasındaki bağlantının kurumlar arası güvene aktarılma şeklidir. Böyle bir durumda zıtlıkların ve ortak yönlerin birbirlerini dengelemesi güven olgusunun olması gerektiği düzeyde ortaya çıkmasına sebep olacaktır. Diğer taraftan Dyer ve Chu çalışmalarında kurumlar arası güvenin maliyetlerinin azaltılmasında bahsedilen tarzda bir ilişkinin örnek alınması gerektiğini belirtmiştir; bu fikir aynı zamanda farklı performans ölçütleri uygulandığı zaman dahi güvene layık olma konusunda pozitif korelasyon göstermektedir. Bahsedilen tüm bu olgular gözden geçirildiğinde kurumlar arası güven ve bu mekanizmalar birbirinin yedeği mi yoksa tamamlayıcısı mı olduğu şeklinde bir soru ortaya çıkmaktadır. Son ampirik çalışmalarda gösterildiği üzere oluşturulan güven alt yapılarında bu mekanizmaların çoğu yerde birbiriyle çarpıştığı gözlemlenmektedir. Örneğin sürdürülebilirlik ve prestij olguları kurumsal bağlamda birbirlerini tamamlayan etmenler iken güvenin rollerinin değişmesi ve kişisel güvenin devreye girmesiyle bu olguların çatıştığı saptanmıştır. Konuya daha spesifik bir bakış açısıyla bakılacak olursa güven ve zıtlıklarının bağlı olduğu unsurlar güven ve tamamlayıcılarının bağlı olduğu unsurlarla en azından iki olguda benzerlik göstermektedir. Örneğin ilişkinin erken safhalarında zıtlıklar güvenin karşıtı olurken uzun dönemde bu zıtlıkların güvenin tamamlayıcı unsuru haline geldiği ve iki farklı örgütün farklı güç odaklarını ortak bir amaç ideali altında toplayarak daha pozitif sonuçlar elde edildiği görülmektedir (Oomsels,2016).

Vlaar, Van den Bosch ve Volberda (2007), güvenin başlangıç seviyelerinin ve güvensizliğin, bu ilişkide güven gelişmesini nasıl etkilediğine vurgu yaparak, güvenin örgütler arası ilişkilerde nasıl geliştiğini incelemiştirler. Yazarlar, kurumlar arası güveni, örgüt üyeleri tarafından ortak organizasyona yerleştirilen güven derecesi olarak tanımlamaya devam etmektedirler. Bu araştırmacılar aynı zamanda güvenin ve güvensizliğin ayrı yapılar olduğunu savunmaktadırlar; güvensizlik basit bir güven eksikliği olarak görülmeğe, güvensizlik ayrı değerlendirilir ve korku, ihtiyat veya şüpheyle kendini gösterebilecek bir başkasının davranışına karşı kendine güvenen olumsuz beklentiler olarak tanımlanır. Bu yazarlara göre, kuruluşlar arası güven literatürüne yapılan katkılar, kurumlar arası işbirliğinin erken safhalardaki

güvenin nasıl güçlü ve kalıcı olarak etkilendiğine vurgu yapmaktadır. Yani, erkenden sağlanan güven düzeyleri, ya güvenin geliştirilmesini ya da ilişkiyi değiştirmektedir. Yazarlar, bunun başlangıçtaki güven düzeylerinin, erken aşamada ilişkiyi tanımlamak için çalışan üç önemli ilişki parametresine, yani resmi koordinasyon ve kontrol, kuruluşlar arası performans ve ortak özelliklere güçlü etkileri bulunduğunu savunmuştur(Vlaar vd.,2007). Şekilde gösterildiği gibi, güven ve güvensizlik, biçimlendirme, yorumlama ve performans arasındaki birçok ilişkiyi araştıran kavramsal bir model ortaya çıkmıştır.

Şekil 1. Kurumlar arası ilişkilerde güven, güvensizlik ve biçimlendirmenin gelişimi (Vlaar, Van den Bosch ve Volberda ,2007,s.412)

Başlangıçta, yüksek düzeyde güven ve güvensizlik, her iki tarafın gelecekteki davranışlarına rehberlik etmek için yasal sözleşmelerin ve diğer resmi belgelerin kullanılması gibi daha yüksek düzeyde resmi koordinasyon ve kontrol sağlanmasını gerekli kılmaktadır. Daha sonra, karşılıklı olarak üzerinde anlaşmaya varılan resmi düzenlemeler yapıldığı ölçüde, müttefikler arasındaki ilişki, diğer tarafın gelecekteki eylemleri ve taahhütleri açıkça tanımlanmadıkça, daha düşük kurumlar arası performans risklerine yol açtığı şeklinde algılanır. Son olarak, bir ortağın güvenilirliğine ilişkin ilk değerlendirmeler, ilişkinin genel algılamaları üzerinde daha sonradan güvenilirlik değerlendirmelerinden daha önemli bir etkiye sahip olacaktır. Aynı zamanda, bir ortak davranışının yorumlanması kolaylığı, ilişkinin resmileştirildiği ölçüde artırılır. Yazarlar, doğrulama yanlılığının güvenin ve güvensizliğin sürdürülmesi ve yükseltilmesinde bir rol oynadığını savunmuştur. Başka bir deyişle, bir ortak organizasyonun birçok eylemi doğal olarak belirsizdir; bu belirsizlikler, beklentiler temel alınarak olumsuz ya da olumlu bir şekilde yorumlanır ve bu beklentiler, çoğunlukla, ortaklıkta var olan güvene ve güvene dayalı seviyelere dayanmaktadır. Bu nedenle, erken güven düzeylerinin bir ilişkide güven gelişimi üzerinde büyük bir etkisi vardır. Yazarlar, başlangıçtaki güven düzeylerinin örgütler arası ilişkiler üzerinde uzun vadeli sonuçlar doğurabileceğini önermekle birlikte, düşük ilk güven düzeyleri nedeniyle ortaya çıkan olumsuz bir döngüden kurtulmanın bir yolunu önermemişlerdir; Bu önemli bir katkı olabilir ve kuruluşlar arası ilişkileri kolaylaştıracaktır. Temel iddiaları, güvenin erken güven düzeyleriyle tutarlı bir yörüngede (yani, güvenen ilişkiler daha fazla güven geliştirdiği ve güvensiz ilişkilerin daha da güvensiz hale geldiği) geliştiği şeklindedir.

Sonraki aşamalarda güvenin ilk aşamalarına olan etkisinin güvenin kontrol, performans ve davranışsal atıf üzerindeki etkilerinin kombinasyonundan kaynaklandığı vurgulanmıştır (Vlaar vd., 2007).

Janowicz ve Noorderhaven (2006), kendi alanlarında mevcut örgütler arası güven araştırmalarını incelemiş ve örgütleyici bir yapı sağlamak ve örgütler arası güven ilişkisini incelemek için kullanılan teorik yaklaşımların çeşitliliğinde tutarlılık sağlamak için çaba göstermişlerdir. Yazarlar sistematik bir çerçeve sunmayı amaçlamışlardır. Bu çerçeve gelecekteki araştırma çabalarını yönlendirmek ve örgütler arası araştırmalarda uygun çalışma tasarımı ve ölçüm tekniklerinin kullanılmasını sağlamak için hazırlanmıştır. Bu çerçeve, örgütler arası bağlamı analiz etmektedir (Oomsels,2016).

Modelde örgütler arası güvenin tamamen kişiler arası bir olgu, bir kuruluşa güvenen bir kişi veya iki organizasyon arasında oluşan şey olarak üç düzeyde kavramsallaştırılabileceği savunulmuştur.Güvenen bir davranışın aslında başka sebeplerden dolayı motive olabileceği ve gerçek güvencenin mevcut seviyesini göstermediği için, güvenin bir davranıştan ziyade temel olarak bir tutum olduğu savunulmuştur (Janowicz ve Noorderhaven,2006). Bu modelde, kuruluşlar arası güven bağlamında, güvenen her zaman bir birey olarak varsayılmaktadır. Güven bir tutum olarak düşünülürse, bir örgüt gerçekten tutum sahibi olamaz; dolayısıyla yalnızca bir şahıs güvenilir olabilir. Öte yandan, bir üstlenici ya bütün olarak ortak bir örgüt olabilir ya da bu örgüt içindeki bireysel üyeler olabilir. Eğer güven bir davranış olarak kavramsallaştırılmışsa, bir örgüt tarafından alınan önlemler güvenen veya olmayanlar olarak değerlendirilebilir ve bu nedenle bir organizasyon hem özne hem de güven nesnesi olabilir.Güvenin bir tutum mu yoksa davranış olarak mı ele alınacağı bir ilişkide güven düzeyinin nasıl çıkarsanabileceğini içermektedir.

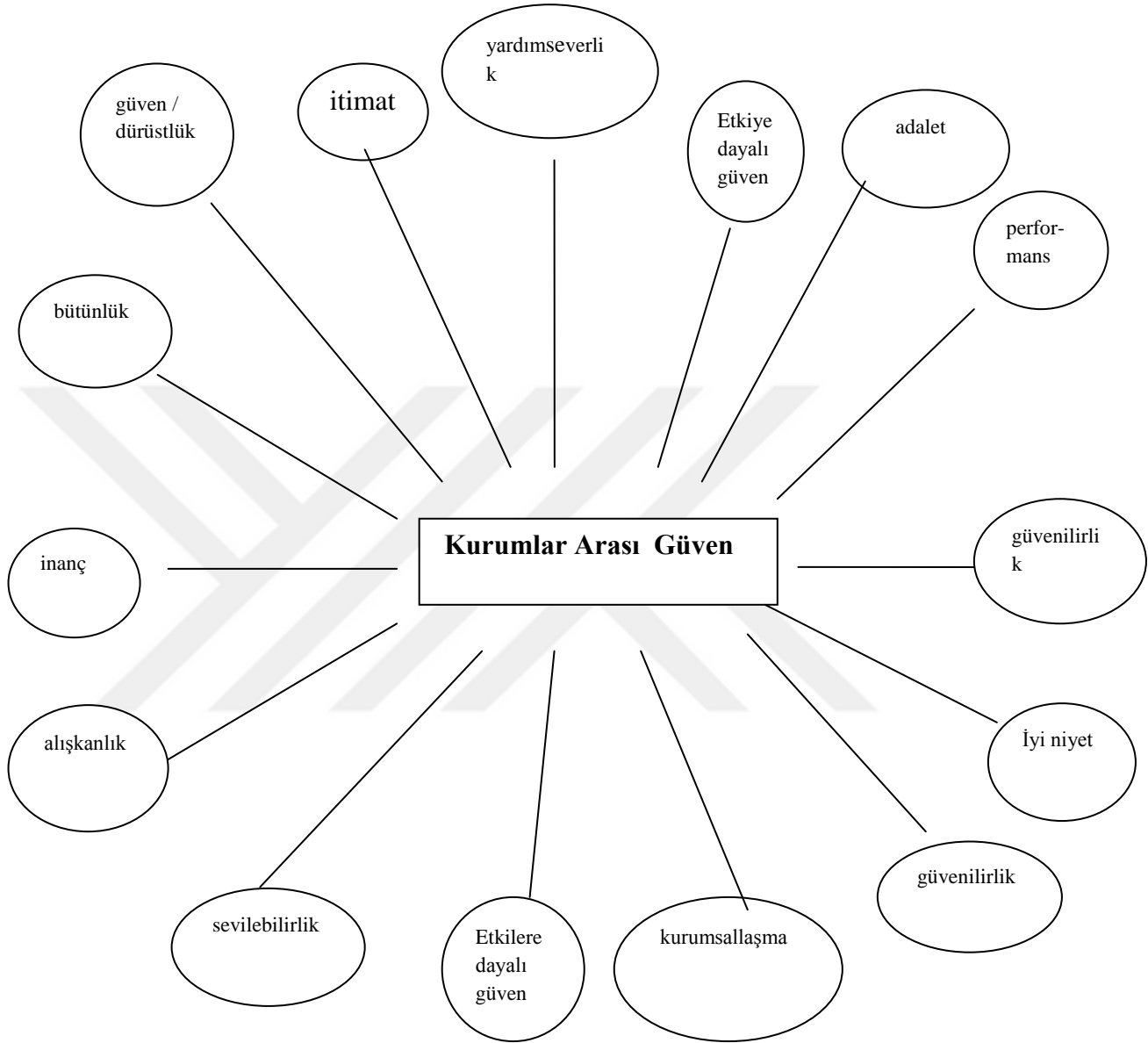
Bu çerçevede, araştırmacıların bir çalışma tasarımının ön safhaları sırasında açıkça hitap etmeleri gereken bir takım önemli sorular önerilmektedir. Yazarlar, geçmişte, bu sorunun açıkça düşünülmediğini ve bunun, gevşek tanımlanmış yapılar, daha az güvenilir ölçütler ve geçerliliği azalmış bulgularla sonuçlanmadığını belirtmektedir. Ayrıca yazarlar, sınır ötesi çözücülerin güveninin, örgütler arası seviyede güven düşünürken değerlendirilmesi gereken en önemli şey olduğunu belirtmektedir. Sınır pulları kritik bir rol oynamaktadır; çünkü bunlar aracılığıyla, örgütler arası ilişkinin

yürürlüğe girmesi sağlanmaktadır. Ayrıca, bu seviyelerin araştırma için farklı etkileri olan sınır pullarının operasyonel veya stratejik seviyelerde olup olmadığını belirlemek de önemlidir. Örneğin, diğer kuruluşlarla ittifak kurmak için stratejik olarak çalışan insanlar, aslında bu ittifakı gerçekte yürürlüğe koyan kişilerle aynıdır. Dolayısıyla, örgütler arası güvenin nedenleri ve sonuçları, stratejik ve operasyonel düzeyde farklılık gösterebilir, ancak bu, örgütler arası güven araştırmalarında nadiren düşünülmüş bir değişkendir (Janowicz ve Noorderhaven, 2006). Son olarak, kullanılan kurumlar arası güven kavramsallaştırması ile verilerin toplandığı ve değerlendirildiği tedbirler arasında bir eşleşme olması gerektiği yazarlarca vurgulanmıştır. Bir organizasyon içindeki bireylerin güvenini değerlendirmenin örgüt düzeyinde güvenin değerlendirilmesi için yeterli bir yol olmadığını savunan bazı yazarlar olmuştur. Bununla birlikte, Janowicz ve Noorderhaven, veri sağlayan bireylerin tanımla uyumlu olduğu sürece bunun kabul edilebilir olduğunu savunmuştur. Örneğin, örgütsel güven, diğer firmanın proje yöneticilerinin değerlendirmeleri olarak tanımlanırsa, değerlendirmelerde proje yöneticileri kullanıldığı sürece bu, teoriyi test etmek için geçerli bir yol olmalıdır. Yazarlar ayrıca, müstakbel bir kuruluş olarak kavramsallaştırılmış olsa bile, bireysel düzeydeki veriler kuruluştaki insanlara inanmak için bir pencere olarak kullanılabileceğini savunmuşlardır. Aynı zamanda, şahsın örgüt içindeki konumunun önemini de vurgulamaktadır. Kurumlar arası güven bu şekilde tanımlanarak saha araştırmasında veri toplamanın daha pratik hale geleceği savunulmaktadır (Steppänen vd., 2007).

Yazarlar gözden geçirilen çalışmaların birkaç özelliğine dikkat çekmişlerdir. Çalışmaların, perakende alıcı / satıcı, alıcı satıcı, satış ortaklığı ve endüstriyel pazarlama ilişkileri de dahil olmak üzere birçok farklı ilişkiyi temsil ettiği bulunmuştur. Dikkate değer bir fark, bu örgütsel ilişkilerin bazılarının dikey (alıcı satıcı) ve bazılarının yatay (satış ortaklığı) olduğudur. Bu, güven ilişkisini etkileyebilecek bir farklılıktır. Kurumlar arası güven içinde kültürler arası farklılıklar da bulunmuştur. Örneğin, Sako ve Helper güven kavramsallaştırmasının, Japon firmalarda ABD firmalarıyla karşılaştırıldığında daha karmaşık olduğunu ve

araştırılan faktörlerin güvenini daha farklı etkilediğini bildirmiştir (Steppänen vd.,2007).Örnek verilecek olursa yazılı sözleşmelerin süresi Japonya'daki oportünizm üzerinde önemli bir etkiye sahip değildir bunun nedeni, sözleşmelerin genellikle Japonya'da her yıl yenilenmesidir. ABD'de oportünizm üzerinde sözleşme süresi önemli bir etkiye sahiptir, daha uzun sözleşmeler oportünizmde artışa neden olmuştur. Güven üzerine kültürel etkiler olduğuna dair kanıtlar olmasına rağmen,literatürde bu konunun yeterince araştırılmadığı görülmektedir.

Ayrıca kişiler arası olarak kavramsallaştırılan bazı faktörler, (örneğin, iyilik, dürüstlük ve yetenek ya da yetkinlik) kurumlar arası güven ilişkisine de aktarılmış ve birkaç faktör daha ortaya çıkmıştır. Genel olarak, yeni faktörler kişiler arası güven boyutlarında hafif değişiklikler olarak görünmektedir (Mayer, Davis ve Schoorman, 1995). Bahsedilen yeni boyutlar, kendi çıkarından ziyade karşılıklı yararın arandığı beklentiler (kurumsallaşma) ve iyi niyet gibi yardımseverlikle ilişkili görünen daha geniş bir örgüt düzeyinde çerçevelenmiş boyutları içermektedir. Kişiler arası güven unsurları ile daha az ilgili olan birkaç güven boyutu vardır. Bunlar arasında alışkanlık, hesaplı karar verme, etkiye dayalı güvenin yer alması sayılabilir. Genel olarak yapılan araştırmalarda görülen güven boyutlarına genel bir bakış aşağıdaki şekilde gösterilmektedir (Oomsels,2016).

Şekil 2: Kurumlar Arası Güvenin Boyutları

Literatürde çoğu yazarın aynı boyutları kullandığı anlaşılrsa bile, yazarların boyutla benzer bir tanımlamaya sahip oldukları boyut bilinmemektedir. Kurumlar arası güven çatısı altında tam olarak neyin incelendiğinin anlaşılmasının sıklıkla zordur ;bulanık, örtüşen ve tartışmalı olan kelime dağarcığı kullanımı, güven ölçüm çabalarının değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır (Steppänen vd.,256).

1.2.5.Kurumlar Arası Güven Alanındaki Analiz Seviyeleri

Kurumlar arası güven düşünülürken vurgulanan analiz seviyeleri teorisyenler ve araştırmacılar arasında değişir. Bununla birlikte, literatürde, teorisyenler ve araştırmacılar, en çok kişilerarası, örgütsel ve örgüt içi düzeyler de dahil olmak üzere çoklu seviyelere dikkat çekerek, en önemli seviyeler hakkında bazı yakınsamanın olduğunu vurgulamıştır.

Örneğin, Child (2005), en az üç düzeyli müttefikin ve mütevellî birimin örgütsel bağlamda ilgili olduğunu savunmuştur: ortak şirketler arasındaki güven, bu şirketlerdeki gruplar arasındaki güven (örneğin, yöneticiler) ve bireyler arasındaki güven. şirketler birlikte çalıştıklarında, sıklıkla bu şirketlerin alt grupları da (formlarını oluşturan, hatta aynı fiziksel konumda) birbirleriyle yeterince yakın çalışmaktadır. Birlikler arasında ortaya çıkan diğer kuruluşlar arası güven biçimi, kurum güveni (bir kuruluş ile onun kuruluşundaki temsilcileri arasındaki güven) ve kurum içi güven (kurum içinde bulunan güven derecesini) şeklinindedir. Literatürde, kişiler arası güven konularının güveni daha geniş bir düzeye getirebileceği de açıkça görölmektedir. Örneğin, bazı araştırmacılar, örgütler arası güven üzerine orantısız bir etkiye sahip bazı kişilerin olabileceğini kaydetmiştir. Örneğin, Sydow (1998) ve Janowicz (2006), sınır organizatörlerinin (ortak organizasyonun üyeleriyle irtibat kuran kişilerin) örgütler arası güvenin geliştirilmesi ve sürdürülmesi sürecinde özellikle önemli olduğunu savunmuştur. Janowicz ve Noorderhaven (2006), kurumlardaki mütevellî heyetinin tutumu üzerine güven içinde önemli farklılıklar bulunduğunu savunmuştur. Örneğin, stratejik düzeylerin hangi ittifakların kurulacağını ve operasyonel seviyelerin ittifakında gerçekte uyguladığı örgütsel ve stratejik seviyelerde güven içinde farklılıklar vardır. Dolayısıyla, kişiler arası güvenin bu tür bir güven üzerinde ciddi etkileri olduğundan, kişilerarası güvenin örgütler arası güvenin bir parçası olduğunu söylemek çok basit görönmektedir (Oomsels,2016).

İKİNCİ BÖLÜM

KAMU POLİTİKALARI VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

2.1.Sivil Toplum Kuruluşları

Kamusal alanın mikro boyuttaki örgütlenmeleri sivil toplum kuruluşları (STK) olarak kabul görmektedir.STK'lar faaliyet gösterdikleri toplumların demokratikleşmesine büyük katkı sağlamaktadır. Yine STK'ların demokratik değerleri benimsemedikleri ölçüde varlıklarını koruyacakları ve amaçlarına ulaşacakları düşünülmektedir.

STK (NGO; Non-Governmental Organizations), toplumsal fayda gözeten ve bu yönde faaliyetlerde bulunan, kamuoyu oluşturan, kâr amacı gütmeyen, gönüllü olarak bir araya gelen bireylerden oluşan örgütler olarak tanımlanabilir (Kocacık, 2003). Farklı bir tanımlamada ise STK, belirli sosyal, kültürel, bilimsel bir amaç doğrultusunda gönüllü olarak bir araya gelen ve o doğrultuda faaliyette bulunan bireylerin oluşturdukları, tüzel kişiliğe ve sürekliliğe sahip örgütsel yapılar olarak belirtilmiştir. (Bozkurt vd., 1998).

STK örgütlenme özgürlüğü ile yakından ilgilidir.Demokrasilerde bireylerin hak ve özgürlüklerini kazanması ve koruması için örgütlenmenin gerekli olduğu genel kabul görmüştür (Kışlalı, 2000).

STK'nın işlevleri, demokratik bir düzen ve demokratik işleyiş mekanizmalarının varlığı esas alınarak temelde iki başlık altında incelenebilir. Bunlardan birincisi STK'nın, örgüt içi yapıları itibari ile çoğulcu bir toplum yapısının sağlanmasında etkin bir rol üstlenmeleridir. İkincisi ise STK'nın, gerek devlet aygıtının gerçekleştirdiği uygulamalara gerekse piyasa ekonomisinin bazı mekanizmalarına karşı koyma işlevini görmeleridir. Devlet aygıtının uygulamalarına karşı bir tampon olma işlevi, iki farklı kanaldan yürümektedir. İdarenin uyguladığı politikaların toplumca benimsenmesi, bu politikaların STK tarafından savunulması halinde çok daha kolay gerçekleşmektedir. Ayrıca bazı olumsuz olarak nitelendirilen politikalar STK'nın tepkisi sonucunda uygulamadan kaldırılabilir. STK yine bireylerin aktif katılımını sağlayarak mevcut piyasa değerlerine karşı dengeleyici bir unsur haline dönüşmektedir (Erözden, 1998). Böylece STK, siyasal katılım ve sorumluluk yönünde baskı oluşturabilen, siyasal gelişmenin aktif unsurları olarak görülmektedirler. STK ayrıca siyasal açıdan siyasal değişimi kolaylaştırma ve demokrasiyi sağlamlaştırmada etkin bir rol oynamaktadır. Toplum temelli örgütlenmeler, toplumsal fayda ve isteklerin belirlenmesi ve açıklanması bakımından ortak eyleme yönelik kamusal alanlar oluşturur (Wiktorowicz, 2002). Eşitlik ve özgürlük anlayışıyla oluşan ve gelişen demokrasi kavramı ise rekabet ile katılımın dengelendiği bir siyasal temele dayanmaktadır. Demokrasinin işleyebilmesi için, toplumda değişik çıkar ve farklı görüşlere sahip olan bireylerin örgütlenebilmeleri ve görüşlerini barışçıl yollarla rahat bir şekilde savunabilmeleri gerekmektedir. Bu nedenle demokrasi, farklılıkların bir arada bulunma şekli olarak nitelendirilebilir (Kislali, 2000).

Günümüzde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında STK'nın toplumsal yapıya etkileri bakımından ciddi farklılıklarının bulunduğu bilinmektedir. Gelişmiş ülkelerde STK faaliyetlerini büyük ölçüde amaçlarına uygun şekilde yürütürlerken gelişmekte olan ülkelerde bu durumun daha farklı olduğu gözlemlenmektedir. Bunun en önemli nedenlerinden birisi gelişmekte olan ülkelerde STK'nın toplumsal altyapıya sahip olmaması olarak görülmektedir. Gelişmiş toplumlarda STK toplumsal yapıyı oluşturan pek çok ögeyle şekillenirken, az gelişmiş ülkelerde böyle

bir süreç bulunmamakta, bu yüzden de etkinlik sağlanamamaktadır. Demokrasi olgusunun var olabilmesi için farklı güç kaynaklarının birbirlerini dengelemesi gerekmektedir. Fakat az gelişmiş ülkelerde değişik niteliklere sahip güç odakları arasında büyük farklılıklar bulunmakta, demokratik değerler yıpratılarak toplumsal huzur sekteye uğramaktadır.

Ayrıca gelişmekte olan ülkelerin ekonomik yetersizlikleri bir başka sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Milli gelirin az olması, ülkede gelir dağılımında uçurumun bulunması, bu ülkelerdeki insanların yaşamlarını zorlaştırmakta, güçlü ekonomik birimlerin diğerlerini eritmesi kolaylaşmaktadır.

STK'nın kamu hizmetlerinin sunumuna veya her düzeyde karar alma süreçlerine katılımı demokrasi için vazgeçilmez niteliktedir. Yerel, bölgesel ve ulusal kurumların ve uluslararası kuruluşların politikalarını oluştururken ve yürütürken STK'nın konuyla ilgili uzmanlık ve tecrübelerinden faydalanmaları önem arz etmektedir. STK üyeleri ile toplumun taleplerini, problemlerini saptayarak politikaların oluşturulmasına ciddi katkıda bulunmaktadır. STK ile kamu kurumları arasındaki ilişkiler kamu hizmetlerinin sunumu, politika ve karar süreçlerine katılım biçiminde farklı boyutlarda ortaya çıkmaktadır. Birleşmiş Milletler Kadına Yönelik Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Komitesi ve Çocuk Hakları Komitesi gibi insan hakları koruma mekanizmaları uluslararası insan hakları sözleşmelerinin uygulamaya geçirilmesinde STK ve devlet arasında işbirliği yapılmasını tavsiye etmekte; ancak bu sözleşmelerde STK ile kamu kurumlarının işbirliğinin hangi alanlarda gerçekleştirileceğine dair somut bir yükümlülük bulunmamaktadır. Bu tip sözleşmeler hayatın hemen hemen her alanında yer aldığı için işbirliğinin her alanda gerçekleşmesi mümkündür. Bu işbirliği özellikle insan hakları ihlallerinin ortadan kaldırılması konusunda oldukça önemlidir. STK ile kamu kurumları arasındaki işbirliği farklı düzeylerde ortaya çıkabilir. Bu noktada işbirliğinin hangi düzeylerde gerçekleştiği, STK'nın karar alma süreçlerine katılımının düzeyini belirlemektedir. Yalnızca merkezi düzeyde veya yalnızca yerel düzeyde katılımın sağlanmış olması, sınırlı katılımı ifade eder. Merkezi yönetim, yerel yönetimler ve kamu tüzel kişiliğine

sahip özerk kurum ve kuruluşların tümünün STK'yla işbirliği sağlaması muhtemel ve de gereklidir. Hukukumuzda kamu kurumları ile STK arasındaki işbirliğinin her düzeyde ve her boyutta ortaya çıkması mümkündür. Bu konuya dair çok sayıda kanunda çeşitli düzenlemelere yer verilmiştir. Düzenlemeler Türkiye'de hem merkezi yönetim ve farklı yerinden yönetim kuruluşlarını içermektedir. Ancak merkezi yönetim ve kamu tüzel kişiliğine sahip kurum/kuruluşlar bakımından katılıma dair yasal düzenlemelerin sınırlı olduğu bilinmektedir. Ancak yerel yönetimlere dair yasal düzenlemelerde katılımın yasal çerçevesinin daha geniş olduğu göze çarpmaktadır (TÜSEV,2015).

2.1.1.Kamu- Sivil Toplum Kuruluşları İlişkileri için Uluslararası Göstergeler ve Standartlar

Avrupa Birliği, güçlü bir STK'nın demokrasinin yerleşmesi özümsemesi açısından önemini çeşitli politikalar ve yasal değişikliklerle vurgulamaktadır. Avrupa Birliği'ne göre STK katılımı ifade özgürlüğü ve örgütlenme açısından önemli bir göstergedir. STK toplumun ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda faaliyet göstermektedir. Bu yüzden kamu kurumları ile sıkı bir ilişki içerisinde bulunmaları bir gereklilik olarak görülmektedir. Kamu kurumları ile STK ilişkisinin geliştirilmesi önem arz etmektedir. AB Genişleme Genel Müdürlüğüne 2014-2020 dönemi için Genişleme Ülkelerindeki STK'lara AB Desteği Yönergesi'nde yaklaşık 80 STK'nın kamu kurumları ile ilişkilerinin düzenlendiği çeşitli mekanizmalar oluşturulmuştur. Bu mekanizmalar sayesinde kamu kurumları ile STK toplum faydası gözeterek birlikte hareket etmektedir. Uluslararası STK Konferansı (Conference of International NGOs) Avrupa Konseyi üyesi ülkelerde STK ile kamu kurumları ilişkilerinin geliştirilmesi amacıyla hazırlanan Sivil Toplum Kuruluşları Karar Verme Sürecine Katılımıyla İlgili İyi Uygulama İlkeleri Belgesinin (Code of Good Practice for Civil Participation) amacı özellikle Avrupa Konseyi ülkelerinde STK'nın etkin şekilde faaliyet göstermelerini sağlamak olarak belirlenmiştir. Bu belgeyle özellikle karar alma süreçlerine katılımın sağlanması amaçlanmış ve buna yönelik ilkeler ve kılavuzlar belirlenmiştir. Ülkemizde, ulusal ve bölgesel düzeyde geçerliliğe sahip

uluslararası normları içeren politika belgeleri ve çok sayıdaki araştırma ile katılımcı demokrasinin sağlanması açısından STK'nın katılımı için uygun bir ortam oluşturulmaya çalışılmaktadır (TÜSEV,2011a).

2.1.2.Türkiye’de Kamu- Sivil Toplum Kuruluşu İlişkileri Açısından Kurumsal Altyapı

Ülkemizde kamu sektörü ile STK arasındaki ilişkinin kurumsallaşması için yasal çerçevenin sınırlı olduğu bilinmektedir. Ayrıca bu doğrultuda politika belgeleri oluşturulmamış ve kamu fonu da ayrılmamıştır. Genel çerçeve bir politika belgesi olmamasına rağmen, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kamu kurumları ile STK arasındaki ilişkinin strateji belgelerinde düzenlemelerini öngören çeşitli maddeler içermektedir. Kanuna göre, kamu kurumlarının misyon ve vizyonlarını oluştururken, önceden belirlenen göstergelerle performanslarını ölçüp sürecin izleme ve değerlendirmesini yaparken katılımcı yöntemlere başvurarak stratejik planlarını hazırlamaları öngörülmektedir (TÜSEV,2015).

Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, 2006 yılında yürürlüğü girmiştir. Yönetmelikle stratejik planların hazırlanmasıyla ilgili olarak STK'nın katılımının sağlanması amaçlanmıştır. Fakat yönetmelikte, katılım sürecine dair detaylar yer almamaktadır.Yine STK ve STK gibi kavramlar mevzuatta tanımlanmamaktadır. Yine kamu kurumları ile STK arasındaki ilişkiyi denetleyen ve düzenleyen bir kamu kurumu bulunmamaktadır.Ülkemizde vakıf ve derneklerin tüzel kişilikleri de farklı mevzuatlar yapılanmalarla düzenlenmektedir. Dernek ve vaakıflardan sorumlu olan kurumlar Dernekler Dairesi Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğüdür. Ancak bu kurumlar, kamu ile STK arası ilişkilerin geliştirilmesi ve değerlendirilmesinde doğrudan görevli değildir. Yine de kamu kurumlarında etkinlik ve verimlilik ilkeleri esas alınarak oluşturulan mevzuat ve politika belgeleri bu kurumları da etkilemiş;onların da kurumsal yapı ve faaliyetlerinde değişiklik oluşmasını sağlamıştır. Yine de STK'nın görev ve sorumlulukları ile kriterleri net şekilde belirlenmeden STK'nın katılımında ne derece etkili olduğunun ölçülmesi pek olası değildir (TÜSEV,2015).

2.2.Kamu Politikaları ve Sivil Toplum Kuruluşları

STK tartışmalarının kökeni yüzyıllar öncesine dayansa da günümüzde tartışmaların devlet ve birey ilişkilerinin yeniden tanımlanması noktasının kaydığı görülmektedir (Aart ve Keyman, 2005). Keyman (2004) bu dönüşümün tarih boyunca üç farklı şekilde anılmasına neden olduğunu ifade etmektedir.Öncelikle geleneksel toplumdan burjuva toplumuna geçişi tanımlamak için kullanılan STK kavramı 1980'lerdeki totaliter rejimlerdeki dönüşümlerin felsefesini açıklamak için bu kez sivilleşme anlamında kullanılmıştır.Liberal ekonomik altyapı dönüşümlerinden sonra ise özellikle katılımcı demokrasi tartışmalarında sıklıkla dile getirilen bir kavram haline gelmiştir. Günümüzde de bu yaklaşıma aktif vatandaşlık ve katılımcılık temalarıyla özdeşleştirilen bir hüviyettir (Babaoğlu,2014).

STK'nın yardım dernekleri, hemşehri örgütlenmeleri,lobi kuruluşları,birlikler,ticari-sanayi işbirlikleri örgütlerine kadar farklı birçok aktörden meydana geldiği söylenebilir (Brown, 2000). Üçüncü sektör olarak kabul gören bu yapılanmaların kamu ve özel sektör arasında bir yerlerde kaldığı ve iki yapının da eksikliklerini gidermede faydalı olabileceği iddia edilmektedir (Yüksel, Acı 20005). Örneğin Brown (2000) STK aktörlerinin kimi küresel değerleri ya da bazı ortak amaçları politik bir mesele olarak sunabildiklerini ve bu çabaların işletmeleri ya da kamu politikalarını etkileyebileceklerini belirtmektedir.Aktörler sahip oldukları bu yumuşak güç nedeniyle baskı grupları olarak da nitelenmektedir (Kapani, 2001). Baskı gruplarını ortak çıkarlar etrafında bütünleşen ve bu çıkarlar doğrultusunda siyasal otoriteleri etkilemeye çalışan örgütlenmiş insanlar olarak tanımlamaktadır.Böylece demokratik katılıma olanak sağlayan yeni bir aktör olarak STK yapılanmaları ortaya çıkmaktadır. Akçadağ (2011), STK'nın bu rolü üstlendiklerini ifade etmektedir.Son 10 yıldaki küreselleşme hareketleri de STK'nın gücünün artışında rol oynamaktadır (Borghese, 1999). Ateş ve Nohutçu, üçüncü sektörün artan etkinliğini istatistiklerle desteklerken; Almanya ve Fransa'daki sağlık hizmetlerinin yüzde ellisini gönüllü kuruluşların yürüttüğünü yine Fransa'da ilk ve orta okul öğrencilerinin yüzde yirmisini gönüllü kuruluşlar elinden hizmet

aldığını,İtalya'daki STK'nda yaklaşık 400 bin kişinin görev aldığını vurgulamaktadırlar (Ateş ve Nohutçu, 2006).

STK'nın bu yayılımı özellikle son otuz yılda daha net izlenmektedir.1980'lerden sonra dünya genelindeki STK sayısında önceki dönemlerde rastlanmayan artışlar görülmüştür (Aslan,2010; Doh ve Guay,2006). Bu nicel artışın küresel liberalleşme akımlarıyla da bağlantısı olduğu muhakkaktır (Clarke,1995).1992 yılındaki Rio Birleşmiş Milletler Çevre ve kalkınma konferansına farklı ülkelerden yaklaşık 30.000 STK'nın katılması bu artışın en net göstergesidir (Borghese,1999). Günümüzde sadece Türkiye'de 130bin civarında STK olduğu tahmin edilmektedir (TÜSEV,2015).Bu artış hızında şüphesiz küreselleşmenin ve iletişim teknolojilerinin etkisinden söz etmek gerekmektedir.Küreselleşme ile beraber etkileşimler artarken internet gibi bir iletişim aracını olması ise insanların ortak amaçlar için çok daha kolay bir araya gelmelerini sağlamaktadır (Deibert ,2000). Düşünce ve malumatın kolay yoldan küresel düzeyde yayılması STK'nın etkinliklerinin küreselleşmesini de kolaylaştırmaktadır.Burada STK arasındaki bir farklılıktan söz etmek gerekmektedir. STK iki biçimde faaliyet göstermektedir.Bu yapılardan biri gönüllülük esasına dayanan halka yakın örgütlenmeler (doğrudan vatandaşla bağlantılı) olarak nitelendirilirken ; ikinci yapı daha profesyonel bağışçılara dayanan güçlü bir finans yapısına sahip kar amacı gütmeyen kuruluşlardır.Halka yakın yapılanmalar daha çok hizmet sunuma odaklanırken; profesyonel STK savunuculuk faaliyetlerine yönelirler (Chahim ve Prakash ,2013). Kamu politikaları bağlamında tartışılan STK ise genelde ikinci türde sınıflandırılanlardır.Bu örgütleri hem kamu politikalarında değişikliklere aracılık etme hem de devlet-toplum arasında katılımcı bir arayüz işlevi görme özellikleri önemlidir (Ateş ve Nohutçu, 2006). Katılımcı yönetim için bir aracı olarak görülen profesyonel STK'nın günümüzün önemli siyasi aktörlerinden olduğu su götürmez bir gerçekliktir (Tekeli, 2003). Özellikle yerel yönetimlerde kurulan koalisyonlar ve savunuculuk faaliyetleriyle bu tip STK'nın önemli politika değişiklikleri sağlayabilmeleri mümkündür (Tekeli, 2003).Çevre politikaları konusu yine STK'nın en etkili oluşu alanlardandır.Çevreci STK olarak özel bir kısaltmayla bu örgütler kimi zaman farkındalık yaratma politikası üzerinden savunuculuk

faaliyetlerinde yer alırken kimi zaman geliştirdikleri ağbağlar içindeki yerel aktörler yoluyla politikaları değiştirmekte ve yenileri için yol göstericilik yapmaktadırlar (Bomberg,2007).İnsan haklarının korunması konusunda da yine bazı STK'lar diğer pek çok aktörden daha etkin rol üstlenebilmektedirler.Özellikle kamusal bilgi üreterek politika süreçlerine etkiye bulunmak sık rastlanan bir stratejidir (Ainsworth, Beyrer ve Soucat, 2003).Hatta Nye (2005) ,bazı STK'nın devletlerden ya da uluslar arası örgütlerden daha etkin olduğunu belirtmektedir.

Afrika kıtasında bu olumlu imajları kullanan bazı STK ülkelere sosyo-ekonomik denge sağlamakta,hükümetleri reformlara teşvik etmekte ve politik değişimlerinde yönlendirici olmaktadır (Clarke,1995). ABD'li STK örneğin Güney Afrika'da insan hakları örgütleriyle kiliselerle veya çeşitli firmalarla ilişkiler geliştirip ağbağlar kurarak faaliyetler geliştirmektedir (Doh ve Guay,2006).Öte yandan bu tür dış destekli sivil inisiyatifler ülke içerisinde de sivil örgütlenmelere destek olmuşlardır.Örneğin Kenya'da "harembee" (Haydi çek beraber!) ya da Zimbambve'de "mushandira pamwe" (Birlikte çalışalım!) hareketleri birliktelik vurgusuyla sivil bir güç ortaya çıkartmışlardır (Bratton,1992). Afrika'da STK'nın güçlenmesi ulusal politikalara katılım için olanak sağlamıştır.Ülkedeki iç karışıklıklar ve kriz durumu politika değişiklikleri için uygun koşulları hazırlarken, STK'nın güçlenmesi politik katılımın yolunu açmıştır.Zimbambve'deki Tasarrufları Geliştirme Hareketleri,1980'li yılların ortalarından itibaren eğitim,tarım,ticaret gibi politikaların belirlenmesinde aktif rol almıştır.Yine aynı ülkedeki Ulusal Çiftçiler Birliği,1950 ile 1980 yılları arası ülke tarım politikalarının belirlenmesi sürecinde birincil aktör olarak yer almıştır.Kenya'daki Gönüllü Ajanslar Kalkınma Desteği de uzun yıllar boyunca ülkenin sağlık ve ekonomi politikalarında etkili olmuştur (Bratton,1990).Öte yandan bu olumlu örneklere rağmen Afrika'da henüz yeterince güçlü bir sivil inisiyatif ve sivil politika etkisinden söz etmek mümkün değildir.Az gelişmiş ülkelerdeki STK etkinliği eksikliği demokratik kültürdeki sorunlarla bağdaştırılmaktadır.Abay bu yaklaşımla ülkelerin katılımcı demokrasi seviyelerinin ülkedeki STK'nın faaliyetleriyle paralellikler gösterdiğini ifade etmektedir.Clarke (1995) ise STK'nın yaygınlaşmasının demokratik kültürün ve Batılı düşünce

yapısının sorgulanmasıyla bağlantılı olduğunu ifade etmektedir.Öte yandan Uzakdoğu'daki ülkelerde tezat örnekler görmek mümkündür.Japonya,Çin gibi ülkelerde teknokratik yönetim modeli uygulanmaktadır.Bu ülkelerde devlet eliyle desteklenen STK ve bu STK'nın politikalara katılım sağladığı yönetim modelleri görülebilmektedir.Örneğin 1990'larda Japonya'da geliştirilen yardım politikaları çerçevesine çeşitli STK ve Japonya Dışişleri Bakanlığı ortak hareket etmiş ve farklı ülkelere eğitimden sağlığa ; sosyal yardımlardan ekonomiye kadar pek çok farklı konuda destekler sağlanmıştır (Brinkerhoff,2002).

2.2.1.Kamu Politikalarında Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü

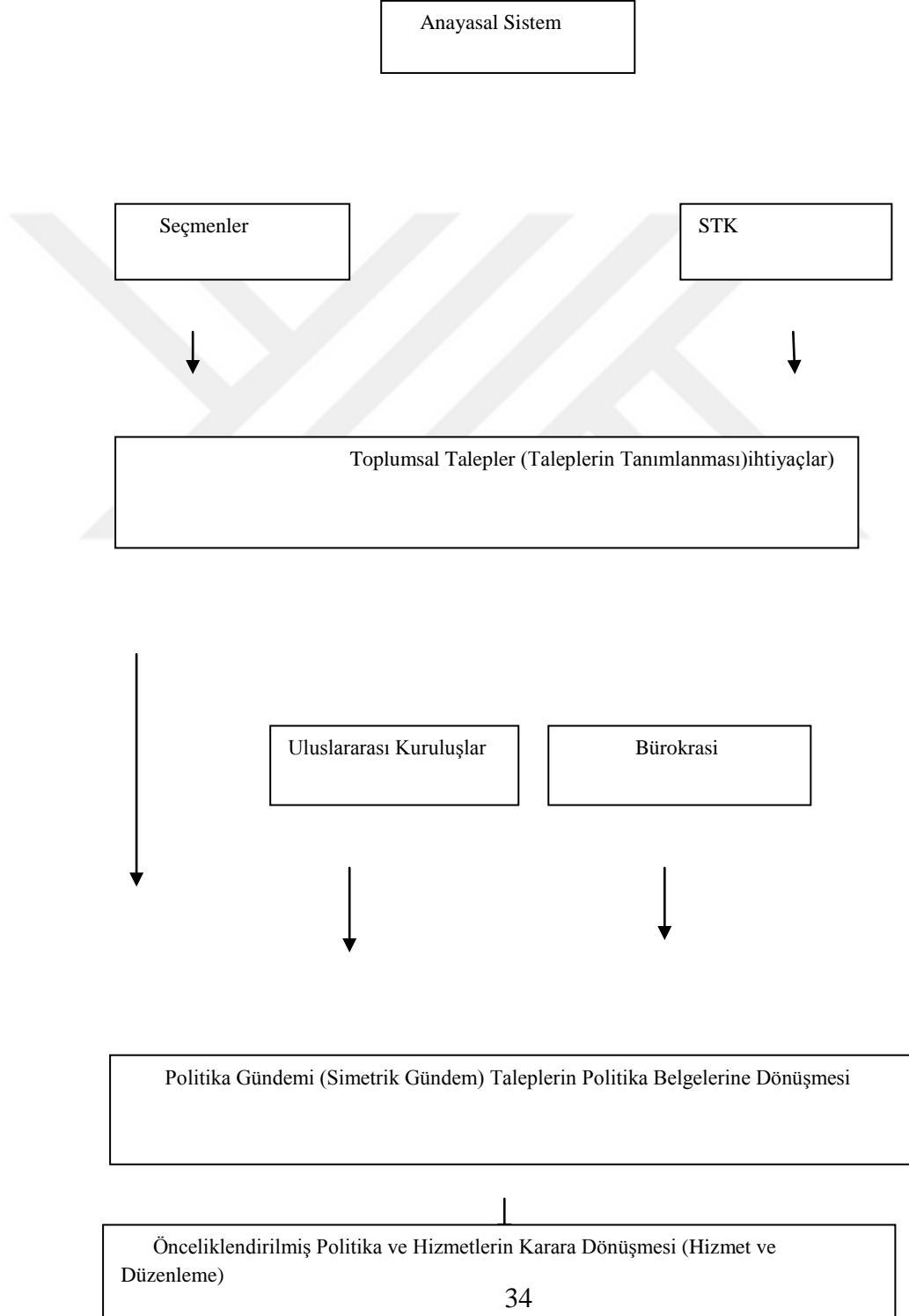
STK'nın kamu politikalarının yapım ve uygulama özellikle karar alma süreçlerine katılımı vazgeçilmez niteliktedir. Politikalar oluşturulurken ve yürütülürken STK'nın o konuyla alakalı tecrübe ve uzmanlıklarından faydalanılmaktadır.STK kamu hizmetlerinin sunumunda ve politika sürecinde yer alarak iki farklı düzeyde katılım göstermektedir.

Ülkemizde STK ile kamu sektörü arasında işbirliğinin her boyutta sağlanması mümkündür. Bu konuyla ilgili mevzuatta çeşitli düzenlemeler bulunmaktadır. Düzenlemeler merkezi yönetim ile farklı yerinden yönetim kuruluşlarını içermektedir.Ancak katılıma dair yasal düzenlemelerin sınırlı olduğu da belirtilmektedir. Bununla birlikte yerel yönetimlere dair yasal düzenlemelerde katılımın yasal çerçevesinin daha geniş olduğu göze çarpmaktadır (TÜSEV,2015).

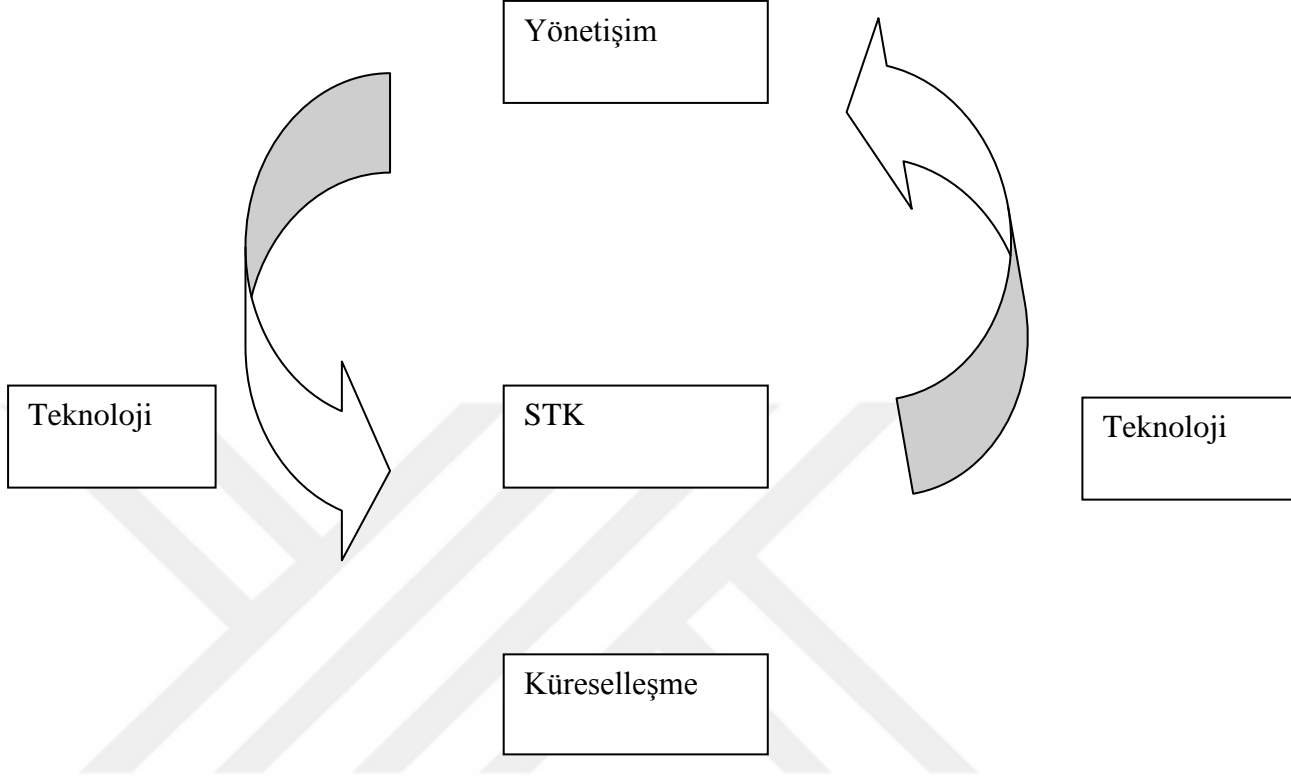
STK'ların üç dinamik ile kamu politikalarına katılımının arttığı söylenebilir.En önemli etkenin şüphesiz yönetişimdir. Yine küreselleşme ile birlikte herhangi bir ülkedeki STK'ya dair olumlu gelişmelerin dünya çapında yayılması söz konusudur.Bu süreçte devlet dışı aktörlerin güçlenmesine şahit olunmaktadır (Benner,2003).

Şekil 3: Kamu Politikası Oluşturma Süreci (Babaoğlu,2014)

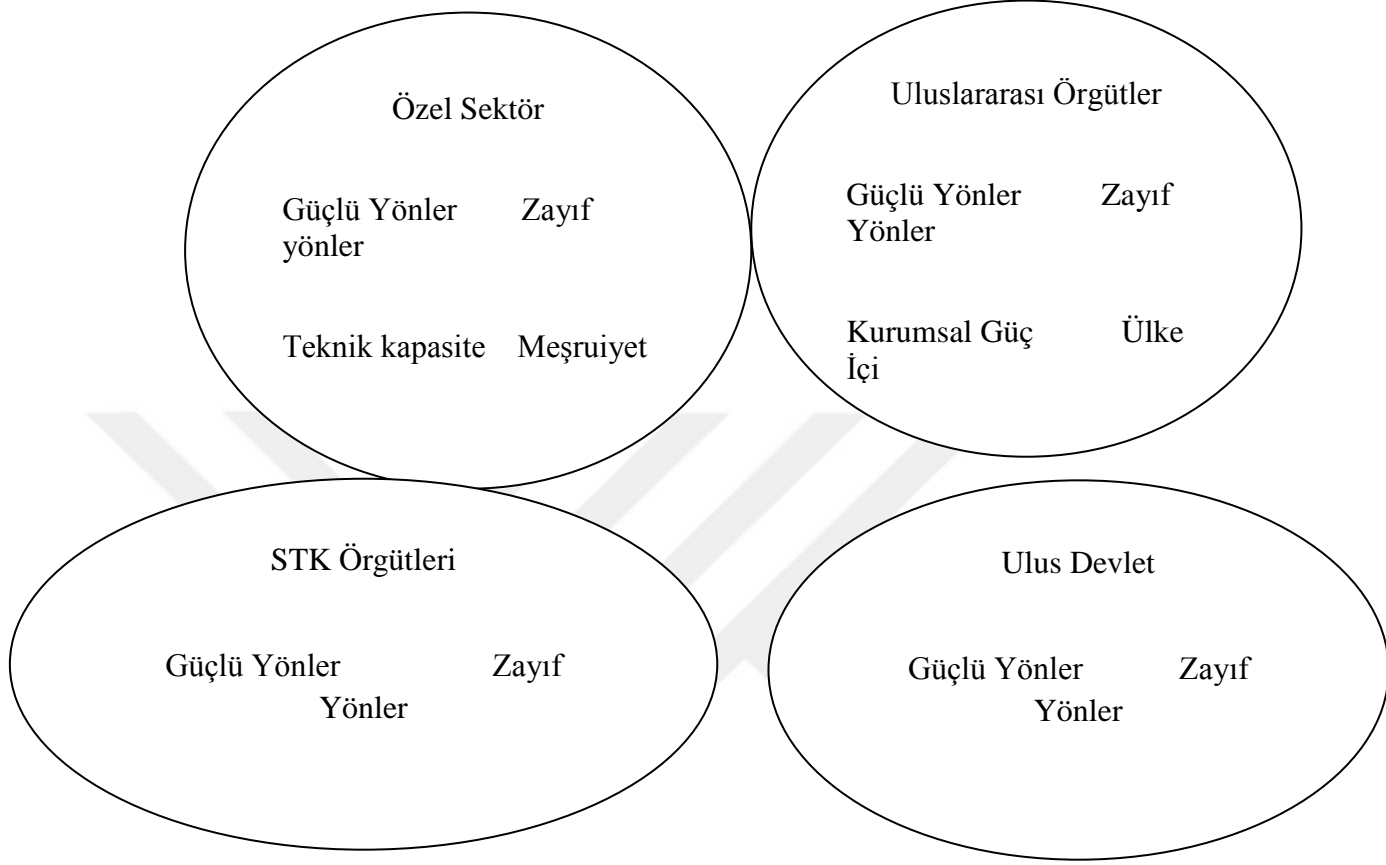

Küreselleşme ve yönetim STK'nın gelişmesinde oldukça etkilidir. Yine çok aktörlü yönetişimin önemi vurgulanmakta; yönetimdeki devlet etkinliğinin azalmaya başladığına da dikkat çekilmektedir. İyi yönetim kavramının kamu politikalarına katılımı vurgulayan ve politikaları denetleyen STK'nın bu alandaki önemini öne çıkartmaktadır (Beeson 2001). İyi yönetim kavramının yarattığı dışsal ekonomiler yoluyla işlem maliyetlerinin azalması ve STK eliyle reform çabalarının desteklenmesi de STK'nın gelişmesine vesile olmaktadır (Yüksel ve Acı, 2005).Diğer taraftan yönetim yaklaşımıyla herhangi bir kamu politikasıyla doğrudan veya dolaylı olarak etkilenecek özel sektör STK veya siyaset ve bürokrasi temsilcilerini dahil eden görüşme ve müzakere kanalları açılabilir (Ateş ve Nohutçu 2006). Çünkü politika süreçlerine STK'nın da kamu hizmetlerini tüketenlerin temsilcileri olarak katılmaları gerekmektedir (Yüksel ve Acı,2005). Benner,Reinicke ve Witte (2003), bu yeni paydaşları katılıma zorlayan etkenleri ,açlık ve çevre gibi sınırlar üstü ve çok aktörlerin sorunların varlığı,teknolojik dönüşüm ile sosyal,ekonomik,kültürel yönden ülkelerin birbirlerine bağlanması,demokratik meşruiyet,hesap verilebilirliğin artırılması çabaları olarak sıralamaktadır.Bu da Espinosa'nın (2011) ifadesiye yeni tip bir korparatizme ve üçüncü sektörün artan gücüne işaret etmektedir.Hatta bu süreç bir uluslararasılığa doğru kayabilmektedir.Ulusal STK'nın yanında,küreselleşmeye paralel olarak STK örgütleri de kamu politikaları sürecinde etkili olmaktadır (Biçer ve Yılmaz, 2009).Küreselleşme uluslararasılaşmayı desteklerken uluslararası STK da kimi zaman ulus devletlerden güçlü hale gelmektedir (Brown, 2000).Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde özellikle yapısal uyum politika taleplerin politika gündemine taşınmasında uluslar arası STK'nın rol oynayabildiği görülmektedir (Biçer ve Yılmaz, 2000).Bilgi ve iletişim teknolojileri ise küreselleşmenin boyutlarını genişletirken karşılıklı etkileşimin de önünü açmaktadır (Cassani,1995).İnternet küreselleşmeyi pozitif etkilerken STK'nın örgütlenme yetisini geliştirmesine de yardımcı olmaktadır (Deibrd, 2000).Yönetişim küreselleşme ve teknoloji ile STK katılımı ilişkisi şöyle görselleştirilebilir:

Şekill 4: Kamu Politikalarında STK Etkisi ve Tetikleyiciler (Babaoğlu,2014)

Yukarıda sıralanan etkenlerin bir araya gelmesi,küresel yönetim yaklaşımını ve çok aktörlülüğü beraberinde getirmektedir.Detomasi(2007),dört düzlemde küresel yönetişimin paydaşlarını,özel sektör,ulus devlet,uluslararası örgütler ve STK temsilcileri olarak sıralamaktadır.Dört kareden oluşan bir şekil üzerinde de her aktörün güçlü ve zayıf yönlerini analiz eden Detomasi,aktörler arası kesişmeleri atlayarak bağımsız karelerle sistemi anlatmaya çalışmıştır.Aşağıdaki gibi bir şekil sitemi daha iyi gösterebilir.

Şekil 5:Küresel Yönetişim Aktörleri ve Bunların Güçlü ve Zayıf Yönleri (Babaoğlu,2014)

Yukarıdaki şekilde de görüldüğü gibi her aktörün güçsüz yanları bulunmaktadır.Aktörler de kendi güçsüz taraflarını aşabilmek için farklı işbirliklerine gitmektedirler.Örneğin özel sektör temsilcileri özellikle meşruiyet sorununu çözebilmek için küresel kamu politikaları ağbağlarından faydalanmaktadır (Detomasi,2007).Ya da çok uluslu şirketler savunuculuk yaklaşımıyla farklı ülkelerdeki STK'lar ile etkileşime girerek ulusal sistemlere yerleşmeye çalışmaktadır.STK için de ekonomik fayda gibi olumlu yönlerin olması,sistemin yaygınlığını arttırmaktadır (Detomasi,2007).Benzer faydalar ulus devletler için ya da

ülke içi meşruiyet sorunları yaşayan uluslararası örgütler için de geçerlidir.Böylelikle işbirlikleri doğmakta ve STK'nın politika etkinliğini artıracak yaklaşımlar da gelişmektedir.

2.2.2.Türkiye’de Kamu Politikalarında Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü

Osmanlı döneminde önemli sosyal hizmetleri gören loncalar,vakıflar,tekkeler devletle olan bağlarına rağmen önemli sivil toplum örgütleri olarak kabul edilmektedir.19.yüzyıla gelindiğinde ise bağımsızlık hareketlerine destekler nitelikleri nedeniyle bu oluşumlara karşı yaptırımlar başlamıştır.Cumhuriyet döneminde de vakıfların devletleştirilmesi,sivil gelir kaynakların kesilmesi,Vakıflar İdaresi ile merkezi hükümetin sivil örgütler üzerindeki baskısının artması STK'nın gelişmesi önündeki engeller olmuştur.Darbeler dönemi de bu baskıları arttırmış ve 1980'lere kadar Türkiye’de profesyonel STK örgütlerine pek rastlanmamıştır(Babaoğlu,2014).

Dünyadaki gelişime paralel olarak Türkiye’de özellikle 1980’lerin ikinci yarısından sonra STK sayısı artmıştır (Hirai,2007).Ancak Türkiye’de STK süreklilik arz etmeyen bir sektör konumdadır.Özellikle gelişmiş ülkelerdekinin aksine STK'nın kısıtlı mali kaynaklarla faaliyet göstermek durumunda olması etkinliklerini de sınırlamaktadır (Akçadağ,2011). Ayrıca halihazırdaki STK'nın birbirleriyle ilişkilerinin kısıtlı olması projelerde işbirliğine gidememeleri ya da güçlü ağbağlar kuramamaları nedeniyle de yeterince faal olamamaktadır.Öte yandan Avrupa Birliği ile ilişkilerin STK'nın faaliyetlerine olumlu yansımalarının olduğu görülmektedir.Kopenhag Kriterleri’nde yer alan STK'ların çeşitliliğin ve dinamikliğin sağlanması koşulu da destekleyici bir önermedir.Bu kapsamda hazırlanan AB ve Türkiye arasındaki Sivil Toplum Kuruluşu Diyalogunun Geliştirilmesi Projesi kapsamında 119 STK'ya 20 milyon avro mali destek sağlanmıştır (Akçadağ,2011).

Farklı desteklere rağmen Türkiye’de henüz gelişmiş ülkelerdeki kadar STK faaliyetlerine rastlamak mümkün değildir.TÜSEV tarafından hazırlanan 2006 yılı

STK Endeksi Projesi (STEP) Türkiye raporuna göre ülkedeki her 100bin kişiden 5790'ı bir STK örgütüne üyedir.Sendikaların dışlandığı bu analize göre Türkiye'de 90binin üzerinde STK faaliyet göstermektedir (TÜSEV,2006).Yine aynı çalışmada her ilde en az 10 dernek bulunmasına rağmen bu derneklerin ağırlıkla büyükşehirlerde yoğunlaştığı gözlenmiştir (TÜSEV,2006).2011 yılındaki STEP-II raporunda daha sağlıklı verilere erişildiği de not edilerek STK örgütlerinin sayısı ve kuruluş tipi bakımından dağılımı şu şekilde gösterilmektedir.

Tablo 2.2.2.1.Türkiye'de STK'lar ve Kuruluş Biçimleri

Yasal Statü	Sayı
Dernekler	108.1721
Vakıflar	4.9681
İşçi Sendikaları	118
Kamu İşçileri Sendikaları	83
İşveren Sendikası	20
Meslek Odaları	4.794
Kooperatifler	8575
TOPLAM	126.730

DERBİS (2015) T.C. İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı, <https://www.dernekler.gov.tr/tr/AnasayfaLinkler/yillara-gore-faaldernek.aspx>

Yukarıdaki verilere bakıldığında 2015 yılında Türkiye'de yaklaşık 127bin STK örgütü olduğu görülmektedir.2007 yılında Hirai tarafından 841 STK üzerinden gerçekleştirilen bir çalışma, Türkiye'deki STK'nın bir başka özelliğini ortaya

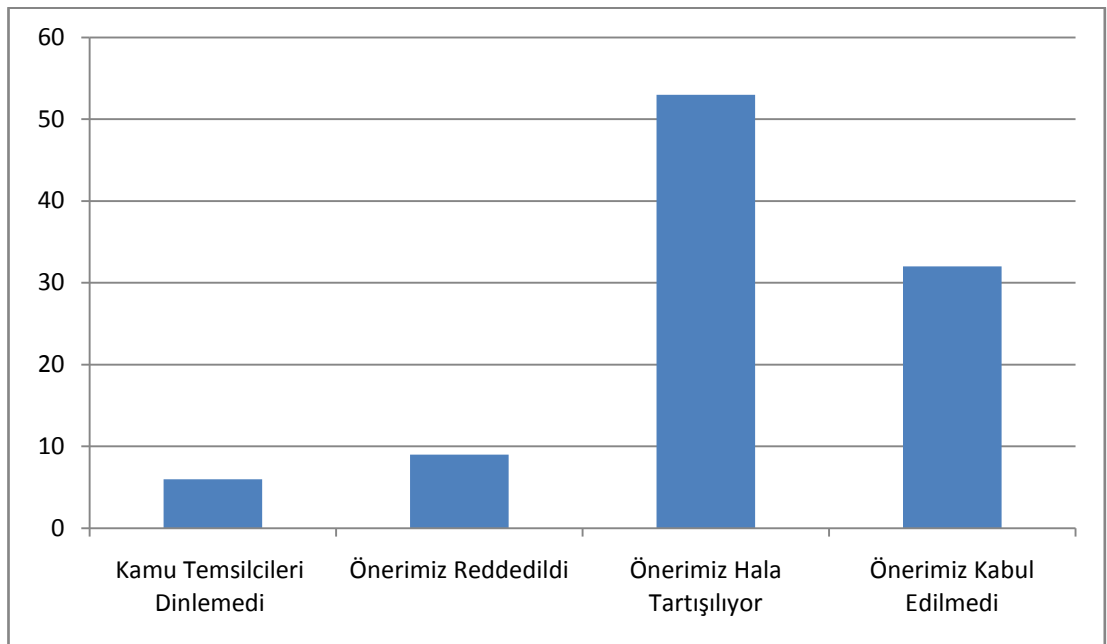
koyarak STK'nın yaklaşık %44'ünün halka hizmet etme amacıyla kurulduğunu göstermektedir.Hirai'nin araştırmasının sonuçlarında ilgilenilen kamu politikalarına bakıldığında en çok yöresel ve bölgesel kalkınma (%30,8) ve eğitim ve spor politikaları (%28,4) konularında yoğunlaştığı görülmüştür (Hirai,2007).Bu veri TÜSEV raporlarıyla da örtüşmektedir.TÜSEV raporlarında pek çok STK örgütünün din ve eğitim alanlarında yoğunlaştığı ve bir kamu tesisi yaptırmak hedefleriyle kuruldukları belirlenmiştir.Hirai aynı çalışmasında STK'nın devlet kurumlarıyla ilişkilerini de sorgulamış ve katılımcı yöntemlerden ziyade zorunluluklar nedeniyle devlet ile STK arasında ilişkilerin geliştiği gözlenmiştir.Bu ilişkilerde ilk sırayı izin işlemleri,ikinci sırada hukuki işlemler,üçüncü sırada ise denetleme faaliyetleri sebepler olarak gösterilmektedir.İlgili tablo aşağıda gösterilmiştir (Hirai,2007):

Tablo 2.2.2.2. STK'ların Devlet Kurumlarıyla İlişki kurma Sebepleri (Hirai,2007:120)

İzin alınması durumunda	%64,7
Hukuksal sınırlamalar	%47,3
Denetleme ve idare edilmek durumunda	%61,1
Hükümet politikalarının desteklenmesinde	%5,7
Hükümetle görüş alışverişi yapmakta	%9,2
Devletin oluşturduğu resmi konsey,kurul vb.yerlere üye göndermekte	%8,2
Kamu personelinin emekliliği sonrasında da çalışma imkanı sağlanmasında	%1,5
Toplam STK sayısı	841
Birden fazla seçenek işaretlendiğinden toplam 100 değildir.	

Tabloda görüldüğü üzere politikalara katılım için gerçekleştirilen ilişkiler pek yoğun değildir. Buna rağmen 2010 tarihli TÜSEV Sivil Toplum Kuruluşu Değerlendirme Raporu'nda 146 STK ile yapılan anketlere dayandırılan sonuçlarda STK'nın %88'i politika önerilerinin değerlendirmeye alındığını ya da kabul edildiğini belirtmektedir. STK ağırlıklı olarak önerilerin değerlendirildiği yönünde cevap vermiş olsalar da 2006 yılındaki STEP raporunda STK'nın devleti denetleme işlevini yerine getirdiğini onaylayan STK sayısı 132'de 20; devleti daha hesap verebilir politikalara yönelttiğine inanan STK sayısı ise 31 olarak bulgulanmıştır. Oysa örneklemdaki STK'nın %55'i kamu politikalarına etkide bulunmak için lobicilik faaliyetlerinde bulduklarını belirtmişlerdir. Sıralanan verilerden de anlaşılacağı üzere Türkiye'deki STK'nın henüz kamu politikalarında etkin bir şekilde dahil olduklarını söylemek mümkün değildir. Yine yönetim anlamında katılım mekanizmalarının henüz STK'nın lehine gerçek anlamda düzenlendiğinden de bahsedilemez.

Tablo 2.2.2.3. "Politika Önerinizin Sonucu Ne Oldu" Sorusuna Yanıtlar

Türkiye’de STK’nın ise öncelikle yönetim sorunlarını çözerek daha profesyonelce etkinliklerde bulunması gerekmektedir.Öncelikle bireysel katılımın artırılması,çeşitli işbirlikleri araştırılarak ağbağlar oluşturulması,hesap verebilirlik ve şeffaflığın sağlanarak toplumun güvenin kazanılması ve farklı kamu politikalarına yönelik daha uzman savunuculuk faaliyetlerin geliştirilmesi yerinde olacaktır.Öte yandan Türkiye’deki güncel uygulamaların,ideal uygulamalarla örtüşüklerini söylemek çok mümkün değildir.Bu koşullarda kamu politikaları üzerinde STK’nın düzenli etkisinden söz etmek de mümkün değildir.Kimi çıkar çatışmalarında bazı STK’nın beklenmeyen etki gösterebildiği eğitim,sağlık gibi önemli ulusal politikaları biçimlendirebildiği görülse de sık,yaygın ve düzenli etkilerin varlığından bahsetmek çok gerçekçi değildir.Burada Beeson’ın Uzakdoğu ülkelerinden örneklediği nokta önemlidir.Çünkü STK’nın etkinliğinde liberal ekonomilerin geliştirilmesi ya da kamusal faaliyetlerin sınırlandırılması birincil güdüleyiciler değildir.Önemli olan etkin katılım mekanizmalarının geliştirilmesi,bu yapıların hesap verebilir ve temsil düzeyi yüksek biçimlerde kurgulanması,ayrıca kamu politikalarının birlikte geliştirilebilmesinin önünün açılması gerekmektedir (Babaoğlu,2014).

İki taraflı düşüncelere rağmen STK’nın özellikle şu konularda fayda sağlayabileceği kabul edilebilir (Ateş ve Nohutçu,2006):

- Veri ve bilgi sunumu ile kapasite geliştirme
- Alternatif çözüm önerilerinin geliştirilmesi
- Genel iyiye yönelik çabaların keşfi
- Seçeneklerin değerlendirilmesi ve uygulamaların denetlenmesi
- Toplum politikaya yaklaştırarak katılımı artırma
- Devlet,özel sektör ve toplum arasında işbirliğini sağlama
- Devletin kimi yüklerinden arındırılarak daha dengeli bir işbölümünün sağlanması.

2.3.Sivil Toplum Kuruluşlarının Politika Yapma ve Karar Alma Süreçlerine Katılımı

Kamu sektörü ile STK ilişkilerinin kurumsallaşmasına dair eksiklikler Türkiye’de STK’nın politika yapım ve karar alma süreçlerine katılımını olumsuz yönde etkilemektedir. Genel bir yasal çerçeve yerine çok sayıda yasanın bulunması iki sektör arası ilişkinin farklı aşamalarını birbirinden bağımsız şekilde düzenlemektedir. STK’nın bu süreçlere katılımının bireysel ilişkilere bağlı şekilde ve düzensiz biçimde ilerlediği söylenebilir.

STK’nın yasama sürecine katılımı iki kademedeyi kapsamaktadır. İlk aşama Tasarıların Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne sunulmasına kadar olan süreçtir.STK’nın bu aşamada katılımı 2006’da çıkarılan Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ile belirlenmiştir.Yönetmelikte STK’nın, yerel yönetimler, sendika ve yükseköğretim kurumları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından oluşan geniş bir alana sahip olduğu belirtilmiştir. Kamu sektörünün bu kuruluşların görüşlerinden yararlanabileceği de bu yönetmelikte belirtilmiştir,kamu sektörü ile STK arasındaki işbirliği şeklinde yorumlanmıştır.Yönetmeliğe göre, sivil toplm kuruluşları kamu kuruluşların yasa tasarılarına otuz gün içerisinde görüşlerini bildirmekle sorumludur. Bu sürede görüş bildirilmediği takdirde tasarı ile ilgili olumlu görüş verdiği kabul edilir. STK’nın yeterli sayıda insan ve finans kaynağına sahip olmadığı açıktır. Kapasitelerinin yetersizliği de göz önüne alındığında otuz gün içerisinde cevap vermeleri oldukça güçtür.Verilen cevapların da gerçekçiliği yine tartışılan bir konudur. Yönetmelikte STK’nın görüş bildirmeleri bir sorumluluk olarak belirlenmiştir. Fakat bu durum istenildiği takdirde görüş bildirmeme hakkının ihlalidir. STK’nın görüş bildirmeyi tercih etmediği durumda, bu durumun olumlu görüş olarak değerlendirilmesi oldukça yanlıştır. Yönetmelikteki bu durumun düzeltilmesi gerektiği yönünde de uzmanlar birçok talepte bulunmuştur.

İkinci kademedeyi katılım kanun ve çeşitli idari düzenlemelerle oluşturulan çeşitli kurul ve komisyonlar aracılığı ile sağlanmaktadır. Son yıllarda STK’nın süreçlere katılımın sağlanması amacıyla birçok kurul, komisyon ve çalışma grupları

oluşturulmuştur. Bu danışma organları çeşitli kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, işçi veya işveren sendikalarından temsilciler ile bu alanda çalışan akademisyenlerden oluşmaktadır. STK'nın sonraki aşamada katılımı yasa tasarılarının TBMM'de gerçekleşen yasa yapım sürecine katkı sağlayabilmeleri olarak belirlenmiştir. STK'nın yasama sürecine katılımı Meclis İçtüzüğü ile kurulan on yedi İhtisas Komisyonu'nun çalışmalarına katılım ile sınırlanmıştır. İçtüzük'te STK'ların yasa yapma süreçlerine katılımını düzenleyen istişare süreçlerini tanımlayan herhangi bir madde ise bulunmamaktadır. STK temsilcilerinin katılımının tamamen komisyon başkanlarına bağlı olduğu yönünde birçok eleştiri bulunmakta ve bu durum uzmanlarca tartışılmaktadır.

Yukarıda açıklanan STK'nın yürütme sürecine katılımındaki geribildirim mekanizmalarının olmaması, görüşlerin ne şekilde değerlendirildiğinin tespit edilememesi gibi sorunlar yasama sürecindeki katılımda da gözlemlenmektedir (TÜSEV,2015)

2.3.1.Sivil Toplum Kuruluşlarının Altı Aşamada Karar Alma Süreçlerine Katılım Örnekleri

Avrupa Konseyi'nce 1 Ekim 2009 tarihinde kabul edilen STK'nın Karar Verme Sürecine Katılımıyla İlgili İyi Uygulama İlkeleri belgesinde yer alan karar alma sürecinin altı farklı aşamada gerçekleştiği birbiriyle doğrudan bağlantılı bu aşamalar:

- Gündem oluşturulması,
- Politika taslağının hazırlanması,
- Karar verme,
- Uygulama,

- İzleme

- Politikanın yeniden oluşturulması olarak belirlenmiştir.

Karar alma sürecinde STK kararların niteliğinin artırılması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması bakımından önemli rol oynamaktadır. İyi Uygulama İlkeleri belgesinde karar alma sürecinde katılımın, yoğunluğuna göre bilgilendirme, iştirak, diyalog ve ortaklık olarak dört aşamada gerçekleştiği belirtilmiştir (YADA,2015).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM VE BULGULAR

3.1.Yöntem

Bu bölümde çalışma grubu, araştırma modeli, veri toplama araçları ve verilerin toplanması ve çözümlenmesinde kullanılan yöntemler ile araştırmada izlenen sürece yer verilmiştir.

3.2.Teorik ve Metodolojik Sonuçlar

Yapılan araştırmalarda örgütler arası güveni ölçmek için yapılan girişimlerde çok çeşitli kavramsallaştırma ve işlemler gerçekleştirdiği ortaya çıkmıştır; ancak, geniş kapsamlı bir yöntem eksikliğinin açık bir nedeni ortaya çıkmamıştır. Aynı teorilere dayanan çalışmalar farklı kavramlaştırmalara uygulanırsa, konseptin kendisinin teorik kapsamı yetersiz olabilir, bu nedenle ilk olarak teorik ve daha sonra ampirik olmak üzere daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulacaktır. Önerilen yüksek bağlam özgüllüğü nedeniyle ve güven kavramının görünürde kolaylıkla nicelleştirilememesi nedeniyle nicel araştırmaların yapılmasından önce nitel ampirik çalışmaların ve pilot uygulamaların da yapılması gerektiği açıktır. Dahası, güvenle ilgili çalışmalar tekrarlanmalı ve geçerliliğini ve genelleştirilebilirliğini artırmak için farklı bağlam türlerine genişletilmelidir; farklı kültürler, endüstriler ve ilişkiler, bilginin ve araştırmacıların önceki araştırmalara göndermelerinin birikimini artırabilir. Sonunda

bu, farklı disiplinler arasında daha verimli bir akademik diyaloga yol açacaktır. Araştırmalar, örgütler arası güvenin ölçümünü, kavramsallaştırılmasını ve operasyonelleştirilmesini iyileştirmek için aramaya açılacaktır.

İlişkinin başlangıcında farklı güven unsurlarının etkisi vardır. Daha sonraki güven örgüt içinde yaygınlaşabilir ve bir organizasyondaki birkaç kişi veya grup başka birine güvenmeyi öğrenebilir. Daha sonra güven ilişkiler içinde kurumsallaşabilir ve güvenen bireylerin rolü azalabilir. Örgüt içi güven içindeki zamansal dinamikler ve analiz seviyesi daha ileri araştırmalar için verimli bir alan gibi görünmektedir ve sonuç olarak uygun metriklerin geliştirilmesi üzerine etkileri vardır. Güven, ağ çağının bilgi temelli rekabette önemli kavramlardan biridir. Bu zorlu konseptte ve örgütler arası ilişkilerdeki ölçümüne ilgi duyan araştırmacılar için geniş bir alan var gibi gözükmektedir. Önceki çalışmalar, kurumlar arası düzeyde güvenin ölçülmesinin çok iyi gelişmediğini ve potansiyel olarak zor olduğunu göstermektedir. Güven, açıkça bilgi tabanlı ağ ekonomisinde örgütler arası ilişkilerin kritik bir yönüdür ve hem teorik hem de yönetsel katkılar için potansiyel sunmaktadır. Bireysel, grup ve örgütsel seviyelerde açık ölçüm yöntemlerinin geliştirilmesi, daha katı titreşim testleri üretmeye ve sonunda organizasyonların daha iyi yönetilmesine ve geliştirilmesine yardımcı olacaktır. Daha önceki bilgilere dayanan katı araştırma çalışmaları ve dikkatli kavramsallaştırma, faaliyete geçme ve güven ölçümü, örgütler arası ilişkilere güven üzerine güçlü bir kaynak dizgesi oluşturabilir. Zamanla tutarlı bir teori ortaya çıkabilir (Seppänen vd.,2003).

3.3.Ölçüm

Bir firmanın ittifaklar ve ortaklıklar gibi kuruluşlar arası ilişkiler kurma becerisi bilgi temelli rekabetçiliğin ve dinamik bir kabiliyetin kritik bir kaynağı olmuştur (Eisenhardt ve Martin, 2000).Birçok araştırmacı, bu tür ilişkilerde bazı kritik başarı faktörleri tespit etmiştir. En yaygın ve belki de en kritik olanlardan biri de güvendir (Blomqvist, 2002). Güven, daha açık iletişim, bilgi paylaşımı ve çatışma yönetimini kolaylaştırır (Blomqvist, 2002; Creed ve Miles, 1996). Örgütsel işbirliğinin gelişmesi için eşik bir koşul olarak belirli bir güven miktarına ihtiyaç duyulması önerilmektedir

(Blomqvist,2012).Öngörülebilirliği arttırdığı, uyarlanabilirlik ve stratejik esnekliği görüldüğü için güvenin kritik olduğuna inanılmaktadır. Genel olarak, güvenin, yönetim maliyetleri, içselleştirme maliyetleri ve sosyal karmaşıklık gibi işlem maliyetlerini azalttığı görülür (Bidault ve Jarillo, 1997). Ayrıca, gayri resmi ağ işbirliğinin ve işbirlikçi yeniliğin yolunu açar (Miles, Snow, 2000). Aynı zamanda, güvenin iş performansını arttırmada ve sürdürülebilir rekabet avantajı kaynağı olarak kritik bir faktör olabileceği kabul edilmektedir (Barney ve Hansen, 1994). Açıkça görülmektedir ki, akademisyenler arasında artan ilgiye rağmen, güven teorisi halen gelişmektedir. Araştırmacılar arasında bu karmaşık kavramın niteliği ve tanımında uzlaşmaya varamamıştır (Blomqvist, 1997; Hosmer, 1995; Rousseau ve Sitkin, 1998). Şimdiye kadar yapılan araştırmalar, araştırmacıların farklı teorik geçmişine ve seçilen ampirik bağlama (bağlı olarak çok farklı yaklaşımlar benimsemektedir) odaklanmıştır. Bu artan ilgiye rağmen güveni kurumlar arası bağlamda ölçmek için teorik ve ampirik olarak tutarlı herhangi bir girişim henüz olmamıştır. Dolayısıyla, yetersiz ve zayıf biçimde anlaşılan bir olgudur (Child, 2001). Geçerli ve güvenilir ölçüm yöntemleri, bilginin gelişimini kolaylaştıracaktır (Churchill, 1979), üretilen bilginin yaygınlaştırılması ve teorilerin gelişimi ve taklidinin hipoteze bağımlı olması nedeniyle daha titiz teori testleri önermiştir (Currall ve Judge, 1995).

3.3.1.Ölçüm öğeleri

Büyük bir soru, güveni nasıl ölçtüğü ile ilgilidir. Chow ve Holden (1997) çalışmasında, satış ekibi ve şirket bağlamında bu konuyu ele almaktadır. Chow ve Holden, güvenmeye, fırsatçı davranışa ve dikkatli olma riskine odaklanan üç maddeyle satış görevlisine güven ölçmüşlerdir. Doney ve Cannon (1997), güvenilirlik, açıklık ve fırsatçı davranış riski dahil olmak üzere satış elemanı güvenliği için yedi maddelik bir önlem kullanmıştır. Plank'ın (1999) çalışması, diğer taraftan, uzmanlık, dostluk ve şirket hizmetinde bulunma isteği gibi konuları içeren beş maddelik bir ölçekte satış elemanı güvenini ölçerken, Gassenheimer ve Manolis (2001) öge ölçekli bir boyut daha eklemiştir; güvenilirlik. Güvenilirlik ve iyiniyet kavramsal olarak birbirinden farklı olarak görülse de, pratik olarak işle ilgili ayrılmaz bir yapıya sahip oldukları için ticari ilişkiler içinde iç içe geçmiş olabilirler. Doney

ve Cannon (1997) satış elemanının güvenini ve satış firmasının güvenini tek boyutlu yapılar olarak görmüşlerdir; bunları görünüşte güvenilirlik, öngörülebilirlik ve adalet gibi üç temel boyutta ölçmüşlerdir. Güvenilirlik genellikle satış görevlilerine ve şirkete veya tedarikçiye olan algılanan güven çalışmalarına dahil edilir. Karşılıklı algılanan güvenilirlik, ortakların kendi rollerinin yerine getirilmesinde müşterek sorumluluklarını ortak olarak beklediği ve her birinin ortaklığın yararına olacağına inanmasıdır (Anderson ve Narus, 1990). Smith ve Barclay (1997), karşılıklı algılanan güvenilirliği dört boyutta, karakter, rol yeterliliği, yargı ve motivasyonlar (veya niyetler) incelemiştir. Bu, Mayer ve arkadaşlarının (1995) çalışmasıyla tutarlıdır, ancak Smith ve Barclay (1997), yargıyı dördüncü boyut olarak eklenmiştir. Tedarikçi güvenilirliği Zaheer ve arkadaşlarının (1998) hem organizasyonlar arası hem de kişilerarası güven ölçeklerinde yapılan çalışmasına dahil edilmiştir. Dyer ve Chu (2000), tedarikçinin otomobil üreticisine fırsatçılık yapmama güvencelerini ölçmek için tasarlanmış çok sayıdaki öğeleri ve üç alt önlemin toplamı olarak operasyonelleştirilmiş güven kullanmıştır: Tedarikçi, otomobil üreticisinin genel tedarikçi topluluğunda güvenilirlik konusunda ne kadar iyi bir üne sahip olup olmaması ve tedarikçinin verildiğinde otomobil üreticisinin haksız avantaj sağlayacağını algılayıp algılamaması. Daha sonra Mollering (2002), güvenilirlik için ayrı bir ölçek önermiştir. Sübjektif doğası göz önüne alındığında, tedarikçinin beş dereceli Likert ölçeği kullanarak yaptığı bir dizi ifade doğrultusunda, alıcıların anlaşma veya uyuşmazlık seviyelerini ölçmüştür. Güvenilirliğin bilişsel tarafı ve duygusal tarafta beş madde üzerinde altı ifade ortaya çıkmıştır.

3.3.2.Kurumlar Arası Güvenin Ölçülmesinde Yaklaşımlar ve Metodolojilerin Gözden Geçirilmesi

Ganesan (1994) tarafından yapılan bir araştırmada, güven ve bağımlılığın uzun vadeli oryantasyonun belirlenmesindeki kilit roller incelenmiştir. Hem alıcıların hem de tedarikçilerinin örgütler arası güven oluşturmada ve uluslararası ortaklıkların piyasa performansını geliştirmede ikili ilişkisel normların ve kayıt dışı izleme mekanizmalarının önemi vurgulanmıştır. Chow ve Holden'in (1997) araştırması, satış ortağı ve şirkete stratejik ittifaklar kurma ve sürdürme konusunda, özellikle de ortak

tedarikçi olduğunda, güvenin önemini ortaya çıkarmıştır. Doney ve Cannon (1997), tedarikçinin ve satış elemanının (tedarikçi firma vasıtasıyla dolaylı olarak faaliyet gösteren) bir müşterinin tedarikçiyle gelecekte öngörülen etkileşimini etkilediğine dikkat çekmeyi amaçlarken Nooteboom, Berger ve Noorderhaven (1997) güvenle ilişkili değişkenlerin ve yönetimlerin ittifaklardaki firmaların algılanan riskleri üzerindeki etkilerini değerlendirmiş ve önemli olduklarını tespit etmiştir. Smith ve Barclay (1997), güvenin satış-ortak ilişkilerinin etkinliği üzerine etkilerini incelemiş ve güvenilirlik boyutlarının memnuniyete doğrudan ve dolaylı etkileri olduğunu, ancak güvenen davranışların algılanan görev performansı üzerinde karşılıklı doyumdan çok daha fazla etkili olduğunu tespit etmiştir. Sako ve Helper (1998), otomotiv endüstrisi üzerine yaptıkları çalışmada, öncelikle güvenin tedarikçiler tarafından kavramlaştırılmasının Japonya'da ABD'ye kıyasla daha karmaşık olduğunu, ikinci olarak da güven düzeyinin daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Japonya'da ABD'ye kıyasla ve üçüncü olarak, güvenliği kolaylaştıran faktörlerle oportünizmi hafifleten faktörler ABD ve Japonya'da farklılık göstermektedir. Zaheer, McEvily ve Perrone (1998), kişiler arası ve kurumlar arası güveni farklı yapılar olarak değerlendirmiş ve değişim performansında farklı roller oynadıklarına karar vermiştir. Çalışmalarının sonuçları, güveni bir kuruluşun performansı ile ilişkilendiren hipotezlere bir miktar destek vermiştir. Plank, Reid ve Pullins (1999) özellikle satış bağlamı için çok boyutlu bir güven önlemi geliştirmeyi ve satış görevlisi güvenine, ürün güvenine ve şirket güvenine ayrılmasına yönelik destek bulma eğitimi almıştır. Young-Ybarra ve Wiersema (1999), işlem maliyet ekonomisi ve sosyal değişim teorisinden alınan bir model kullanarak stratejik ittifaklarda esneklik analiz etmiştir. Ekonomik kısıtlamaların, iletişim kalitesinin ve paylaşılan değerlerin varlığının pozitif olarak güvenle ilişkili olduğunu ve bağımlılığın olumsuz bir şekilde ilişkili olduğunu tespit etmiştir. Dyer ve Chu (2000) çalışmasında, tedarikçi güveninin istikrarlı ve tutarlı alıcı süreçleri ve rutinleri ile uzun süreli etkileşimlere olan bağlılığını temsil eden yüksek derecede korelasyon olduğunu vurgulamışlardır. Ayrıca, tedarikçi güveninin mutlak seviyesinin ülkeye göre farklılık gösterdiğini ve Japon tedarikçilerin alıcı ilişkilerinin Koreli ve ABD'li muadillerine kıyasla nispeten yüksek seviyelerde güven ile nitelendirdiklerini

bulmuştur. Bu farklılığın kurumsal ortamdaki farklılıklardan kaynaklandığını ileri sürmüştür. Gassenheimer ve Manolis (2001) bağımlılığın düzenlenmesinde hem satış elemanı güveninin hem de örgütsel güven rollerini araştırmıştır. Çalışmalarının sonuçları, bir satış görevlisindeki güvenin, bağımlılığın geleceği olumlu veya olumsuz etkileyen boyutunu açıklarken, örgütler arası güvenin böyle bir arabulucu etkisi olmadığını yani bağımlılık konularıyla ilişkili görünmediğini göstermektedir. Norman (2002), stratejik ittifaklarda bilginin korunmasıyla ilgili faktörleri incelemiş ve bir ortağa daha fazla güvenmenin bilgi korumasını azaltma eğiliminde olduğunu bulmuştur. Coote ve Forrest (2003), araştırmalarında taahhüdün güven ile ilişkili olduğu görüşünü desteklediğini tespit etmiştir; taahhüt ve güven üzerine öncüllerin etkilerinde belirgin farklılıklar olduğunu belirtmiştir. Analizler, çalışmaların bağlamsal arka plan ve ilişki türüne göre değiştiğini ortaya koymuştur. Ayrıca içeriğe dayalı olarak kültürel ve sanayileşmiş farklılıklara göre farklılıklar tespit edilmiştir; ancak çoğunluğu Amerika Birleşik Devletleri'nde ve yoğun bilgi endüstrisinde yürütülmüştür. Kuruluşlar arası güven, dikey ve yatay iş ilişkilerinde, örneğin alıcı-satıcı ilişkilerinde ve ortaklıklar ve ittifaklar, incelenmiştir.

Çalışmaların çoğu Hollanda'da örgütler arası güven üzerine çalışılmış olmasına rağmen ulusal düzeyde gerçekleştirilmiştir (Nooteboom vd.,1997). Kanada (Smith ve Barclay, 1997), Çin (Coote vd., 2003) ve Birleşik Krallık (Möllering, 2002) da çalışmaların yapıldığı diğer ülkelerdir. Bununla birlikte, bazı çalışmaların daha uluslararası bir araştırma odağı vardır, Asya, Avrupa ve Orta ve Güney Amerika'daki firmaları kapsamaktadır (Aulakh vd.,1996). Sako ve Helper'in (1998) ve Dyer ve Chu'nun (2000) çalışmaları güven üzerindeki kültürel etkinin de dikkate alındığı tek çalışmadır. Sako ve Helper (1998), Japon ve ABD firmalarına güven kavramını karşılaştırmıştır. Kavramsallaştırmanın Japon tedarikçiler için ABD vatandaşlarından daha karmaşık olduğunu ve genel güven seviyesinin Japonya'da daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Benzer şekilde, güven arttırıcı faktörler farklılık göstermektedir. Dyer ve Chu (2000), ABD, Japonya ve Kore'de tedarikçi otomobil ilişkileri üzerinde çalışmış ve güven düzeylerinde bazı farklılıklar bulmuştur, Sako'nun (1998) iddialarına ampirik bir destek sağlamıştır. Bulguları, kurumsal çevrenin, güvenliliği daha da etkileyen firma düzeyinde uygulamaların gelişimini

etkileyebileceği fikrini de desteklemiştir. Özellikle bu dört yazar güven içinde kültürel farklılıkların bulunduğunu doğrulamıştır. Bu tür kültürler arası çalışmaların sonuçlarının, taraflar arasındaki kültürel farklılıklar örgütler arası ilişkilerdeki zorlukları arttırdığı için uygulayıcılara değerli bilgiler sağlayacağı düşünülmektedir (Arino ve Abramov, 1997).

3.3.3. Ölçüm Geçerliliğinin Değerlendirilmesi

Çalışmaların çoğu çok maddeli ölçekler benimsemekle birlikte, ölçüm doğrulamasının kapsamı ve yapı güvenirliliği değerlendirmesi açısından farklılıklar bulunmaktadır. Bazıları her ikisini kullandıkları gibi (Ganesan, 1994; Plank vd., 1999) ölçme geliştirme ve doğrulamada çoğunluk keşif faktörü analizi ya da doğrulayıcı faktör analizi kullanmıştır (Nooteboom vd., 1997). Ganesan'ın (1994) çalışmasında maddeler doğrulayıcı faktör analizi yoluyla analiz edilmiştir. Yalnızca Müller (2002), ölçeğin içerik geçerliliğini sağlamak için bir kontrol maddesi ("Bu tedarikçiye güvendik") içeriyordu. Toplumsal isteklilik yanlılığı riskinden dolayı güven gibi karmaşık konuları ölçerken kontrol öğelerinin kullanılması önerilir (Blois, 1999). Güvenin bağlam esaslı olduğu önerilmiştir (Rousseau vd., 1998). Böylece, araştırmacılar spesifik araştırma bağlamını daha iyi gösterecek yeni önlemler geliştirmiştir. Örneğin, Doney ve Cannon (1997), endüstriyel alıcı tedarikçileri bağlamında önlemler almıştır. Öğeler, pazarlama ve satın alma personeli ile yapılan görüşmeler temelinde oluşturulmuştur. Öte yandan, Nooteboom (1997), oportünizm ve güvenin bir dereceye kadar kendine özgü olduğunu ileri sürmüştür: diğer koşullar aynı olsa bile, insanlar ve kuruluşlar arasında değişim gösterir. Davranış güvenini ve kasıtlı güveni veya birinin başka bir aracı veya bir grup aracı tarafından hayır faaliyetine atadığı öznel olasılığı ayırt etmek yararlıdır. İncelenen araştırmalarda güven ölçümü büyük ölçüde değişmektedir. Çoğaltma yaygın olarak kullanılmaz ve her yazarın kendi önlemlerini geliştirmesi eğiliminin olduğu da söylenebilir. Literatür taramasına veya daha önceki araştırmalara dayanan ürünler bile yazarlar tarafından değiştirilmekte ve söz konusu alana uyarlanmaktadır. Bu, çalışmalara güvenin çok farklı kavramlaştırılmalarının bir sonucu olabilir: ortak kavramlar

paylaşılan değerler ve iletişimdir. Güvenin belirsiz, karmaşık ve yumuşak niteliği göz önüne alındığında, çok ögeli bir ölçüt daha iyi sonuçlar verebilir. Sako ve Helper (1998), ölçüm hatalarını azaltmak için güven önlemlerinin ekonomi ve psikolojiden uyarlanmış olduğu birleşik bir ölçü kullanmıştır. Böylece, Mollering (2002) 'de olduğu gibi, bilişsel ve duygusal faktörler birlikte yer almıştır.

3.4.Araştırma Modeli

Bu araştırma, kamu kurumları ile STK arasında kurumlar arası güvenin Nevşehir ilinde yer alan çeşitli STK üyelerince değerlendirilip incelenmesine yönelik nitel durum çalışmasıdır. Çalışmada STK'nın kamu sektörü ile olan ilişkileri çeşitli kategorilerde incelenmiştir. Araştırma türlerinden farklı olarak durum çalışmasının, “Nasıl” ve “Niçin” sorularını esas alarak araştırmacının kontrolü altında olmayan olay veya olguyu detaylı şekilde inceleme imkanı verdiği söylenebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Karmaşık olan toplumsal ilişkilerin ve anlaşılması zor örüntülerin incelenmesinde nitel araştırma yöntemi, daha küçük insan grupları ya da durumlar hakkında daha ayrıntılı veri seti sağlayabilir. Durum çalışmalarının değişkenlerin bulunduğu bağlamlardan ayrılmasının çok zor olduğu durumlara oldukça uygun olduğu da söylenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Çalışma Grubu

Nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan veri toplama yöntemlerinin gözlem ve görüşme olduğu söylenebilir. Fakat büyük bir örneklem grubu ile çalışmak zaman ve maliyet açısından mümkün olmamaktadır. Yine örneklem grubunun büyüklüğü, görüşme tekniğiyle elde edilen geniş çaplı verilerin analizinde zorluk çıkarmaktadır. Bu yüzden nitel araştırmalarda genelleme kaygısı güdülmeden, evrende olması muhtemel tüm zenginlik, aykırılık ve farklılıkların temsil edildiği bütüncül bir yaklaşım elde edilmeye çalışılır.

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Nevşehir'de yer alan çeşitli STK üyesi 20 kişi oluşturmaktadır. Çalışma grubunda bulunan STK seçiminde iki aşamalı bir yol

izlenmiştir. Nevşehir ilinde bulunan tüm STK'na ulaşmanın güçlüğü nedeniyle ilk olarak kolay ulaşılabilir durum ve ölçüt örnekleme yöntemleri izlenerek 15 STK belirlenmiştir. Ölçüt örnekleme yöntemi, önceden belirlenen bir dizi ölçütü karşılayan tüm durumların çalışılmasını ifade etmektedir. Ölçüt örnekleme araştırmacı tarafından araştırmaya konu olacak örnekleme belli bir kıstasın getirilmesi ile oluşur. Araştırmacı hangi tür birey ya da durumları çalışacağına karar verir ve ölçütü kendisi belirler. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme de araştırmanın daha pratik ve hızlı olmasını sağlamaktadır. (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Kolay ulaşılabilir durum örnekleme yönteminde araştırma sonuçlarının kullanılabilirlik ve güvenilirlik konusunda problem teşkil edebileceği bilinmektedir. Bu yüzden ölçüt örnekleme yöntemiyle yeterli güvenirliliğin sağlanması amaçlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Belirlenen STK ve üyeleriyle yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak veriler toplanmıştır. Aşağıda veri toplama sürecinde kullanılan görüşme formlarına ait bilgilere yer verilmiştir.

Görüşme Tekniği

Görüşme, sözlü iletişim yoluyla verilerin toplanması yöntemidir (Karasar, 2004). Görüşme, önceden belirlenen ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama şeklindeki karşılıklı bir iletişim süreci olarak da tanımlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Görüşme, temelde soru sorma ve yanıt alma ile ilgilidir. Görüşmenin en çok bilinen türü bireysel, yüz yüze, söz alışverişidir. Fakat yüz yüze grup görüşmesi, posta yoluyla, kendi başına yanıtlanan soru formu veya telefon görüşmesi şeklinde de olabilir. Görüşme çoğunlukla yüz yüze yapılmakta ise de, televizyon ve televizyonlu telefon gibi anında ses ve resim iletişimcileri ile de olabilir (Karasar, 2004).

Görüşme, nitel araştırmada temel veri toplama araçlarındandır. Aynı zamanda başkalarını anlamak için kullanılan en güçlü yöntemlerdendir (Punch, 2005). Görüşme, sosyal bilimlerde ve özelliklede sosyolojide en sık kullanılan araştırma yöntemlerinden biridir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

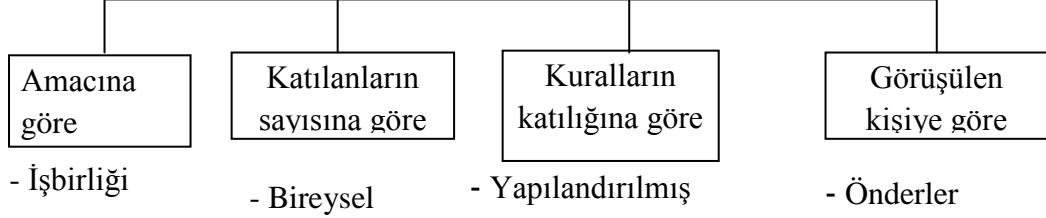
Görüşme ilk bakışta kolay bir veri toplama yöntemi gibi görülebilir ve sadece konuşma dinleme gibi herkes tarafından kullanılan temel becerileri gerektirdiği düşünülür. Ancak görüşme; beceri, duyarlılık, yoğunlaşma, bireyler arası anlayış, öngörü, zihinsel uyanıklık ve disiplin gibi pek çok boyutu kapsaması açısından, hem sanat hem de bilimdir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Görüşme, bireylerin, çeşitli konulardaki bilgi, düşünce, tutum ve davranışları ile bunların olası nedenlerinin öğrenilmesinde en kestirme yoldur. Görüşme, özellikle üst yöneticilerden, çocuklardan ve okuma-yazma bilmeyenlerden veri toplamak için idealdir. Çoğu kimse, düşündüklerini açıklamada, sözlü anlatımı, yazılı anlatıma tercih eder. Görüşmede, söylenenlerin yüzeysel anlamları yanında gerçek ve derinliğine anlamları da çıkarılabilir (Karasar, 2005). Görüşme, yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ya da yapılandırılmamış şekilde yapılabilir. Görüşme, anlık, kısa bir görüş alışverişi biçiminde, örneğin telefonda gerçekleştirilen beş dakikalık bir görüşme biçiminde olabileceği gibi, hayat hikâyesi görüşmesinde olduğu gibi çok sayıda, uzun süreli, kimi zaman günler süren bir biçim alabilir.

Genel olarak görüşmenin üç temel amacı vardır işbirliği sağlamak ya da sürdürmek, sağaltım (kendine güveni artırmak), araştırma verisi toplamak (Karasar, 2005).

Görüşme Türleri

Görüşme yöntemi, kullanılan görüşme formu ve görüşmeci bakımından farklılıklar gösterebilir (Sencer ve Irmak,1984). Görüşmeleri amacına, katılanların sayısına, kuralların katılığına ve görüşülen kişiye göre sınıflandırmak mümkündür. Şekilde katılanların sayısı ve kuralların katılığına göre görüşme türlerinden bahsedilmiştir (Karasar, 2005).

Görüşme Türlerinin Sınıflandırılması Karasar,2005)

Amacına göre sınıflandırma işbirliği ve sağaltım şeklinde ikili ayrıma tutulur.Katılanların sayısına göre de bireysel ve yığın şeklinde sınıflandırma mevcuttur.Katılımcıların sayısı yapılacak olan araştırmaya göre farklılık göstermektedir.Tek bir katılımcı olabileceği gibi çok sayıda katılımcıyla da görüşmek mümkündür. Veri toplanırken kalabalık bir grupta görüşmelerin yapılması çeşitli olumsuzlukları barındırır.Bir arada bulunulması durumunda katılımcılar yöneltilen sorulara samimi cevap vermeyebilir.Bu durum göz önünde bulundurularak görüşmelerin gerçekleştirilmesi güvenilir veri toplanmasını doğrudan etkiler.

Kuralların katılığına göre görüşmeler yapılandırılmış,yapılandırılmamış ve yarı yapılandırılmış şeklinde sınıflandırılabilir.Çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme yönteminde araştırmacı önceden sorulması planlanan görüşme formunu hazırlar. Yine de araştırmacı görüşmeye bağlı olarak farklı soruları katılımcıya yöneltebilir, soruları ayrıntılı şekilde açıklayabilir.Katılımcı farklı sorular içerisinde diğer sorulara yanıt niteliğinde fikir beyan etmişse,katılımcı o soruları yöneltmeyebilir.

Yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi görüşmeciye çeşitli avantajlar sağlamaktadır.Önceden hazırlanan görüşme formu, sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi sunulmasına olanak sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Görüşülen kişiye göre sınıflandırmada ise önderler ve uzmanlar yer almaktadır.

Görüşme yönteminde yine çeşitli sınıflandırmalar mevcuttur. Rubin'e göre görüşmeler şu şekilde sınıflandırılır:

1. Sabit format anket görüşmesi
2. Açık uçlu anket görüşmesi
3. Açık uçlu duyarlaştırıcı görüşme
4. Açık uçlu yoğunlaşmış görüşme.

Patton'a göre de ayırım şu şekildedir:

1. Sohbet tarzı görüşme
2. Görüşme formu yaklaşımı
3. Standartlaştırılmış açık uçlu görüşme

Görüşme Yönteminin Artıları

Görüşme tekniğinin diğer tekniklere göre artıları şu şekilde sıralanabilir:

- Görüşme tekniğinde iletişimin geliştirilmesi olasıdır. Görüşmecinin katılımcıyla kurduğu diyalog, aldığı cevapları doğrudan etkilemektedir. Diyaloga göre görüşmeci daha derinlemesine cevaplar

alabileceği gibi, yüzeysel ve doğru olmayan yanıtlar da alabilir (Pişkin ve Öner,1999).

- Okur yazar olmayanlar, çocuklar, anket doldurmak istemeyen kişilerden sağlıklı bilgi edinmenin iyi bir yoludur (Pişkin ve Öner, 1999).
- Görüşme esnasında katılımcı, jest ve mimikleri ile de çeşitli mesajlar verebilir. Görüşme sırasında çeşitli ipuçları da edinilebilir (Pişkin ve Öner, 1999).
- Görüşme esnasında yöneltilen soruların tamamının cevaplanması ihtimali daha yüksektir (Bailey, 1987).
- Görüşmede anlaşılmayan sorulara yönelik açıklama yapılabilir ve bu da doğruluğu artırıcı bir etken olarak düşünülebilir.
- Katılımcının bir başkasına danışmadan yöneltilen soruları yanıtlaması, bireyselliğin korunması bakımından önemlidir ve veri kaynağının teyit edilmesini sağlar (Karasar, 1999).
- Görüşmeci, görüşme sırasında katılımcının verdiği anlık tepki ve yanıtları gözlemlene şansına sahiptir (Yıldırım ve Şimşek,2005) .
- Görüşme formunda yer alan sorular farklı sıralarda sorulabileceği gibi sorulardan bağımsız yeni sorular da katılımcıya yönlendirilebilir.Bu esneklik görüşme tekniğinin artılarından kabul edilmektedir. (Yıldırım ve Şimşek,2005) .

Görüşme Yönteminin Eksileri

Görüşme tekniğinin, diğer tekniklerle kıyaslandığında çeşitli olumsuz yönleri de vardır:

- Görüşme, oldukça maliyetli bir yöntemdir. Diğer yöntemlerle kıyaslandığında, yol masrafları, görüşme materyalleri, görüşme kayıtlarının yazıya geçirilmesi oldukça maliyetli olabilir (Yıldırım ve Şimşek,2005).
- Görüşme yöntemi diğer tekniklere kıyasla daha zaman alıcıdır. Görüşmenin yapılacağı kişilerin belirlenmesi, onlarla iletişime geçilmesi, randevu,belirlenen yere ulaşım, görüşmenin yapılması, görüşmeyle ilgili kayıtlar ve bunların yazıya geçirilmesi ciddi zaman gerektirmektedir (Yıldırım ve Şimşek,2005).
- Görüşme için uygun mekan ve zamanın ayarlanması, diğer tekniklere göre daha zordur (Yıldırım ve Şimşek,2005).
- Görüşmede bilgilerin elde edilmesi bazen zor olabilir.Katılımcı yanıtları doğru olarak değil, genel görüşe aykırı olmamak amacıyla verebilir (Bailey, 1987).
- Görüşmecinin, konuşma esnasında ek sorular yöneltmesi, toplanan verilerin standart olmaması, farklı bireylerden farklı bilgiler elde edilmesi ve elde edilen bilgilerin güvenilirliği olumsuz yönde etkileyici bir durum olmasına neden olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek,2005).
- Görüşmecinin katılımcının kişisel özelliklerinden (cinsiyet, yaş, görünüm, sosyal statü, tutum) olumlu veya olumsuz etkilenmesi ve bu durumun yanlılığa yol açabilmesi söz konusudur (Yıldırım ve Şimşek,2005).

- Görüşmede sonuç, cevaplayıcının isteğine ve görüşme esnasında verdiği yanıtların doğruluğuna bağlıdır (Rummel,1968).

Görüşmede Elde Edilen Verilerin Kaydedilmesi

Görüşme yönteminde verilerin kaydedilmesi kayıt cihazı ve not alma yöntemleriyle mümkündür. Kayıt cihazının kullanılması çeşitli avantajlara sahiptir. Araştırmacının not alma sorunu ortadan kalkmış olur.Kayıt cihazının kullanılmadığı durumlarda araştırmacı; soru sorma, dinleme ve not alma işlemlerini bir arada yapmak durumundadır. Kaydedilen notların eksikliği, görüşme süresinin uzaması bu durumun doğal sonucudur. (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Kayıt cihazının kullanımından önce katılımcıdan mutlaka izin alınmalıdır. Cihazın kayda uygun olup olmadığı kontrol edilmelidir. Kayıt cihazı ve not alma yöntemlerinin bir arada kullanılması da mümkündür.Kayıt esnasında bazen katılımcı cihazının kapatılmasını isteyebilir. Bu durumda alınan notlar analiz aşamasında önemli veri kaynağına dönüşmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Görüşme Formu

Katılım

1.STK'lar kamu kurumları tarafından politika süreçlerine katılma hakkı olan eşit paydaşlar olarak görülüyor mu?

2.STK'lar karar alma süreçlerine katılmanın yol ve yöntemlerini biliyor mu?

3. Karar alma süreçleri ve kaynaklara erişimde örgütlenemeyen kesimler dışlanıyor mu?

Şeffaflık,Hesap Verebilirlik

4.Kamu finansmanı (Sosyal Destek Fonu) sizce şeffaf şekilde dağıtılıyor mu?

5.STK'lar proje değerlendirme süreçlerinde bilgi edinme konusunda sıkıntı yaşıyor mu?

6.Kamu kurumları (bilgi edinme yasası kapsamında) belirlenen sürede geri dönüş yapıyor mu,aksaklıklar/uzamalar yaşanıyor mu?

7.İl Dernek Müdürlüklerinin bağımsız birimler olmak yerine buldukları ilin valiliğine bağlı çalışmaları şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkelerinin uygulanabilirliğini zorlaştırıyor mu?

İşbirliği

8.Devlet, politikaların oluşum ve uygulanmasında katkıya açık mı,iletişim kanalları oluşturuyor mu?

9.Devlet STK'larla hangi koşullarda işbirliği yapıyor?

10.İşbirliği kirlili bir kavram mı? İlkelerden vazgeçmek,ödün vermek olarak algılanıyor mu?

Performans

11.Yürütmeye dair küçük değişikliklerin bildirim yapılmaması/geç yapılması durumunda uyarı verilmeden ceza kesilmesi ve zorunlu defterler ve içerikleri konusunda boşlukların bulunması STK performansını nasıl etkiliyor?

12.Bağış ve aidat toplama,kaynak geliştirmede engellerin olması STK'ların performansını nasıl etkiliyor?

13.STK'lar kamu yararına katkıda bulunacak projeler geliştiriyor mu?

14.STK'lar görevlerini iyi yürütebilecek yeterli bilgiye sahip mi?

İnanç

15.Kamu kurumları STK'ların itibarlarına kuşkuyla mı yaklaşıyor?

16.Devlet kurumlarının karar alıcı pozisyonlarında olan kamu temsilcilerinin söylem ve tavırları STK'ları itibarsızlaştırıyor mu?

Bütünlük

17.Kamu kurumları tutarlı bir şekilde sözlerini yerine getiriyor mu?

18. Kamu kurumları STK'larla olan ilişkilerde adil davranıyor mu?

3.5. Verilerin Toplanması

Araştırmaya ilişkin veri toplama süreci,STK'ların belirlenmesinden sonra başlamıştır.

Veri toplama sürecinin ilk aşamasında, STK ziyaretleri yapılarak üye/yöneticilerle ön görüşme yapılmıştır.Araştırmaya ilişkin bilgi verilerek görüşmelere başlamadan önce gönüllü katılımcılar belirlenmiştir.Daha sonra gönüllü olan 20 katılımcıyla görüşme gerçekteşirilmiiştir.Tüm STK'yla görüşmeler 12 Haziran ile 30 Ağustos 2017 tarihleri arasında belli aralıklarla gerçekteşirilmiiştir. Görüşmeler, araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak

yapılmıştır. Her bir görüşme ortalama 30/45 dakika sürmüştür, veriler katılımcıların isteği üzerine herhangi bir kayıt cihazı kullanılmadan yazı ile kaydedilmiştir.

3.5.1. Verilerin Analizi

Araştırmada görüşmelerden elde edilen verilerin çözümünde nitel veri analizi yöntemlerinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde toplanan veriler detaylı şekilde analiz edilir. Bu tür analiz, elde edilen bulguların düzenli ve sistematik biçimde yorumlanmasına olanak sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2006). İçerik analizi öncesi yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorular bilgisayar ortamında (Office Word) yazıya aktarılmış ve analize uygun veri metinleri haline getirilmiştir.

3.6. Bulgular

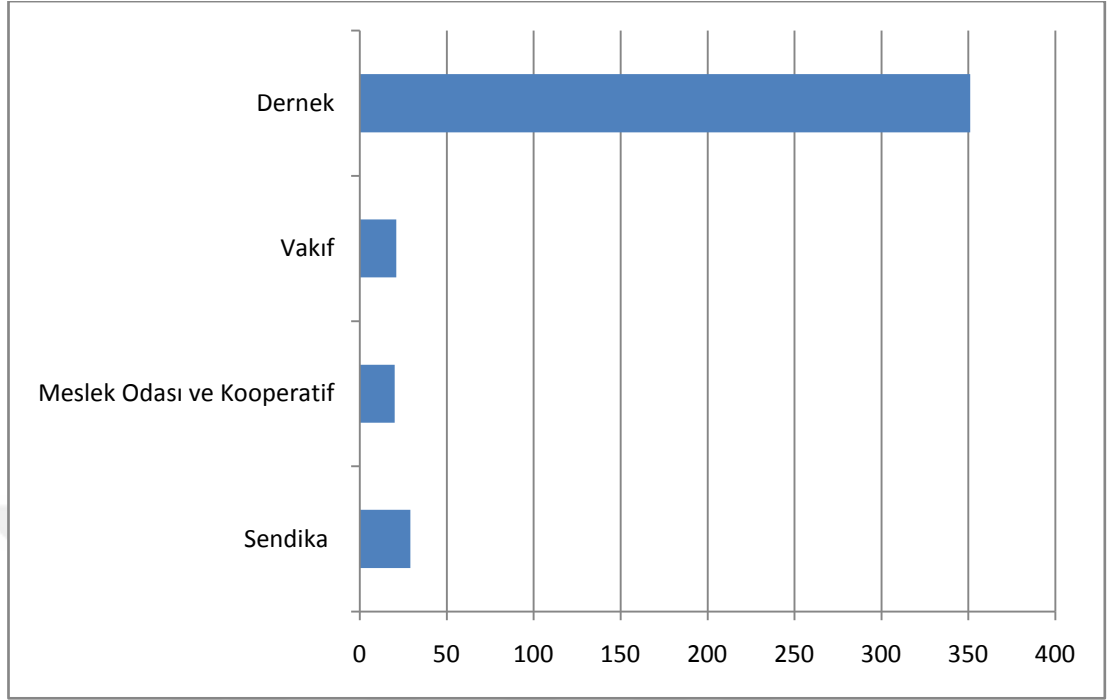
Bu bölümde araştırmanın amacı doğrultusunda STK ile kamu kurumları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu doğrultuda görüşme verilerinin analizi sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

3.6.1. Araştırma Bulguları ve Değerlendirme

3.6.1.2. Katılımcıların Temel Özellikleri

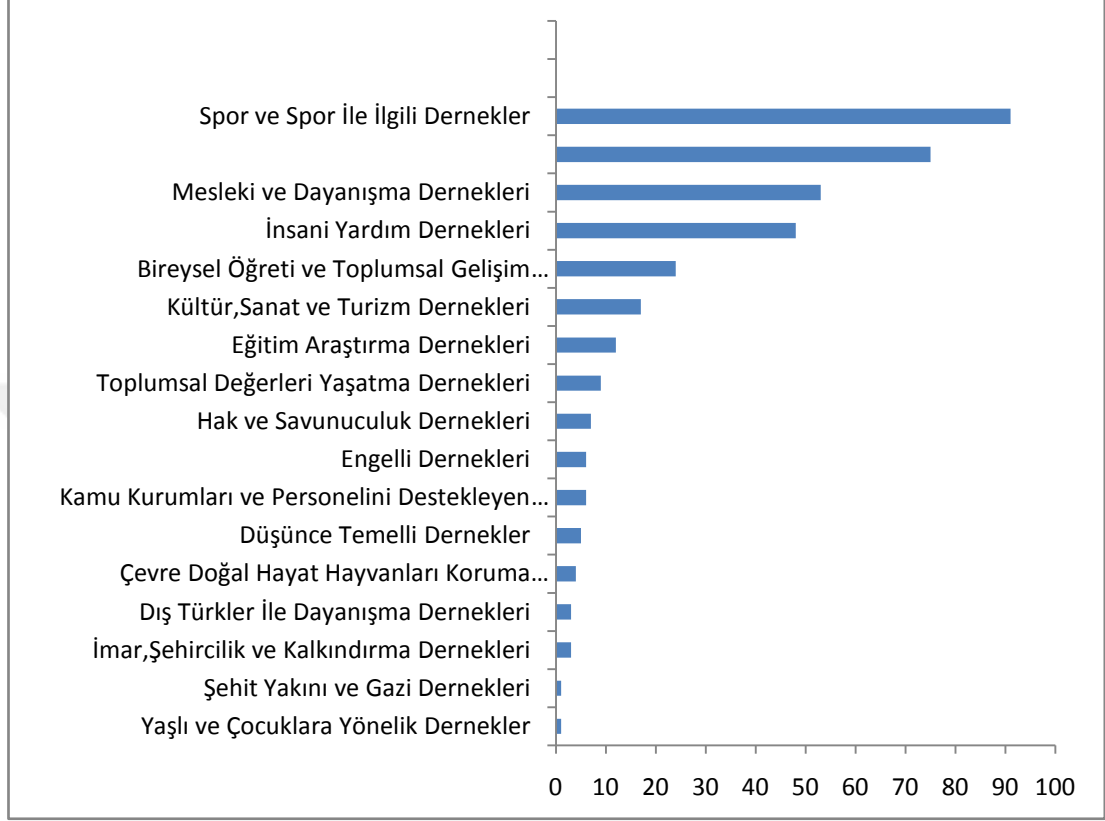
Araştırma kapsamında Nevşehir ilinde bulunan ve araştırmaya konu olan STK'lara ilişkin istatistikler, görüşmeye katılan katılımcıların cinsiyetleri yaşları, eğitim durumları, yönetici olduğu STK'nın türü, faaliyet alanı gibi temel özelliklerine ilişkin bilgiler şunlardır:

Tablo 3.6.1.2.1. Nevşehir İli Çeşitli STK Türleri ve Sayıları

Araştırmada Nevşehir ili genelinde STK'ya bağlı çeşitli dernek,vakıf,sendika ve meslek odaları üye/yöneticileriyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir.Nevşehir'de faal dernek sayısı 350, sendika sayısı 29, vakıf sayısı 21,meslek odası ve kooperatif sayısı ise 20 olarak belirlenmiştir.

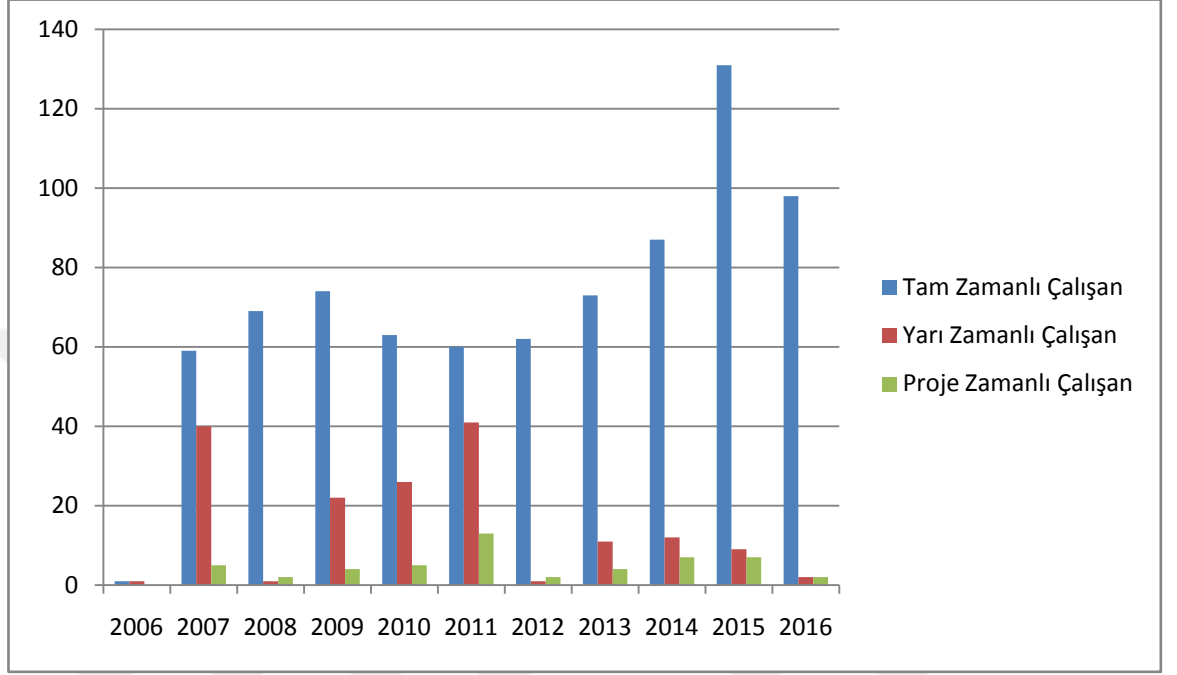
Tablo 3.6.1.2.2. Nevşehir İli Nevilere Göre Faal Dernek Sayısı (DERBİS,2017)

Nevşehir’de faal derneklerin tür ve sayılarına ilişkin tabloda en büyük paya spor ve spor ile ilgili dernekler sahiptir (87). Bu sayıyı dini hizmetlerin gerçekleştirilmesine yönelik faaliyet gösteren dernekler izlemektedir (74). Mesleki ve dayanışma derneklerinin sayısı ise 47,insani yardım dernekleri 46, bireysel öğreti ve toplumsal gelişim dernek sayısı 22, kültür,sanat ve turizm dernekleri 17, eğitim araştırma dernekleri 12, toplumsal değerleri yaşatma dernekleri hak ve savunuculuk dernekleri 9,engelli dernekleri 6,kamu kurumları ve personelini destekleyen dernekler 6,düşünce temelli dernekler 5,çevre, doğal hayat ve hayvanları koruma dernekleri 4,dış Türkler ile dayanışma dernekleri 3,imar,şehircilik ve kalkındırma dernekleri 3,şehit yakını ve gazi dernekleri 1,yaşlı ve çocuklara yönelik derneklerin sayısı ise 1’dir.

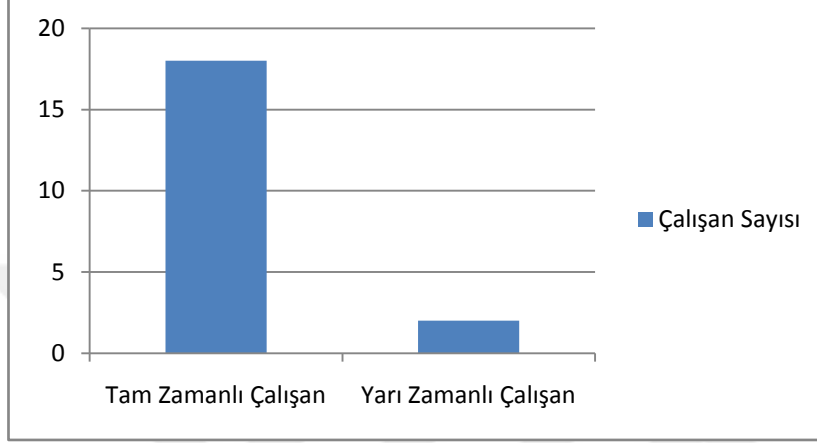

Tablo 3.6.1.2.3.Nevşehir İli Yıllara ve Süre Tipine Göre Derneklere Çalışan Sayısı (DERBİS,2017)

2006 yılında tam zamanlı ve yarı zamanlı çalışan sayısı 1'dir. 2007'de büyük bir artış göstererek 59 tam zamanlı, 40 yarı zamanlı, 5 de proje zamanlı çalışan mevcuttur.2008'de 69 tam zamanlı çalışan,1 yarı zamanlı çalışan,2 de prpje zamanlı çalışan sayısı varken 2009'da bu sayılar 74 tam zamanlı çalışa,22 yarı zamanlı ve 4 de proje zamanlı çalışan olarak değişmiştir.2010'da bu sayılar 63 tam zamanlı, 26 yarı zamanlı,5 proje zamanlı çalışan olarak belirlenmiş; 2011'de ise 60 tam zamanlı,41 yarı zamanlı,19 proje zamanlı çalışan olarak kayda geçmiştir.2012'de 62 tam zamanlı,1 yarı zamanlı,2 proje zamanlı çalışan sayısı 2013'te artarak 73 tam zamanlı, 11 yarı zamanlı ve 4 de proje zamanlı çalışana ulaşmıştır.2014'te 87 olan tam zamanlı çalışan sayısı 205'te 131'e,2016'da 98'e ulaşmıştır.Yarı zamanlı çalışan sayısı ise 2014'te 12,2015'te 9,2016'da 7 olarak belirlenmiştir.Yine proje zamanlı çalışan sayısı 2014 ve 2015'te 7 iken 2016'da 2'dir.

Tablo 3.6.1.2.4. Araştırma Örnekleminde Süre Tipine Göre Çalışan Sayısı

Araştırmaya katılan STK üyelerinin yüzde 90'ı (18) tam zamanlı çalışan; yüzde 10'u (2) ise yarı zamanlı çalışandan oluşmaktadır.

Tablo 3.6.1.2.5. Araştırma Örneklemindeki STK Üyelerinin Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	5	25,0
Erkek	15	75,0

TOPLAM	20	100,0
---------------	-----------	--------------

Araştırmaya göre STK üyelerinin yüzde 75 (15 kişi) gibi büyük bir çoğunluğu erkeklerden oluşmaktadır. Toplam içinde kadın STK üyeleri yüzde 25'lik (5 kişi) küçük bir paya sahiptir

Tablo 3.6.1.2.6. Araştırma Örneklemindeki STK Üyelerinin Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

Yaş	Frekans	Yüzde
30-39	8	40,0
40-49	7	35,0
50-59	4	20,0
60 üzeri	1	5,0
TOPLAM	20	100,0

Araştırmaya katılan STK üyelerinin yüzde 40,0'ı (8 kişi) 30-39 yaş arasında, yüzde 35,0'i (7 kişi) 40-49 yaş arasında, yüzde 20,0'si (4 kişi) 50-59 yaş arasındadır. Araştırmaya katılanların yüzde 5,0'i (1 kişi) 60 yaş ve üstünü oluşturmaktadır.

Tablo 3.6.1.2.7. Araştırma rneklemindeki STK yelerinin Eğitim Düzeyi Dağılımları

Eğitim Düzeyi	Frekans	Yüzde
Ortaokul	1	5,0
Lise	7	35,0
n lisans	2	10,0
Lisans	8	40,0
Lisansüstü	2	10,0
TOPLAM	20	100,0

Eğitim açısından, lisans mezunları diğer eğitim gruplarına kıyasla sayıca daha fazla iken toplam içerisinde de yüzde 40,0 (8 kişi) gibi bir oran almıştır. n lisans, lisans ve lisansüstü eğitim gruplarının toplam oranının bütün içerisinde yüzde 60,0'lık (12 kişi) bir orana ulaşmış olması, anket yapılan STK yelerinin genel olarak eğitimli kişilerden oluştuğunu göstermektedir.

Tablo 3.6 .1.2.8.Araştırma Örneklemindeki STK Üyelerinin Üyelik Süresi

Üyelik Süresi	Frekans	Yüzde
1-4 yıl	10	50,0
5-9 yıl	8	40,0
10-14 yıl	2	10,0
TOPLAM	20	100,0

Araştırmaya göre STK üyelerinin yüzde 50'lik (10 kişi) bir oranla büyük bir çoğunluğu yöneticisi olduğu kuruluşa 1 ile 4 yıl süreyle üyedir. Araştırmada diğer çoğunluğu yüzde 40 (8 kişi) ile 5-9 yıl arası süresince üye olan katılımcılar oluşturmaktadır.

Tablo 3.6.1.2.9. Araştırma Örneklemindeki STK'ların Türü

STK Türü	Frekans	Yüzde
-----------------	----------------	--------------

Dernek	6	40,0
Vakıf	4	26,7
Sendika	3	20,0
Meslek Kuruluğu	2	13,3
TOPLAM	15	100,0

Araştırmaya 4 vakıf, 6 dernek, 2 meslek kuruluğu ve 3 sendika katılmıştır. Araştırmaya göre STK'lar içinde en büyük pay yüzde 40,0'lık bir oranla derneklere aittir

Tablo 36.1.2.10. Araştırma rneklemindeki STK'ların Faaliyet Alanlarına Göre Dağımı

Faaliyet Alanı	Frekans	Yüzde
Sosyal Hizmet ve Sosyal dayanışma	7	46,6

Eğitim	3	20,0
Rehberlik ve Danışmanlık	1	6,7
Kültür ve Turizm	3	20,0
Çevre	1	6,7
TOPLAM	15	100,0

Bu kuruluşlar faaliyet alanlarına göre gruplandırıldığında; 7 STK (yüzde 46, 6) sosyal hizmet ve dayanışma alanlarında, 3 STK (yüzde 20,0) eğitim alanında, 1 STK (yüzde 6,7) rehberlik ve danışmanlık alanlarında, 3 STK (yüzde 20,0) kültür ve turizm alanlarında,1 STK (yüzde 6,7) çevre alanında faaliyet göstermektedir.

3.6.2.Katılımcı Yanıtları

1.STK'lar kamu kurumları tarafından politika süreçlerine katılma hakkı olan eşit paydaşlar olarak görülüyor mu?

K.1: “Kısmen görülmekte.Vakfımız dünyamız ve ülkemizdeki küresel ısınmanın önlenmesi,doğal varlıkların korunması,erozyonun durdurulması gibi çevre konularında idarecilerden taleplerde bulunmaktadır.Örneğin bu taleplerden Milli Eğitim Bakanlığına bağlı öğretmenlerin çevre konusundaki çalışmaları bakanlıkça uygun görülmekte; bu nedenle ilkokul, ,ortaokul,lise ve üniversitelerde teşkilatlar

kurulmakta.çevreyi koruma konusunda çok yararlı bir takım eğitim ve çalışmalar yapılmaktadır..Bu konuda STK'lar devletimizden gerekli desteği fazlasıyla almaktadır.Ayrıca Vakfımız il valilerinin başkanlığında oluşturulan toprak koruma kuruluna da dahil edilmiştir.Yaklaşık her ay valinin başkanlığında toplanarak yerleşim yerlerinde imar verilmesi tarım arazilerinin korunması konusunda yaklaşık 7 üyeden oluşan kurulda ortak karar alarak kamunun kararlarına ortak olmaktadır.”

K.2: “Şuanda görülüyor.Daha etkin,daha önemsenen konumda artık STK'lar.Siyasiler kamu kurumlarının arzu ve isteklerini yerine getirmek zorunda hissediyor.En önemli araç özellikle örgütlenme alanında STK'lar.”

K.3: “Hayır görüldüğünü düşünmüyorum.”

K.4:“Görülüyor.Özellikle son 11 yıldır STK'lar toplumun büyük kesimini yansıtıyor.”

K.5: “Evet görülüyor.Toplantılar yapılıyor,projeler geliştirilerek birlikte hareket ediliyor.”

K.6: “Evet görülüyor.”

K.7: “Zannetmiyorum.Eşitlik sağlanmıyor.”

K.8:“Evet görülüyor.”

K.9:“Görüldüğünü düşünüyorum fakat STK'lar yalnızca belli başlı konularda tavsiye vermeli.Doğrudan politikalarla ilgilenmemeli.”

K.10:“Hayır görüldüğünü düşünmüyorum.”

K.11: “Eşit paydaşlar olarak görülüyor.Katılma hakkının verildiğini bile düşünmüyorum.STK'lar yeterince öneme sahip değil maalesef.Üstelik STK'lar arasında ayırım da yapılıyor,eşitlik yok.”

K.12: “Görüldüğünü düşünmüyorum.”

K.13: “Görülüyor.”

K.14: “Eşit paydaşlar olarak görülüyor.Günümüzde STK'lar oldukça önemli durumda.Süreçlere katılmaları isteniyor,gerekli görülüyor.STK'lar da artık büyük bir güç.”

K.15: “Son dönemde hükümetin politikaları gerekse de sosyal medyanın etkisiyle STK'lar önemli konumdalar.Süreçlere katılmaları bekleniyor.Eşit paydaşlar olarak görülüyor.”

K.16: “Görüldüğünü söyleyebilirim.Süreç hakkında bilgilendirmeler yapılırsa,yapılıyorsa genel merkez tarafından veya üyeler hakimse,katılım sağlanıyor.Bu hak STK'lara tanınıyor.”

K.17: “Evet katılma hakkı olan eşit paydaşlar olarak görülüyor.Süreçlere katılma hakkı artık STK'lara sağlanıyor.Eskiden bunun mümkün olduğunu söyleyemem; son dönemde bu hak tanınmış durumda.”

K.18: “Evet görülüyor.”

K.19: “Hayır görüldüğünü düşünmüyorum.Politika yapma veya sürece katılma hakkı yalnızca kamuya ait gibi bir algı söz konusu,kamu bu yetkinin kendinde olduğunu ve paylaşmanın dezavantajlı olduğunu düşünüyor.STK bu konuda aktif değil maalesef.”

K.20: “Evet görölüyor.Günümüzde STK’lar politikaların yapım aşamasında olmasa bile yürütme aşamasında oldukça etkili.Örgütlenme özellikleri sayesinde ciddi bir güç haline geldiler ve sürece katılımları zorunlu bile diyebilirim.”

2.STK’lar karar alma süreçlerine katılmanın yol ve yöntemlerini biliyor mu?

K.1: “Evet biliyor.Örneğin imar için izin konusunda keşifler yapılıyor,karara göre belediye projeyi değiştirebiliyor.Vakıf ,Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü,Turizm Müdürlüğü,Ziraat Odası Başkanlığı süreçte yer alıyor.Tarım İl Müdürlüğü duruma göre değişiklik gösteriyor.Katılımcı olarak vakfımız mutlaka yer alıyor.İmar konusunda ortak karar alınmak zorunda,ancak onaylandıktan sonra imara açılır.”

K.2: “Gelişme sürecinde olduğunu düşünüyorum.Biliniyor fakat geliştiriliyor.Tam olarak hakim değildir,sanmıyorum.”

K.3: “Evet biliyorlar.Uygulanıp uygulanmadığı tartışılır ama bilgi konusunda sıkıntı olduğunu düşünmüyorum.”

K.4: “STK’ların tamamı karar alma noktasında sürece dahil değil,tam olarak bilinmiyor.”

K.5: “Evet,Genel Merkezle bağlantılı olarak bilgilendirme yapılıyor.Bu doğrultuda bilgi konusunda herhangi bir problem olduğunu sanmıyorum”

K.6: “Evet biliyorlar.”

K.7: “2.Yeterli araştırma yapılıyorsa eğer biliniyordur fakat büyük ölçüde bilindiğini düşünmüyorum.”

K.8: “Evet biliniyor.”

K.9: “Evet biliyorlar.Bilgisiz olduğunu sanmıyorum.Mutlaka gerekli eğitim ve bilgilendirmeler yapılmaktadır.”

K.10: “Tam olarak bilindiğini düşünmüyorum.STK’lar çok aktif değiller.Yalnızca kendi alanları ile ilgili küçük çaplı faaliyetlerde bulunuyorlar.”

K.11: “Bilmiyorlar.STK’lar yalnızca alanında faal diyebilirim.Politika süreçlerine katılım veya yol yöntem ilgi alanlarına pek girmiyor.”

K.12: “Bilinmiyor.Maalesef STK’lar karar almaktan ziyade var olma ve varlığını sürdürme derdindedirler.Nasıl etkili olabiliriz diye düşünülüyor ama politika süreçlerinde değil, buldukları yerde.”

K.13: “Bilinmiyor.STK’lar daha küçük çapta faaliyet gösteriyor,o yönde bir ilgilerinin olduğunu düşünmüyorum.”

K.14: “Bilinmiyor.Yol ve yöntem bilinse de işe yaramayacağı için bilmelerine de gerek olduğunu düşünmüyorum.”

K.15: “Biliyorlar.Gerekli eğitim veriliyor,üyeler aktif olarak araştırıyor,öğreniyor ve bilgi konusunda sıkıntı yaşanmıyor.”

K.16: “Biliniyor.Üyeler araştırıyor,öğreniyor ve uygulamak istiyor.STK’lar artık önemli bir güçte ve bu güç kullanılmak isteniyor.”

K.17: “Biliniyor.Mülki İdare Amiri başkan olduğu için bilgilendirme konusunda sıkıntı yaşanmıyor.”

K.18: “Biliniyor.Artık bilgiye erişim kolay sağlanmakta o yüzden eksiklik olduğunu düşünmüyorum.”

K.19: “Bilinmiyor.STK üyelerinin bu tarz eğilimleri olduğunu düşünmüyorum.Kendi halinde olmayı tercih ediyorlar.”

K.20: “Biliniyor.Uygulanıyor mu tartışılır ama bilindiğini söyleyebilirim.”

3. Karar alma süreçleri ve kaynaklara erişimde örgütlenemeyen kesimler dışlanıyor mu?

K.1: “Zaman zaman dışlanıyor.Örneğin bazı ormanlık alanda (Çanakkale Kaz Dağları) altın madeninin çok olduğu bilinmektedir.O nedenle yabancı şirkete altın çıkarma izni verilmiştir.Bu bölgenin endemik tür dediğimiz dünyada örneği çok az bulunan çeşitli çiçek,ağaç ve bitki türlerine sahip olması,yöreye,ülkemize oksijen üretmesi nedeniyle Vakfımız altın çıkarılmasına karşı çıkmış ve yöre halkıyla birlikte şirkete çalışma imkanı vermemiştir ancak yersiz HES’lerin bir kısmının kapatılması konusunda belki de yeterli örgütlenmeyi sağlayamadığından mücadelede başarısız olduğu da görülmektedir.”

K.2: “Karar alma ve kaynaklara erişimde dışlanma olduğunu düşünmüyorum,sona kalma söz konusu olabilir.Artık kitlesel çözümlere gidiliyor,STK’lar da bu aşamada avantajlı hale geliyor.”

K.3: “Dışlanıyor.”

K.4: “Hak elde edilmesi için mücadele edilmesi gerekiyor.Bireysellikle bazı konularda ses duyurmak zor olabiliyor özellikle mesleki anlamda birlikte hareket etmek gerekiyor.Örgütlenemeyen kesimin kısmen dışlandığı söylenebilir.”

K.5: “Çok dışlandığını düşünmüyorum.Vakıf olarak yapılanmadan önce de çalışmalar vardı,dışlama söz konusu olmadı.”

K.6: “Örgütlenme gerekiyor.”

K.7: “Dışlanıyor.Örgütlenmek kendini daha iyi ifade etmek anlamına geliyor ve iyi ifade edilmezse taleplere kaşılık bulmak zorlaşır bazen imkan bulmaz.Bu sebeple birlikte hareket etmek oldukça önemli.”

K.8: “Dışlanmıyor.Örgütlenmeden önce karar alınırken veya kaynaklara erişimde dışlanmanın olduğunu söylemek doğru olmaz.Örgütlenmek tabii ki olumlu fakat dışlanıldığını söylemek uygun olmaz. ”

K.9: “Dışlanıyor.Birliktelik daima daha büyük bir gücü ifade eder ve kısık sesler pek dikkate alınmaz.Örgütlenmenin amacı da zaten dışlanmamak,daha güçlü ses olabilmek.”

K.10: “Dışlanıyor.Birliktelik daima göz ardı edilmeyi engeller.O sebeple bu ihtiyaç doğmuştur ve dışlanmamak adına da bir araya gelinmiştir.”

K.11: “Dışlanıyor.Büyük kitleler daima daha fazla dikkate alınır.Örgütlenmek de bu yüzden gerekli görülüyor zaten.”

K.12: “Dışlanıyor.Birlikten kuvvet doğar.Daha fazla önemsenirsiniz.Eğer bireysel olarak bir şeylere katılmaya çalışırsanız göz ardı edilme ihtimaliniz çok fazla ama örgütseniz,kolay kolay yok sayılmazsınız.”

K.13: “Dışlanıyor.Yok sayılıyor bile diyebilirim.Güçlü olmak,birlik olmak her durumda sizi önemli kılar.”

K.14: “Dışlanıyor.”

K.15: “Hayır dışlanmıyor.Kaynaklara erişimde veya karar alma süreçlerinde zaten çoğunluğun menfaati gözetiliyor.Örgütlenmemiş olmak pek dezavantaj sayılmaz.”

K.16: “Dışlanmıyor.STK’larla birlikte nispeten kolaylaştığını söyleyebilirim ama örgütlenilmezse dışlanılır ibaresi doğru değil.”

K.17: “Dışlanmıyor.Karar almada çok seslilik önemli, illa örgütlenmek şart koşulmuyor”

K.18: “ Dışlandığını düşünmüyorum ama örgütlenmeyle daha iyi sonuç alınacağı tartışılmaz. ”

K.19: “Dışlanmıyor.Kaynaklara erişimde örgütlenemeyen kesimin mahrum bırakıldığını düşünmek doğru olmaz. ”

K.20: “ Dışlanmıyor fakat sürece katılım ve kaynaklara erişimde daha büyük bir güç olmak tabii ki avantaj sağlar.”

4.Kamu finansmanı (Sosyal Destek Fonu) sizce şeffaf şekilde dağıtılıyor mu?

K.1: “Ülkemiz gelişmekte olan bir ülke.Bu nedenle hiçbir konunun tam anlamıyla çalıştığını sanmıyorum.Maalesef dağıtıldığını düşünmüyorum.”

K.2: “Şeffaflık mevcut.Yelpazesi geniş bir konu ama STK’ların çok yaygın olduğu ve kredi verilirken şeffaf olunmak zorunda olunduğunu söyleyebilirim.Aksi takdirde toplumda kargaşa,huzursuzluk meydana gelebilir.”

K.3: “Hayır dağıtılmıyor.”

K.4: “Dağıtıldığına inanıyorum.”

K.5: “Evet şeffaf şekilde dağıtılıyor,ortak çalışmalar söz konusu gözlemlediğimiz kadarıyla şeffaflık sağlanıyor.”

K.6: “Şeffaflık sağlanıyor.”

K.7: “Şeffaf olduğunu umuyorum.Fakat şeffaflık sağlanıyor mu, evet diyemeyeceğim.Açık şekilde sağlanmıyor.Ölçüm farklılıkları söz konusu,net şekilde belirlenmiyor,keyfilik oluyor.”

K.8: “Evet dağıtılıyor.”

K.9: “Tam olarak şeffaf olduğunu düşünmüyorum.”

K.10: “Şeffaf dağıtılmıyor.Çok fazla keyfi davranılıyor.Süreç,kriterler şeffaf olarak belirlenip her aşamada açıklayıcı bilgi verilse çok daha faydalı olur.”

K.11: “Hayır dağıtılmıyor.Ülkemizde maalesef şeffaflık çok özümşenen bir ilke değil.Burda da sağlandığını düşünmüyorum.”

K.12: “Şeffaflık söz konusu değil.”

K.13: “Hayır dağıtılmıyor.Ötekileştirme fazlasıyla mevcut ve şeffaflık olsa bu yapılamaz.”

K.14: “Şeffaflığın olduğunu düşünmüyorum.Ortak çalışma yapma imkanı olmadı ama bildiğim kadarıyla şeffaflığın olduğunu söylemek güç.”

K.15: “Evet dağıtılıyor.Gerek başvuru gerek diğer aşamalarda herhangi bir sıkıntı yaşanmıyor.”

K.16: “Evet dağıtılıyor,bu konuda bir eksiklik olduğunu düşünmüyorum.”

K.17: “Evet şeffaflık mevcut.”

K.18: “Evet dağıtılıyor.”

K.19: “Evet Şeffaf şekilde dağıtılıyor.Aksi takdirde sıkıntı çıkabilir bu sebeple şeffaf olunmak zorunda.”

K.20: “Dağıtıldığına inanıyorum.Çok fazla bilgi sahibi değilim fakat artık eski yönetim anlayışından uzaklaşıldığını ve bunun da her alanda etkilerinin olduğuna inanıyorum.”

5.STK’lar proje değerlendirme süreçlerinde bilgi edinme konusunda sıkıntı yaşıyor mu?

K.1: “İmkanlarını yeterince kullanamaması veya yeterli güce ulaşamadığı durumlarda devlet gönüllü olarak yardımcı oluyor,sıkıntı yaşanmıyor.”

K.2: “Sıkıntı yaşanmıyor,politikalar açık,veriler,süreç açık şekilde kamuoyuna duyuruluyor,öğrenmede zorluk yaşanmıyor.”

K.3: “Evet yaşıyor.Şuanda mevcut yönetimdeki hükümet STK’ları kısıtlamakta,engellemekte.”

K.4: “Zannetmiyorum.”

K.5: “Henüz bir proje gerçekleştirmedik fakat sıkıntı yaşanacağını düşünmüyorum.”

K.6: “Kısmen sıkıntı yaşıyor.”

K.7: “Evet yaşıyor.”

K.8: “Herhangi bir sıkıntı yaşanmıyor.”

K.9: “Sıkıntı yaşıyor.”

K.10: “Evet yaşıyor. Açıklık söz konusu değil nasıl değerlendiriliyor bilinmiyor.”

K.11: “Yaşıyor. Değerlendirmede nelerin ölçüt alındığı belli değil. Açıklama yok, bunun da bir güven problemini doğurduğunu söyleyebilirim.”

K.12: “ Sıkıntı mevcut. Değerlendirmede ne esas alınıyor? Bunun açıkça belirtilmesi tüm şüpheleri yok eder ama maalesef.”

K.13: “Evet sıkıntı oluşturduğunu söyleyebilirim. STK’lar yeterince proje geliştirmiyor, geliştirenlerin ve olumlu değerlendirilenlerin de hükümetle benzer çizgide yer alması dikkat edilmesi gereken bir husus.”

K.14: “Evet yaşıyorlar. Açıklığın olduğunu söylemek çok güç.”

K.15: “Yaşandığını düşünmüyorum. Çoğu zaman projelere olumlu geri dönüş yapılıyor, süreç çok uzanıyor ve sıkıntı oluşturmuyor.”

K.16: “Günümüzde bilgi edinme konusunda oldukça gelişme kaydedildi. Eskiden bilinmezlik çok fazlaydı ama şuan bu konuda herhangi bir alanda sıkıntı yaşanıldığını düşünmüyorum.”

K.17: “Bilgi edinmede herhangi bir sıkıntı yaşanmıyor.Yeterince açık davranıldığını düşünüyorum.”

K.18: “Hayır yaşanmıyor.Ne şekilde değerlendirildiği yeterince açık. ”

K.19: “Problem yaşanmıyor,sanmıyorum.Bildiğim kadarıyla süreçte bilgi alınmak istenildiğinde geri dönüş sağlanıyor,akıllarda soru işareti bırakılmıyor. ”

K.20: “ Tepki çekilmek kesinlikle istenmeyen bir durum.O yüzden sıkıntı çıkmadığını tahmin ediyorum.”

6.Kamu kurumları (bilgi edinme yasası kapsamında) belirlenen sürede geri dönüş yapıyor mu,aksaklıklar/uzamalar yaşanıyor mu?

K.1: “Bilgi edinmede sıkıntı yaşanmıyor.Özellikle çevre konusunda yeterince bilgilendirme gerçekleştiriliyor ancak vakfımızın kendi araştırmaları konusunda proje kapsamında bilgi paylaşıldığını da belirtmeliyim.”

K.2: “Olumlu/olumsuz cevap zorunluluğu olduğu için sıkıntı yaşanmıyor.”

K.3: “Kısmen geri dönüş yapılıyor.”

K.4: “Aksaklık yaşanmıyor.Geri dönüş sağlanıyor.”

K.5: “Geri dönüş yapılıyor,herhangi bir problem yaşanmadı.”

K.6: “Sıkıntı yaşanmıyor.”

K.7: “Sürekli irtibat söz konusu örneğin proje işlemleriyle ilgili. Herhangi bir aksaklık yaşanmıyor.”

K.8: “ Herhangi bir sıkıntı yaşanmıyor, belirtilen sürede geri dönüş yapılıyor.”

K.9: “Aksaklıklar yaşanıyor.”

K.10: “Belirlenen sürede cevap verilmesi gerektiğinden bir problem çıkmadı. ”

K.11: “Kısmen diyebilirim. Olumlu ya da olumsuz geri dönüş yapılması zaten gerekli, keyfilik yapılmamalı.”

K.12: “Geri dönüş genelde olumsuz olarak cevaplanmak suretiyle de olsa yapılıyor.”

K.13: “Geri dönüş yapılması zorunluluk. O yüzden uyuluyor.”

K.14: “Kısmen yapılıyor diyebilirim.”

K.15: “Evet geri dönüş sağlanıyor. Aksi bir durumla karşılaşmadık.”

K.16: “Aksaklık yaşanmıyor, dönüş sağlanıyor.”

K.17: “Gecikmenin olduğunu söyleyemem. Problem yaşanmıyor.”

K.18: “Hayır yaşanmıyor. Olumsuz da olsa cevap veriliyor.”

K.19: “Hayır yaşanmıyor. Geri dönüş mutlaka yapılıyor.”

K.20: "Aksaklık yaşıyor diyemem. Geri dönüş mutlaka yapılıyor."

7. İl Dernek Müdürlüklerinin bağımsız birimler olmak yerine buldukları ilin valiliğine bağlı çalışmaları şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkelerinin uygulanabilirliğini zorlaştırıyor mu?

K.1: "Çoğu zaman zorlaştırıyor, bağımsız olması taraftarıyım."

K.2: "İl Dernek Müdürlükleri bağımsız olmalı fakat denetim mekanizmaları çalıştırılmalı. STK adı altında zararlı, tehlikeli grup faaliyetleri engellenmeli."

K.3: "Derneklerin amacına göre değişir; olumsuz ya da engel olduğunu düşünmüyorum."

K.4: "Etkilediğini düşünmüyorum."

K.5: "Zannetmiyorum. Bağımsızlıktan ziyade valiliğe bağlı olunması çoğu zaman avantaj sağlıyor."

K.6: "Zorlaştırmıyor aksine birçok avantaj sağlıyor."

K.7: "Zorlaştırıyor. Mutlaka kısıtlamalar oluyor. Bağımsız olması çok daha faydalı olur."

K.8: "Avantaj ve dezavantajları olduğunu söyleyebilirim."

K.9: "Zarar vermiyor. Aksine valilik ciddi bir denetim mekanizması görevi de görüyor. Bağlı olmasının avantajı çok fazla."

K.10: “Kısıtlamalar mutlaka yaşıyor.O yüzden bağımsız olmalı fakat sıkı denetime tabi olunmalı.”

K.11: “Bağımsız olması daha sağlıklı olabilir diye düşünüyorum.”

K.12: “Mutlaka sıkıntı oluşuyor.Valiliğin inisiyatifinde olunmasından ziyade bağımsız olunması taraftarıyım.”

K.13: “Kısmen diyebilirim.Ama denetim öncelikli konu olduğundan dezavantajları tolere edilebilir.”

K.14: “Bağımsız olunması daha faydalı olur düşüncesindeyim.”

K.15: “Hayır herhangi bir problem olmuyor aksine avantajı çok fazla.STK adı altında zararlı faaliyetler yapılması engellenebiliyor.”

K.16: “Zorlaştırmıyor.Aksine çok da iyi böyle olması.Bütünlük sağlanıyor.Keyfilik önleniyor.

K.17: “Hayır aksine hesap verilebilirlik ilkesine olanak tanıyor diyebilirim.”

K.18: “Şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkesiyle çeliştiğini düşünmüyorum.”

K.19: “Hayır zedelemiyor aksine bağlılık oldukça önemli ve gerekli.”

K.20: “Olumsuz etkilendiğini düşünmüyorum.”

8.Devlet, politikaların oluşum ve uygulanmasında katkıya açık mı,iletişim kanalları oluşturuyor mu?

K.1: “Çok az oluşturuluyor.İdareciler STK’ların işlerine karışılmasını pek istemiyorlar maalesef.”

K.2: “Kısmen iletişim kaynakları oluşturuluyor;o da bazı konularda.”

K.3: “Açık,toplumun taleplerine göre politika üretilmek zorunda diye düşünüyorum aksi takdirde hükümet sıkıntı yaşayabilir.Günümüzde sosyal medyanın etkisi göz ardı edilemez,gündem oluşturmada da oldukça etkin kullanılıyor.”

K.4: “İletişim kanalları oluşturuluyor,STK’lar artık dikkate alınıyor.”

K.5: “Katkıya açık,iletişim kanalları oluşturuluyor.”

K.6: “İletişim kanalları oluşturuluyor diyebilirim.STK’lar yok sayılmıyor.”

K.7: “İletişim kanalları oluşturulmuyor,dikkate bile alınmıyor.Sürekli geçiştiriliyor.

K.8: “Oluşturduğunu düşünüyorum.”

K.9: “İhtiyaç duyulursa eğer iletişim kanalları kuruyorlar fakat kesin olarak evet diyemiyorum.”

K.10: “İletişim kaynaklarının oluşturulduğu düşünülüyor fakat özde katkının istendiğini düşünmüyorum”

K.11: “Hayır.Katkıya açık değiller.Karar alıcı pozisyonda olanların işlerine pek karışılmasının istendiğini düşünmüyorum.”

K.12: “Hayır özellikle oluşum aşamasında katkıya açık olduğunu düşünmüyorum.Uygulamada destek alınması tabi ki politika yapımcıların lehine olur fakat mesele oluşum aşamasında önemsemeleri.”

K.13: “Hayır.”

K.14: “Hayır.”

K.15: “Evet iletişim kaynağı oluşturuluyor.Özellikle uygulama aşamasında destek sağlanması önemli olarak algılanıyor.”

K.16: “Evet katkıya açık.Sürekli bir iletişimin olduğunu söylemek doğru olmaz ama tamamen kopukluk yok.”

K.17: “Kısmen diyebilirim.”

K.18: “Evet.STK’ların desteğinin alınması toplum tarafından politikaların kabul gördüğüne işaret eder.Bu da göz ardı edilmiyor,iletişim kanalları açık bırakılıyor.”

K.19: “Toplumun sesi olarak nitelendirebiliriz STK’ları.Bu yüzden iletişim tamamen koparılmıyor.”

K.20: “Evet özellikle uygulanma aşamasında STK’larla işbirliği önemseniyor diyebilirim.”

9.Devlet STK’larla hangi koşullarda işbirliği yapıyor?

K.1: “Toplumun aksayan yönleri,vatandaşların sıkıntı yaşadığı ortamları düzeltme anlamında,tabi ki kamunun baskın olduğu şekilde STK’lar ile işbirliği yapılıyor.”

K.2: “Net şekilde şunu söyleyebilirim: Devlet STK’larla işbirliği yapmıyor.”

K.3: “Toplumı ilgilendiren her konuda görüşülüyor.Baskın olan taraf tabi ki kamu.”

K.4: “Hemen hemen tüm konularda işbirliğine varılabiliyor,STK’lar oldukça önemseniyor.”

K.5: “Toplumı yakından ilgilendiren hemen hemen her konuda STK’lar önemli aktör olarak görülüyor ve işbirliği yapılmak isteniyor.Topluma yakınlığıyla bilinen STK’larla toplumdan kopulmamak adına ilişki geliştiriliyor.”

K.6: “Ödenek karşılığında işbirliği kuruluyor.”

K.7: “ İşbirliği devletin çizdiği sınırlar çerçevesinde STK’larla sağlanıyor.Toplumun ihtiyaç duyduğu alanlara öncelik tanınıyor.”

K.8: “Toplumı doğrudan etkileyen deprem,sel gibi doğal afetler meydana geldiğinde veya örneğin mültecilerle alakalı konularda devlet halka yakın olan STK’ların devreye girerek yardımcı olmalarını istiyor.Bu doğrultuda da STK’lar faaliyette bulunuyor.”

K.9: “STK’larca yapılan hayır işleri olarak değerlendirilen okul yapımı,cami yapımı gibi faaliyetlerden oldukça memnunlar diyebilirim.”

K.10: “Özellikle yoksullukla mücadele konusunda devlet işbirliğine açık,güzel bir ilişki kurulabiliyor.”

K.11: “Sosyal Yardımlaşma konusunda devlet işbirliğine çok yatkın hatta çoğu Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneklerinin başında kaymakam ve vali

bulunuyor.Kararlar kamu kurumu çalışanlarınca alınıyor.Pek STK örneği teşkil etmese de bu konuda yapıcı olduklarını söyleyebilirim.”

K.12:“Konu olarak toplumsal fayda temel alınıyor özellikle sosyal ihtiyaçlar ama STK’lar geri plana atılıyor,göstermelik işbirliği mevcut diyebilirim.”

K.13:“Koşulları sadece devlet belirliyor.Keyfi şekilde dilediği konularda STK’larla iletişime geçiyor veya STK’ların taleplerini dikkate alıyor.”

K.14:“Baskın olan taraf tabii ki devlet.Zararsız gördüğü STK’larla zararsız olarak tanımladığı konularda işbirliği yapabiliyor.”

K.15:“Toplumun yakinen ilgilendiren konularda STK’larla işbirliği yapılabilir.Politika süreçlerine STK’ların dahil olması toplumun taleplerinin önemsendiği algısını yaratıyor.Bu da 3 taraf için olumlu sonuçlar doğuruyor.”

K.16: “STK’lar çeşitli uzmanlık alanlarını temsil ediyor.Bu yüzden devlet onların uzmanlık alanlarından faydalanmak amacıyla işbirliğine gidebiliyor.”

K.17:“Demokratik toplumlarda STK’ların faal olması oldukça önemli.Bu yüzden devlet çevre,sosyal yardım gibi birçok konuda STK’larla işbirliğine varıyor.Baskın olan taraf devlet olmakla birlikte güzel etkileşimler söz konusu.”

K.18:“Devlet özellikle sosyal yardım ve dayanışma konusunda işbirliğine yatkın diyebilirim.Hatta Kaymakam Bey başkanlık ediyor.Toplum için önemli konularda STK’larla birlikte hareket ediliyor.”

K.19:“Aslında çoğu zaman STK’larla işbirliği yapılıyor algısı oluşturmak için ilişki kuruluyor,özde işbirliği pek mümkün değil devlet işbirliğine ihtiyaç duymuyor.”

K.20:“Özellikle sosyal dayanışma söz konusuysa devlet-STK ilişkisi kolaylıkla kuruluyor diyebilirim.”

10.İşbirliği kirli bir kavram mı? İlkelerden vazgeçmek,ödün vermek olarak algılanıyor mu?

K.1:“Evet algılanabiliyor.Ödün vermek gerekebiliyor,ödün veriliyor.”

K.2:“İşbirliği faydalı bir kavram fakat toplumun tüm kesimine faydalı olacaksa faydalı.Aksi halde kötü değerlendirmek de mümkün.”

K.3:“Hayır.İstişare olmadan doğru sonuca ulaşılamaz.Son siyasi konjunktürde işbirliği önemli görülmekte.”

K.4:“İşbirliği kirli bir kavram değildir.Düzgün şartlarda sağlanırsa ödün vermek olarak algılanamaz.”

K.5:“İşbirliği her alanda gerekli ve önemli.Kötü bir kavram olarak düşünülemez.”

K.6:“Dürüstlük çerçevesinde yapılırsa eğer olumlu bir kavram,aksi halde oldukça çirkin olduğunu söyleyebilirim.

K.7:“İşbirliği hemen hemen her konuda olumlu sayılabilir.Sorunların çözüme ulaşması için kısa ve etkili bir yol.Bu yüzden olumsuz olarak değerlendirmiyorum.”

K.8:“İşbirliği düzgün şekilde yapılırsa kirli değil aksine çok güzel bir kavram.Birlikten daima güç doğar fakat orantılılık ve adalet ilkeleri uygulandığı takdirde güzel sonuçlar elde edilir.Aksi halde ödün verilmiş olunur.”

K.9: “Hayır düşünülüyor.Kanun,yasalar var ve işbirliği de önemli bir kavram.Amaç dışına çıkılmamak şartıyla birliktelik,farklı görüşlerin harmanlanması başarıya götürür.Destekliyorum.”

K.10: “STK açısından işbirliği yapılması kötü olarak düşünülebilir.Düzenli bir işbirliği söz konusuysa tabi ki faydalı ama ülkemizde ilkelerden ödün verilmeden işbirliği neredeyse imkansız.”

K.11: “Aslında önemli ve gerekli.Ama ödün verilmeden,STK adına söylüyorum,işbirliği pek mümkün değil.”

K.12: “İşbirliği, ortak hareket etmek ödün verilmezse faydalıdır.İşbirliği ödün vermek olarak düşünülmemeli,ödün verilmeden işbirliği yapılmaya dikkat edilmeli.”

K.13: “STK’lar açısından değişebiliyor bu durum.Hükümetle ilişkisi güçlü olmayan bir STK’nın işbirliği yapabilmesi için ödün vermesi gerekebiliyor.Kamu zaten ödün vermez,STK’lar da ödün vermemek adına işbirliğinden kaçınabiliyor.”

K.14: “Kısmen ödün vermek gerekebiliyor.Ama işbirliğinin kirli bir kavram olduğunu düşünmüyorum.”

K.15: “Hayır ödün vermek olarak düşünülmemeli.”

K.16: “Aslında işbirliği STK’ların var olma amaçlarından biri ama STK’lar açısından teslim olmak olarak algılanabiliyor bu yüzden de uzak durulduğunu söyleyebilirim.”

K.17: “İşbirliği ilkelerden taviz vermek olarak düşünülse de mutlaka STK-kamu arasında var olmalı.”

K.18: “Maalesef STK’lar başının çaresine bakmak durumunda.O yüzden işbirliğinin pek olduğunu söyleyemem ama kirli bir kavram olduğunu düşünmüyorum.”

K.19: “İşbirliği düzgün şekilde yapılırsa topluma çok faydalı olur.İlkelerden ödün verilmeden ortak bir noktada buluşarak ilişkiler geliştirmek herkesin arzu ettiği şey fakat Türkiye’de özellikle hükümetle yakın çizgide olmayan STK’lar taviz vermek olarak düşünebiliyor.”

K.20: “ İşbirliği sorunların çözümü ve taleplerin yerine getirilmesi adına çok faydalı.STK’lar adına kamu sektörüyle işbirliğinin taviz vermek olarak düşünülmesi üzücü bir durum.”

11.Yürütmeye dair küçük değişikliklerin bildirim yapılmaması/geç yapılması durumunda uyarı verilmeden ceza kesilmesi ile zorunlu defterler ve içerikleri konusunda boşlukların bulunması STK performanslarını nasıl etkiliyor?

K.1: “Dikkat gerektiriyor ,takip edilmeli.Kanunlar,yönetmelikler takip edilmeli ki bu tarz sorunlarla karşılaşılmasın.O yüzden sorumlu davranılmazsa yaptırım uygulanması kaçınılmaz olur.”

K.2: “Olumsuz etkilenmiyor,sıkıntı yaşanmıyor.Değişiklikler anında bildiriliyor böylece ceza ve yaptırıma engel olunmuş oluyor.”

K.3: “Olumsuz etkiliyor.Hükümetle STK’lar arası ilişkilerin AB Normlarına ulaşması gerekiyor.”

K.4: “Böyle bir sorunla karşılaşmadık fakat olumsuz olacağını düşünüyorum.”

K.5: “Olumsuz etkiliyor.Zaten kısıtlı bütçe var bir de cezaların uyarı verilmeden kesilmesi olumsuz etkiliyor.”

K.6: “Böyle bir sorunla karşılaşmadıkMutlaka olumsuz etkiliyordur.”

K.7: “Uyarı yapılması tabi ki faydalı olur.Aksi takdirde performans olumsuz etkilenebilir.”

K.8: “Olumsuz etkiliyor.”

K.9: “Devlet için gelir kaynağı oluşturan kalemlerden biri de cezalar.Bu yüzden uyarı yapılmadan kesiliyor diye tahmin ediyorum.Fakat olumsuz etkiliyor çünkü geniş bir bütçeden bahsetmiyoruz.”

K.10: “Uyarı verilmeli, gerektiğinde yaptırım uygulanmalı diye düşünüyorum.”

K.11: “Önce uyarı verilmesi gerekiyor.Doğrudan yaptırım uygulanmasını doğru bulmuyorum.Bu tarz bir problem yaşamadık ama önce uyarı verilmeli.”

K.12: “Gelir elde etmek için uyguluyor olabilir mi? Nevşehir’de herhangi bir STK’nın bu tarz problemle karşılaştığına tanık olmadım ama tabii ki olumsuz etkiler.”

K.13: “Tabii ki olumsuz etkiler en azından uyarı verilmesi gerekiyor; yine ihmal olursa ceza kesilsin.”

K.14: “Değişiklikler zamanında bildirilmeli,aksi halde yaptırımla karşılaşmak kaçınılmaz.O yüzden olumsuz etkileneceğini düşünmüyorum.”

K.15: “Özenli davranılması gerekiyor.Aksi takdirde cezai yaptırım olması normal.”

K.16: “Dikkat edilirse herhangi bir problem yaşanmaz ama doğrudan ceza uygulanmasını doğru bulmuyorum.”

K.17: “Boşlukların varlığı zaten bir sorun; buna rağmen ceza kesilmesi doğru değil.”

K.18: “Olumsuz etkilediğini düşünüyorum daha dikkatli davranılmalı.”

K.19: “Olumsuz etkilediği aşikar.Ne olursa olsun uyarısız ceza verilmesini uygun bulmuyorum.”

K.20: “Daha dikkatli olmaya teşvik edebilir o yüzden olumlu yönü de var diyebilirim.”

12.Bağış ve aidat toplama, kaynak geliştirmede engellerin olması STK’ların performansını nasıl etkiliyor?

K.1:Olumsuz etkiliyor.Vakfımızın bağış toplayabilmesi için makbuz olmalı ancak sadece Genel Merkezde bulunuyor,illerde bulunmuyor.Bu nedenle yapılacak bağışların yalnızca banka, posta havalesi şeklinde merkeze gönderilmesi öneriliyor.”

K.2:“Vatandaşın lehine bir durum.Ne olduğu belli olmayan makbuzlarla bağış toplanılmasının,sahteliğin önüne geçiliyor bu şekilde.”

K.3:“Kısmen olumlu,kısmen olumsuz etkiliyor.”

K.4:“Etkileyeceğini sanmıyorum.Bağışı herhangi bir gelir kaynağı olarak görmüyoruz.”

K.5: “Olumsuz etkiliyor.Engellerin olmadığını varsayarsak daha fazla gelir elde edilir bu da daha fazla proje,daha fazla faaliyette bulunma anlamına gelir.”

K.6: “Olumsuz etkiliyor.Bağış ve aidat toplanırken daha rahat hareket alanı verilse çok daha iyi işler çıkacağını düşünüyorum.Kısıtlı bütçeyle ne kadar etkin olunabilir?Faal olmak adına gerekli olduğunu düşünüyorum.”

K.7: “Olumsuz etkiliyor.Keşke engeller olmasa da daha fazla imkana sahip olunsa.”

K.8: “Engelin olmasını yerinde buluyorum.Sağlanan ödenekler fazlasıyla yeterli,bağış,aidat büyük bir gelir kalemi olmamalı,keyfilik de önlenmeli.”

K.9: “Derneğimiz bu engellerden muaf.Rahatça hesap numarası yayınlayarak yardım toplayabiliyor.Yönetim kurulu başkanı yetki belgesini almış oluyor.Eskiden valilikten bekleniyordu artık daha rahat,bekleme yaşanmıyor.”

K.10: “Bağış ve aidat toplamada engellerin olması çok yerinde bir karar.STK adı altında vatandaşın gelir elde edip ararlı faaliyetler bulunulabilir.”

K.11: “Tamamı olmasa da toplumda saygınlık kazanmış STK'lara bu ayrıcalık verilmeli diye düşünüyorum.Tamamına verilmesi durumunda suistimal edilebilir.”

K.12: “Keyfiliğin önlenmesi adına güzel fakat güzel çalışmalarda bulunan-bulunacak olan STK'lar için tabii ki olumsuz diyebilirim.”

K.13: “Olumsuz etkileri de mevcut fakat genel olarak olumlu olduğunu söyleyebilirim.Toplumun hassasiyetlerinin kullanılıp suistimal edilmeyeceğinin garantisi yok.Bu yüzden yerinde bir uygulama.”

K.14: “Olumlu olduğunu düşünüyorum.Aksi takdirde herkes eline bir makbuz alarak yardım toplamaya başlar.Kim topluyor ne amaçla topluyor bilinmeden gelir kaynağı elde edilmiş olur.”

K.15: “Toplumumuz bağış ve yardım konusunda hassas ve cömert davranıyor.Bu yüzden iyi niyetin kötüye kullanılmaması adına engellerin olmasını doğru buluyorum.”

K.16: “Keyfi şekilde bağış toplamak ciddi sorunları beraberinde getirir.Bu yüzden engeller olmalı.Zaten Kızılay gibi çeşitli toplum için gerçekten yararlı STK'lara bir engel yok.O yüzden uygulama yerinde diyebilirim.”

K.17: “Engeller olmamalı fakat denetim mekanizması sıkı olmalı diye düşünüyorum.Bağış-kaynak neden toplanıyor nereye harcanıyor bunlar net şekilde gösterilir ve ispatlanırsa sorun olmaz aksine toplum için faydalı olabilir.”

K.18: “Engellerin varlığı halkın iyi niyetinin kötüye kullanılmaması adına olumlu diyebilirim.”

K.19: “Performansı kötü etkilediğini düşünmüyorum.STK adı altında rastgele kişiler halktan para toplayabilirse bunun önüne geçilmez.O yüzden uygulama yerinde.”

K.20: “Aslında STK güvenilirse ve toplum adına faydalı faaliyetlerde bulunuyorsa engel olmamalı.Fakat aksi de mevcut o yüzden performansı kötü etkiliyor diyemem.”

13.STK'lar kamu yararına katkıda bulunacak projeler geliştiriyor mu?

K.1: “Evet geliştiriliyor Daha çok Avrupa Birliği tarafından desteklenen çevre konulu projeler merkezimiz tarafından yürütülmektedir.Verimsiz toprakların (Hazine topraklarının) zeytinliğe dönüştürülmesi veya ormanı tahrip eden keçi sahibi

çiftçilerin bedava dağıtılan arı kovanları ile arıcılığa yönlendirilmesi örnek olarak verilebilir.”

K.2: “Evet geliştiriyorlar.Bilgilendirme,yönlendirme oldukça fazla özellikle son dönemde oldukça gelişme yaşandı.”

K.3: “Kısmen geliştiriliyor diyebilirim.”

K.4: “Geliştiriyor.”

K.5: “Kesinlikle geliştiriyor.Alanla da alakalı tabii ki ama aksini inkar etmek güç.”

K.6: “Geliştiriyor.STK’lar topluma daha yakın oluşu için göz ardı edilebilen,ertelenen konularla ilgili çalışmalar yapıyor.Bu da oldukça önem arz ediyor.”

K.7: “Geliştirmiyorlar.”

K.8: “STK’ların proje geliştirdiğini düşünmüyorum.Aktif olarak siyasete katılım gösteriliyor.Hükümet karşıtı eylemler çoğunlukta olmak üzere amaçlara uygun proje meydana yok.”

K.9: “Bazı STK’lar geliştiriyor,uyguluyor fakat sınırlı sayıda diyebilirim.Tamamı değil.”

K.10: “Geliştirildiğini söyleyemem.Geliştirilse de destek konusunda sorun yaşanabiliyor.”

K.11: “STK ile alakalı diyebilirim.Çok fazla çalışma yapanlar da mevcut hiçbir proje geliştirmeyenler de.”

K.12:“ AB destekli projeler mevcut fakat nicel olarak fazla olduğunu düşünmüyorum.”

K.13: “Gerek bütçe gerek çalışma alanına bağlı olarak değişiyor.O yüzden bazıları hariç proje geliştirildiğini düşünmüyorum.”

K14: “Birkaç STK hariç proje geliştirildiğini düşünmüyorum,duymadım daha doğrusu.Birçok sebebe bağlı tabi,öncelik bütçe.Destek sağlanırsa artış olacağını düşünüyorum.”

K.15: “Faaliyet konusuyla alakalı diye düşünüyorum.Biz henüz geliştirmedik.”

K.16: “Maalesef hayır ama belli başlı STK’lar güzel projeler geliştiriyor diyebilirim.”

K.17: “Çok fazla proje geliştirildiğini düşünmüyorum.”

K.18: “Evet geliştiriliyor.AB hibe programları mevcut.Destekler veriliyor projeler için teşvik söz konusu.”

K.19: “Çok fazla olmasa da teşviklerle birlikte proje sayısında artış olduğunu söyleyebilirim.”

K.20: “Evet geliştiriyor.En azından çaba söz konusu,destek de bulunursa daha fazla proje üretilir diye düşünüyorum.”

14.STK'lar görevlerini iyi yürütebilecek yeterli bilgiye sahip mi?

K.1: *“Genel olarak evet sahipler. Vakfımız aylık-3 aylık-yıllık dönemler halinde bölge ve il toplantıları yaparak farklı yörelerimizin farklı sorunlarını tespit ederek Vakıf kanun ve yönetmelikler çerçevesinde çözüm üretmekte,yıllık toplantılarda da çevre sorununun tespiti ve çözümünü yolunda ortak kararlar alarak sorun ve çözümde birlik sağlamaktadır.”*

K.2: *“Sahip olup olmadığı tam olarak bilinemez ama öneminin arttığı,yönetimlerinde bilinçlenmenin söz konusu olduğu söylenebilir.”*

K.3: *“Kısmen sahipler.”*

K.4: *“Kuruma göre değişiklik gösteriyor.Tamamı için geçerli değil.”*

K.5: *“Tamamı için geçerli değil fakat, özellikle performansın artırılması için birimlerde eğitimler veriliyor,bu konu önem arz ediyor.”*

K.6: *“Zayıflık söz konusu.Bilgiye sahip fakat daha da geliştirilmesi gerekiyor.”*

K.7: *“Hayır değil.Araştırmacılık yok maalesef. Göz boyama fazlasıyla mevcut,kulaktan dolma ya da eski bilgilerle devam ediliyor.”*

K.8: *“Evet sahipler fakat uygulama konusunda sorun yaşıyor.Biliniyor fakat somut bir şeyler ortaya konmuyor.”*

K.9: *“Yarı yarıya diyebilirim.”*

K.10: “Görevlerini yürütebilecek bilgiye sahip olunduğunu düşünüyorum.Mutlaka bilgilendirmeler yapılıyor,eğitimler oluyor.”

K.11: “Kısmen diyebilirim.Sendika olduğumuz için bilgi konusunda sorun yaşamıyoruz fakat tamamının bilgi sahibi olduğunu düşünmüyorum.”

K.12: “Kısmen. Yerel düzeyde olan STK'ların açıkçası çok bilgi sahibi olduğunu düşünmüyorum fakat bilgilenmeyle daha aktif hale gelebileceklerini de belirtmek isterim.”

K.13: “Tamamı değil, etkinlikten uzak olmak bir yana yeterli bilgi de yok.O yüzden bilinçlenme mutlaka olmalı.”

K.14: “Hayır değiller.”

K.15: “Kısmen diyebilirim.”

K.16: “Tamamı olmasa da birçoğunun sahip olduğunu düşünüyorum.Tamamen bilgisiz değiller.”

K.17: “Evet görevlerini yürütebilecek bilgiye sahipler.Mutlaka bilgilendirme yapılıyor,bilinçlenme sağlanıyordur.”

K.18: “Evet sahip olduklarını düşünüyorum.”

K.19: “Bir kısmı hariç sahip olduğunu sanmıyorum.STK türü ve faaliyet alanına göre değişir bu durum.”

K.20: “ Pek sanmıyorum.”

15.Kamu kurumları STK'ların itibarlarına kuşkuyla mı yaklaşıyor?

K.1: “Kuşkuyla yaklaşmıyor.STK'lara karşı destek olmaya çalışıyor ancak kendi projelerinin yürütülmesinde çoğu zaman engel olarak görüyor.Uzungöl HES buna güzel bir örnek.”

K.2: “STK'ların itibarlarının yerinde olduğunu düşünüyorum.Birlikte çalışma imkanı bulunduğu faydalı oluyor.”

K.3: “Kuşkuyla yaklaşıyor.Önyargı çok fazla.Özellikle bürokratların tasvip ettiği STK'lar olumlu/olumsuz olarak algılanabiliyor.Örneğin valiliğin tutumunun etkileri göz ardı edilemez.”

K.4: “Kuşkuyla yaklaşmıyor.”

K.5: “İtibarına kuşkuyla yaklaşılmıyor.”

K.6: “Kuşkuyla yaklaşmıyor,destekleniyor.”

K.7: “Zannetmiyorum.Önemsenmiyor.”

K.8: “Hayır kuşkuyla yaklaşılmıyor aksine önemli bir güç olarak görülüyor ve halka faydalı işler yapılacağı düşünülüyor.”

K.9: “Derneğimiz için böyle bir durum söz konusu değil.Bürokrasiyle iyi bir iletişim söz konusu.Bu da istikrarı beraberinde getiriyor.Herhangi bir sorun yaşamadık.Diğer STK'lar için pek yorum yapamayacağım.”

K.10: “Kuşkuyla yaklaşıyor.STK’lar gereksiz görülebiliyor.Kamu tüm gücün, çalışmaların yalnızca kendinde olmasını arzu ediyor.Bu da günümüzde mümkün olmadığı için zorunlu yapılar olarak görülebiliyor.”

K.11: “Kesinlikle.Sürekli yardım bekleyen etkisiz ama var olmaya çalışan örgütler olarak görüyor.”

K.12: “Maalesef evet.Kamu kurumları STK’larla işbirliğine yanaşmıyor.STK’ları önemsemiyor,projeleri gerekli desteği vermiyor.İtibarından kuşku edilmese bu tr olumsuzluklar yaşanmaz.”

K.13: “Kuşkuyla yaklaşıyor.STK’ların faaliyet türü,hatta STK başkanı ve üyeler bile bu durumu etkileyebiliyor.”

K.14: “STK’ların itibarına ne yazık ki hala kuşkuyla bakılıyor.Etkin ve çok eski yıllardan bu yana faaliyet gösterenleri hariç tutarsak diğer STK’lar olmasa da olur şeklinde düşünüldüğüne eminim.”

K.15: “Aslında zararsız diye nitelendirebileceğimiz STK’ların itibarına kuşkuyla yaklaşılmıyor.Faal olmalarına olanak tanınıyor.Bağış için izin veriliyor.Özellikle sosyal yardım alanında kurulanlara hiç o şekilde bakıldığını düşünmüyorum.”

K.16: “Hayır kuşkuyla bakılmıyor.Aksine çeşitli alanlarda aktif olunmasını destekliyor, topluma fayda öncelik olarak görülüyor.”

K.17: “Tamamına o şekilde bakıldığını düşünmüyorum.Çeşitli STK adı altında topluma zarar verebilen yapılanmalar dışında önemseniyor.”

K.18: “Günümüzde bunun mümkün olduğunu düşünmüyorum.Hem dünyada hem ülkemizde ciddi öneme sahip yapılanmalar olarak görülüyor.”

K.19: “ İtibarlarına kuşkuyla bakılmıyor,üstelik zararsız olarak görülüyorsa hiçbir problem yaşanmıyor aksine destekleniyor.”

K.20: “ Faaliyet alanında kendisini ispatlamış STK’lar için bu söz konusu olamaz.Kamu kurumlarının itibarlarından kuşku duyulup duyulmamasından önce STK’ların toplumsal faydayı önemsediklerini düşünüyorum.”

16.Devlet kurumlarının karar alıcı pozisyonlarında olan kamu temsilcilerinin söylem ve tavırları STK’ları itibarsızlaştırıyor mu?

K.1:“Zaman zaman itibarsızlaştırıyor.STK’ların maddi varlıkları olmadığı için kendi imkanları ile faaliyetlerde bulunulmaya çalışılıyor.Çalışmalar zaman zaman alkışlanırken zaman zaman küçümseniyor.”

K.2:“STK’lar kendilerini itibarsızlaştırıyor,söylemlerle itibarlarını yitirmiyorlar.Yine de siyasilerin doğruya götürme anlamında söylemlerine dikkat etmeleri gerekiyor.”

K.3: “Her zaman olduğunu söyleyemem.Genel olarak belli STK’ya karşı tutum bellidir,bürokratların söylemlerine göre çok bir itibar kaybı olduğunu düşünmüyorum.”

K.4: “Çok etkiliyor.Devlet kurumları da STK temsilcisidir normalde,çok daha dikkatli davranılması gerekiyor.”

K.5: “Evet etkiliyor.Üst kademedен gelen açıklamalar doğrultusunda itibarsızlaşabiliyor.”

K.6: “STK’lar kendilerini itibarsızlaştıracak faaliyetlerde bulunmazsa,bu şekilde söylem/tutum olacağını düşünmüyorum.O yüzden itibarsızlaştırmaz diyebilirim.”

K.7: “İtibarsızlaştırıyor,vatandaş doğrudan etkileniyor.”

K.8: “Olumsuz söylemlerde bulunulacağını sanmıyorum çünkü halka mal olur.Eğer ortada eleştirilecek faaliyetler söz konusuysa eleştiride bulunur kamu temsilcileri,STK’lar da bu doğrultuda davranmaya itilmiş olur,halk bu söylemlerden etkilenir.”

K.9: “Bu durum STK’nın yönetim ve çalışmalarına göre,kurumu temsil edenlere göre değişiyor.”

K.10: “STK’larla ilgili olumsuz söylem halkı doğrudan etkiliyor ve itibarsızlaşmasına neden oluyor.”

K.11: “Kesinlikle itibarsızlaştırıyor.Halk söylenenlerin doğruluğunu araştırma gereği duymadan eleştiriyor,tepki gösteriyor, yok saymaya kadar gidebiliyor.”

K.12: “Muhakkak.Kamuoyu söylenenlere itibar ediyor ve olumsuz yönde tepki oluşabiliyor.Bu yüzden söylemlere dikkat edilmeli.”

K.13: “İtibarsızlaştırıyor,bağış ve yardımın azalmasına sebep olup ,STK’nın etkililiğine zarar verebiliyor.”

K.14: “Evet itibar kaybına sebep olabiliyor.Gündemde uzun süre yer almasa da halk söylenenlere inanarak STK hakkında fikrini değiştirebiliyor.”

K.15: “İtibar kaybına sebep olduğunu düşünmüyorum.STK’ların niteliği, amaç ve faaliyetleri zaten belli.Söylemler destek verenler adına pek bir şey değiştirmiyor,destek vermeyenler de zaten olumsuz düşünceye sahip olanlar.O sebeple etkilenmiyor.”

K.16: “Hayır.Durup dururken eleştiri söz konusu olmaz.Yapılan bir çalışma veya olumsuz faaliyetin sonucunun topluma mal olmaması adına eleştiriliyorlar.Bu da halkın iyiliği için güzel bir durum.Asıl STK’lar kendilerini itibarsızlaştırmamalı.”

K.17: “Söylemlerin varlığına dikkat çekmek gerekiyor,sebepsiz eleştiri mi yoksa haklı bir tepki mi?Sorun teşkil edecek faaliyetlerde bulunulmazsa herhangi bir olumsuz söylemle karşılaşılacağını düşünmüyorum.”

K.18: “Hayır STK’lar kendi kendilerini itibarsızlaştırıyor.Halkın güvenini alarak faaliyetlerde bulunuyorlar sonrasında yolsuzluk yaşandığını öğrenen siyasiler ve halk haklı tepki gösteriyor.İşin kötüsü tüm STK’lar bundan payını alıyor genel olarak tamamına şüphe ile bakılmaya başlanıyor.”

K.19: “Her zaman olmasa da itibarsızlaştırdığını söyleyebilirim.İnsanlar etkileniyor ve tepki gösteriyor.”

K.20: “Belli başlı STK’lar için itibarsızlaştırma söz konusu olamaz.Topluma mal olmuş,ciddi güven kazanmış STK’lar eleştirilerden pek etkilenmiyor fakat tamamı için aynı şey söylenemez.”

17.Kamu kurumları tutarlı bir şekilde sözlerini yerine getiriyor mu?

K.1: “Şu şekilde açıklayabilirim.Vakfımız çevre çalışmaları konusunda Tarım Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından desteklenip ortak projeler üretirken Orman Bakanlığı tarafından ise dışlanmakta.Tam olarak yerine getirildiğini söyleyemeyeceğim.”

K.2: “Siyasetin içinde doğrudan yer alan birisi olarak eskiden iyi olduğunu söyleyemeyeceğim,sözler yerine getirilmiyordu,kanunlar bozuktu.Son dönemde kanunlar kamu kurumlarını bağlayıcı nitelikte,yetkililer boş sözler vaat

edemiyor.Aksi takdirde tepkiyle karşılaşıyor neredeyse herhangi bir STK'ya üye olmayan kalmadı.Bu yüzden siyasi-toplumsal anlamda itibar kaybı ve gözden düşme yaşanmaması için sözler yerine getiriliyor.”

K.3: “Tam olarak yerine getiremiyorlar.Ama gelişme kaydediliyor.”

K.4: “Getirmek zorundalar bu yüzden getiriyorlar.”

K.5: “Çoğunlukla getiriyor diyebilirim.”

K.6: “Evet getiriliyor.Yönetim anlayışıyla da ilgili.Kanunlar uygulanırsa eğer çok daha iyi olacak.Yasamada sıkıntı yok fakat yürütmede sıkıntı çıkabiliyor sözleri yerine getirmeyle alakalı.Şuan pek sorun yaşandığını düşünmüyorum.”

K.7: “Harfiyen uyulmasa da çalışılıyor,aksi de mevcut.”

K.8: “Evet getiriyor.Fakat çoğu zaman suistimal ediliyor diyebilirim.”

K.9: “İmkanları dahilinde yerine getiriyorlar.Özellikle projeler konusunda beklenen karşılanıyor diyebilirim.”

K.10: “Genel anlamda olumsuz olduğunu düşünüyorum.STK-Kamu ilişkisinin çok sağlıklı olmadığı aşikar.Sözler veriliyor evet ama uygulama aşamasında sıkıntı yaşanıyor.”

K.11: “Kamu kurumları sözlerini yerine getirmiyor.”

K.12: “Kamu kurumları sözlerini yerine getiriyor,mesele söz verme aşamasında.Eğer söz verilirse ki nadir yaşandığını söyleyebilirim,yerine getiriyorlar.”

K.13:“Artık STK’ya üye olmayan kalmadı diyebilirim.Bu yüzden tepkiyle karşılaşmak adına da olsa sözler yerine getiriliyor.”

K.14:“ Söz veriliyor mu?Asıl meselenin bu bence.Kamu STK’larla iletişim halinde değil maalesef ve bir şeyler vaat etmiyorlar ama söz verilirse de yaptırımla karşılaşmamak adına yerine getirilmesi gerekir.”

K.15:“Evet yerine getiriyorlar.Bağlayıcılığın olduğunu söyleyebilirim.Bu yüzden vaatler yerine getirilmek zorunda.”

K.16:“Evet.Özellikle proje işlemlerinde sürecin nasıl işleyeceği belli.Olumsuz bir durumla karşılaşmadık.”

K.17:“Kamu kurumlarının iş ve işlemleri belirli prosedür çerçevesinde ilerliyor.Bu yüzden cevabın olumlu olduğunu söyleyebilirim.”

K.18:“Evet aksi takdirde sıkıntı yaşayabilirler.Bu yüzden söz verildiyse yerine getiriliyor.”

K.19:“Evet getiriyorlar.”

K.20:“ Getirildiğini düşünüyorum.Aksi takdirde kurum için sorun teşkil edebilir.”

18. Kamu kurumları STK’larla olan ilişkilerde adil davranıyor mu?

K.1:”Haklılık payları var fakat tam olarak adil olduklarını söyleyemeyiz.”

K.2: Adil davranmak zorundalar. Muhatapları STK çünkü. Türkiye’de hiyerarşi onları sorguluyor, mahkemeler var, kitlesel hareketler var, tepki alınması kaçınılmaz. Çok ses getiriyor bu yüzden adil davranmak zorundalar.”

K.3: Adil davranılmıyor. Hükümete yakın bir STK ise adil davranılıyor, birçok imkan sağlanıyor. Fakat yakın olmayan bir STK ise bunlara zorluk çıkarılıyor. Türkiye’de STK’lar çok zor şartlarda görev yapıyor. Hükümetle aynı sendika tüm imkanları elde ediyor. Temel sorun ülke genelinde bürokratların STK kültürüyle donatılmış, eğitim verilmiş, anlayışlı yapıda olmamaları. Böyle olduğu müddetçe STK’ların ülkeye verebileceği pek bir şey yok. Basit bir örnek vereyim, MEB’den belge alma konusunda ciddi sıkıntı yaşıyoruz. Etkinliklerde sıkıntı çıkabiliyor. Muhatap almamak konusunda keyfi davranılıyor. Bunların önüne geçilmeli, daha adil davranılmalı.”

K.4: ” Adil davrandığımı düşünüyorum.”

K.5: ” Nevşehir’de adil davranılıyor. Problem yaşandığına tanık olmadım. STK’lar yoğun çalışıyor, çalışma fırsatı sunuluyor, önemseniyor. O yüzden adil diyebilirim.”

K.6: ” Yeteri kadar adil olduğunu söyleyebilirim. Çok fazla STK var ülkemizde ve STK’lar önemine göre muamele görüyor. Devlet politikasıyla alakalı.”

K.7: ” Kısmen diyebilirim. Adaletsizliklerle de karşılaşılıyor. STK’ya göre, bazen çalışma alanına göre, konuya, alana göre muamele değişebiliyor.”

K.8: ” Yerine getirilmeye çalışılıyor.”

K.9: Eğer siyaset karıştırılmazsa adil davranılır diye düşünüyorum.

K.10: “ Adil davranıldığını düşünmüyorum. İlişki kurulma konusunda bile adaletsizlik mevcut, kaldı ki ilişki kurulunca adalet olsun.”

K.11: “Adalet maalesef yok.STK’larla keyfi bir iletişim söz konusu.Taleplere cevap verilme konusunda ciddi sıkıntı yaşanabiliyor.Tamamına değil,belli başlı STK’lara.”

K.12: “Maalesef adil davranılmıyor.Tüm STK’lar eşit görülüyor, bu doğrultuda ilişkiler de adil değil.”

K.13: “ Adalet konusunda sıkıntılar yaşandığını söyleyebilirim.STK’lar eşit muamele görmüyor,bu yüzden de adil davranılmıyor.”

K.14: “STK’lar çalışma alanı,niteliği ve çeşitli sebeplerle ayrıma tabi tutuluyor zaten.Önem derecesini,ilişki kurulup kurulamayacağını bu ayırım belirliyor.Adil davranılmıyor.”

K.15: “Evet adil davranıldığını söyleyebilirim.Eskisi kadar ötekileştirme günümüzde yok,olmamalı da.Çok seslilik daima iyiye götürür.”

K.16: “Günümüzde STK’lar önemli bir konuma sahip.Bu yüzden daha fazla dikkate alınıyor,ilişkiler geliştiriliyor ve adil davranılıyor,öyle olduğuna inanıyorum.”

K.17: “STK ve kamu arasındaki ilişkiyi yalnızca kamu belirliyor.Adil davranmak sadece kamunun inisiyatifinde.Adil davranılıyor mu,bence davranılmıyor.”

K.18: “Adaletli davranılmaya çalışılıyor,bu yönde çabanın olduğunu düşünüyorum.”

K.19: “Evet adil davranılıyor.Günümüzde STK’lar daha çok dikkate alınıyor ve ikili ilişkilerin sağlamlaşması önemseniyor.”

K.20: “Evet adil davranılıyor.STK’larla mükemmel bir ilişkinin olduğunu zaten söyleyemeyiz ama olumlu-olumsuz geri dönüş hemen yapılıyor,uzlaşmacı tavır

sergileniyor.Bu yüzden adil olduğunu en azından o doğrultuda çaba gösterildiğini düşünüyorum.”

TARTIŞMA

Bu bölümde analiz süreci sonunda ortaya çıkan kavramsal çerçeve bulgular halinde tanımlanıp; ilgili literatür çerçevesinde karşılaştırılarak tartışılmıştır.

Bu tez, kamu politikalarında kurumlar arası güven üzerine odaklanmaktadır. Araştırmanın hedefleri kamu yönetiminde kuruluşlar arası güven ilişkisini tanımlamak ve kamu yönetiminde kurumlar arası güveni çeşitli boyutlarla açıklamak, kamu politikalarında STK'nın rolünü açıklamak ve STK'ların kamu kurumlarına olan güvenini ölçmek olarak belirlenmiştir. Bu hedefler temelinde, araştırma için kurumlar arası güveni ölçen çeşitli boyutları içeren araştırma soruları belirtilmiştir.

Birinci aşama kavramsal tanımları ve çerçeveleri oluşturmak ve bu projedeki araştırma sorularını ele almak için literatür taramasını içermektedir. İkinci aşamada, kurumlar arası güvenin STK ile kamu kurumları arasında var olup olmadığını ölçmek için araştırma yapılmıştır. Üçüncü aşamada, yirmi katılımcıyla nitel mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Son aşamada mülakat sonucu elde edilen veriler içerik analiziyle sistematik hale getirilmiştir.

Kurumlar arası ilişkilerde güven kavramını incelemek için kullanılan ölçüm ve metodoloji çeşitlilik göstermektedir. Bu, güvenin genel anlamda kavramlaştırmanın zor olduğu ve kuruluşlar arası güven üzerine son zamanlarda yapılan çalışmaların eksikliklerinin olduğuna işaret etmektedir. Ölçüm, çalışmanın yapıldığı çeşitli bağlamlara (sektör, dikey veya yatay ilişkiler vb.) dayalı olarak yapılan çalışmalar arasında farklı olmasına rağmen, aynı teorik yaklaşımı uygulayan çalışmaların en azından ortak güven kavramlarını paylaşması gerektiği önerilmektedir. Ayrıca, örgütler arası bağlamda güven fenomenini kavramak için yazarlar, analiz düzeyinden çok uzak olmalıdır. Teori düzeyi ile ölçme arasındaki uyum akılda tutulmalı ve kesinlikle değerlendirilmelidir. Ek olarak, öncüllerin, bileşenlerin ve güven sonuçlarının birbirinden ayrımındaki karışıklık kesinlikle güven çalışmalarındaki en

büyük zorluklardan biridir (Rousseau vd.,1998). Örgütler arası güven arasındaki gelecek araştırmalar, karşılıklı güven ve iletişim döngülerinin yanı sıra güven ve taahhüdünü test etmeyi de düşünmelidir. (Blomqwist vd.,2003).

Bazı çalışmalarda ölçülen diğer tarafın güvenirliliği açıktır; ancak bazılarında karşılıklı güven vardır. Bunun nedeni, güven ve güvenilirliğin açıkça farklı kavramlar olması olarak düşünülebilir.

Kavramsallaştırma ve güven boyutları arasında daha tutarlı bir bağlantı, kurumlar arası güven ilişkisi araştırmasını daha sağlam yapabilir. Günümüzde ampirik çalışmalar güvenle ilgili daha önceki araştırmalardan (kavramsallaştırmalar ve ölçme araçları) tam olarak yararlanmamaktadır. Farklı teorik yaklaşımların bir kombinasyonunun en kapsamlı güven görüşünü sunabileceği de ileri sürülmüştür. Güvenin bilişsel, duygusal ve hatta davranışsal boyutları dahil edilmelidir.

Literatür tarandığında kavramsallaştırmada ve kurumlar arası güvenin ölçülmesine yönelik girişimlerde çeşitlilik ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte, kapsayıcı ve yaygın olarak kabul edilmiş herhangi bir metodun eksikliğini açık temel nedeni belirsizdir. Aynı teorilere dayanan çalışmalar güven için farklı kavramsallaştırmalar uygulanırsa, kavramın teorik olarak incelenmesi yetersiz olabilir ve bu nedenle ilk teorik ve daha sonra ampirik olarak daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulabilir. Önerilen yüksek bağlam-özgüllüğü nedeniyle ve güven kavramının kolaylıkla nicelleştirilemediği gerçeği nedeniyle nitel ampirik çalışmaların ve pilot uygulamaların niceliksel anketlerden önce yapıldığı açıktır. Dahası, güven üzerine yapılan çalışmalar, geçerliliğini arttırmak ve genelleştirilebilirliğini onaylamak için esasen tekrarlanmalı ve farklı bağlam türlerine –kamu ile STK,kamu ile kamu vb.- ihtiyaç duyulmalıdır. Ayrıca, uzun vadeli çalışmalar, kurumlar arası güvenle ilgili çalışmaların ölçülmesi, kavramsallaştırılması ve operasyonelleştirilmesini iyileştirebilir. Teorik tabanın daha net bir şekilde ifade edilmesi, bilginin birikimini, araştırmacıların daha önceki çalışmalara atıfta bulunmalarını ve sonuç olarak verimli

bir akademik diyalogu artırabilir. Güven, ağ çağında bilgi temelli rekabetin temel kavramlarından biridir. Bu zorlu konseptte ilgi duyan araştırmacılar ve kurumlar arası ilişkilerdeki ölçümü için yeterli alanın var olduğu söylenebilir. Daha önceki çalışmalar ve incelenen makalelerden yola çıkarak, kurumlararası seviyede güveni ölçmenin çok iyi gelişmediğini ve oldukça zor olduğunu söylenebilir. Bireysel, grup ve organizasyon düzeyinde açık ölçüm yöntemleri ve yöntemlerinin geliştirilmesi, daha titiz bir teori testinde ve organizasyonların yönetiminde ve geliştirilmesinde yardımcı olacaktır. Daha önceki bilgileri, dikkatli kavramsallaştırma ve güven ölçümünü temel alan sağlam araştırma çalışmaları, örgütler arası ilişkilere olan güvene dayalı tutarlı bir çalışma yapısını oluşturabilir. Zamanla güven teorisi ortaya çıkabilir (Blomqwist,2003).

Kurumlar arası ilişkilere güvenin ölçülmesinin de kritik bir yönetsel konu olduğu açıktır. STK'lar giderek artan bir şekilde güvenin kritik rolünü anlıyor; ortaklıklar ve uygun işbirliğini istiyor denebilir. Kurumlar arası güvenin ölçülmesi için tutarlı ve basit bir yöntem geliştirilmesi karşılıklı güvenin ölçülmesini kolaylaştırabilir.

Kamu politikalarında kurumlar arası güvenin tartışılabilmesi için STK ile kamu sektörü arasındaki ilişkiler incelenmelidir. Kamu yöneticilerinin STK'lar hakkında düşünceleri ve kamu sektörü-STK arası diyalogu belirleyen önemli bir unsur STK'nın itibarıdır. Genel olarak STK olgusunun ve STK'nın itibarlarının kamu yöneticileri nezdinde nasıl görüldüğü ifade edilmektedir. STK'nın itibarı ile ilgili dikkat edilmesi gereken nokta, kamu yöneticileri tarafından sivil toplum kuruluşlarının toplumdaki uzak ve etkisiz örgütlenmeler olarak nitelendirilmeleridir. STK'nın örgütsel kapasitelerinin sınırlı olması, onlar için bir itibar sorunu olarak kabul edilmektedir. Eksik kapasite düşük profesyonellik ve uzmanlaşma, diyalog problemi yaşanmasına neden olmaktadır. Bu sorunlar itibar ile birlikte STK'nın kamuyu etkileme kapasitesini de etkilemekte; olumsuz izlenim yaratmaktadır (Türkiye'de STK'nın Gelişimi ve STK Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi, 2016). STK'nın faaliyet alanlarının dışına çıkması ve siyasi örgüt gibi davrandıkları düşünülmekte ve eleştirilmektedir. Bu durumun kamu

sektörü ile STK arasındaki diyalogun önünü tıkadığı ve STK'nın itibarlarını olumsuz etkilediği ; STK'nın varlıklarını sürdürmeleri ve istenilen etkiyi oluşturmalarının bu durumlar nedeniyle zorlaşacağı düşünülmektedir.

STK'lara dair hukuki mevzuatın yetersiz olması da STK ile kamu sektörü arasındaki ilişkinin olumsuz etkilenmesine neden olmaktadır. STK'lara yönelik mevzuatın halen yetersiz olduğu ; anayasal ve yasal değişimlerin mevzuata yeterince yansıtılmadığı belirtilmektedir. Bu durumun işbirliğinin ekstra bir yük olarak görülmesine neden olduğu düşünülmektedir.

Otoriter devlet geleneğinin STK ile kamu sektörü arasındaki ilişkiyi güçleştirdiği vurgulanan bir başka noktadır. Bu durumun STK'nın yeterince önemsenmemesine sebep olduğu düşünülmektedir. Mevzuatla ilgili sorunlarının ve diğer eksiklerin giderilmesi durumunda STK ile kamu işbirliğinin sağlanacağına inanılmaktadır (Türkiye'de STKun Gelişimi ve STK Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi, 2016).

Yapılan araştırmada STK üyelerinin hükümetin desteklediği-desteklemediği STK şeklinde genel bir ayrımı söz konusudur.Bazı STK üyelerine göre bir STK'nın gerek faaliyetlerinin gerek varlığının sürdürülmesinin büyük ölçüde “hangi tarafta” yer aldığı ile ilgili olduğu belirtilmiştir.Siyasi eğilim olarak hükümete yakınlık söz konusuysa STK'nın daha faal,daha güçlü ve daha önemsenen durumda; karşıtlık veya uzaklık söz konusuysa STK'nın daha güçsüz,daha az önemsenen ve politik sürece daha az dahil olan bir pozisyonda olduğu belirtilmiştir.

Araştırmada kurumlar arası güvenin bir diğer boyutu olan işbirliğinin kirli bir kavram olarak görülmediği,aksine gerekliliği ve önemi vurgulanmıştır.İşbirliği,amaç ve çıkarları farklı olan kurumların ortak paydada hareket etmesidir.İşbirliğinin etkin ve anlamlı olması için işbirliği yapılabilir ortaklardan çok,uyuşmak zorunda olmayan ortakların birlikteliği gerekir.İşbirliğinin fonksiyonel etkisi farklı zeminlerde hareket

eden kurumların işbirliğine duydukları inanç oranında artacaktır. Bu inanç mutlak bir uzlaşma ile rakibine karşı iş birliğini içeren ‘düşmanımın düşmanı dostumdur’ anlayışından çok mütalaa, diyalog ve çoğulculuğa katkı sağlama amacı gütmektedir.

STK’lar ile devletin karşılıklı beklentileri arasında uyumsuzluğun olduğu söylenebilir. STK’lar faaliyet gösterdikleri alanlarda kullandıkları araçlarla kamu politikasını şekillendirmeye çalışmakta, bilgi ve birikimlerinin politika ve kamusal uygulamalarda göz ardı edilmemesini beklemektedir. Devlet ise kamusal alanda mutlak bilginin kaynağını kendisi görerek kamu politikalarının oluşturulması aşamalarında STK’ların sunduğu katkıya ihtiyacı olmadığını düşünür. Bu durum STK’ların politika şekillendirme görevini bir nevi ‘emir üzerine danışmanlık’ işlevi ile sınırlar. Bu nedenlerle STK’larla devlet arasında kararları etkilemeye yönelik bir birliktelik oluşmaz. Ancak son yıllarda geliştirilen projelerle (Türkiye’de STK’nın Gelişimi ve STK Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi, 2016) STK’lar ile devlet arasında iletişim kanalları açılmış, bunun yansıması olarak yasa tasarılarının tartışmaya açılması ve STK’larla ortak projelerin yapılması neticesinde işbirliğinden söz edilebilir hale gelinmiştir.

Araştırma sonucunda STK’nın kamu kurumları tarafından politika süreçlerine katılma hakkı olan eşit paydaşlar olarak görülmediği yönünde görüşler de elde edilmiştir. Çeşitli STK üyelerine göre kamu kurumları STK’ların sürece katılmasını olumsuz olarak görmektedir.

Elde edilen diğer bir veri de bilgi edinmede aksiliklerin asgari düzeyde olduğudur. Kamu kurumları gerek gönüllü olarak gerek yaptırımla karşılaşmamak adına bilgi vermede zorluk çıkarmıyor; proje süreçlerinde de bilgi edinmede STK’lar sorun yaşamıyor. Aksini savunan STK üyelerine göre proje değerlendirmede şeffaflık sağlanmıyor, bu konu da güveni zorlaştıran bir durum olarak ortaya çıkmakta.

İl Dernek Müdürlüklerine bağlı olunması çoğu STK üyelerince olumlu karşılanmakta,denetimin sıkı tutulması koşuluyla bağımsızlık verilmesi de alternatif olarak ortaya çıkmaktadır.

Farklı bir boyut olarak performansı etkileyen bir unsur uyarı verilmeden cezaların kesilmesi olarak ortaya çıkmıştır.Daha dikkatli olunmasının önünü açacak bir uygulama olarak görünse de kısıtlı bir bütçenin var olması,cezalar sonucu performansın olumsuz etkilenmesine neden olmaktadır.

Ortaya çıkan farklı bir sonuç da STK'ların çoğunun kamu yararına proje geliştirmedir.Katılımcılara göre birkaç köklü STK hariç proje geliştirilmemektedir.

Yapılan araştırma sonucu katılım, şeffaflık ve hesap verebilirlik, işbirliği, performans ,inanç ,bütünlük gibi kurumlar arası güveni ölçmeyi amaçlayan çeşitli boyutların STK üyelerince değerlendirilip yorumlanması sonucu veriler elde edilmiş ve sistematik şekilde sunulmuştur.Kurumlar arası güvenin ölçülebilmesi için farklı boyutların da değerlendirilmesi önerilmekte ve ilişki düzeylerinin farklılaşmasının literatüre katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kamu yönetimi araştırmalarında kurumlar arası güven önemli fakat yeterince araştırılmamış bir konu olduğu için,güven ile ilgili zengin literatür taranmış ve kurumlar arası güven konusunda çeşitli içerikler eklenerek kurumlar arası güven konusu etrafında yoğunlaşan bir çalışma ortaya koyulmuştur. Bu çalışmanın faydalı olma durumu gelecekteki ampirik başvurulara bağlı olurken,bu çalışmanın “kurumlar arası güven” ve “kamu politikalarında STK” konularında literatüre teorik ve uygulama alanlarında katkıda bulunacağı düşünölmektedir.

Bugünkü kurumlar arası güven tartişması, kamu yönetimi literatüründeki birçok eksikliği ele almaktadır. Kamu yönetimi araştırmalarında kurumlar arası güven çok önemli ama belirsiz bir kavramdır çünkü güvenle ilgili zengin literatüre genel bir bakış sunmuş ve kamu yönetimi konusunda kurumlararası güven ve güvensizlik incelemesinde genel olarak merkezi kavramlar tartişılmıştır.

Kamu yönetiminin yüksek standartlarda yürütölmesi neticesinde toplumun devlete olan güvenin de arttığı düşünölmektedir.Toplumun devlete olan güveni için körü körüne bir güven anlayışından bahsedilemez. Bu güveni tesis eden faktörler incelenirken devlet politikalarının kamu düzenini etkin şekilde korumak ile birlikte sosyal, ekonomik ve politik yönlerinin incelenmesi de gözardı edilmemelidir.

Devlet yönetimindeki üç temel aktör kamu, özel sektör ve STK'lardır. Devletin en basit anlatımla işlevi siyasi, ekonomik ve hukuki hayatı düzenlemesidir. STK, siyasi ve sosyal birlikteliği kolaylaştırır; özel sektör ise,ekonomik düzenin olmazsa olmazı mal,iş gücü ve hizmet üretimine yardımcı olur. Kamu yönetimi anlayışının etkin şekilde yönetilmesi ve toplumsal güven duygusunun sağlıklı şekilde tesisi bu üç aktörün uyumlu şekilde çalışması ile mümkündür.Başka bir deyişle iyi bir kamu yönetimi için öncelikle toplumsal uzlaşının sağlanması ve dinamik bir STK'nın varlığı gerekir. Bireyleri devlet gücüne karşı koruyacak mekanizmaların başında

bireylerin birbirine karşı güven duygusu ile oluşturdukları toplumsal dayanışmayı ve etkileşimi geliştirecek oluşumların varlığı gereklidir. Bireyler arası güvenin düşük olduğu toplumlarda devlet gücünü denetimsiz ve sınırsız olarak vatandaşlarının üzerinde kullanır. Güvensizliğin ve denge denetim mekanizmalarının olmadığı toplumlarda sosyal adaletin zedelenmesiyle birlikte haksızlık artacak; bunun sonucunda ise gruplar arası çatışmalar olacak ve otoriteye karşı başkaldırıları görülecektir. Bu nedenle, toplumsal güven duygusunun tesisi için gerekli olan etkin ve verimli kamu politikalarının varlığı dinamik bir STK'nın oluşmasıyla birlikte devlet için çok önemli bir konuma gelmiştir.

Kurumlar arası güvenin devlet-STK arasında var olması, günümüzde bir temenni olmanın ötesinde anlam ifade etmektedir. Özellikle kamu politikaları oluşturma ve uygulama esnasında ne derece önemli olduğuyla ilgili de tutarlı bir anlayış üretmesi önemlidir. Yapılan araştırma sonucunda STK ile kamu kurumları arasında kurumlar arası güven çeşitli boyutlarda ölçülmeye çalışılmıştır. Ortaya çıkan sonuçlara dayanarak Türkiye'de STK ile kamu sektörü arasında iyiye giden-gitmesi umulan ilişkinin mevcut olduğu söylenebilir. Bu ilişkilerin daha sağlıklı duruma gelmesi; ilişkilerin, işbirliğinin, STK performanslarının, bütünlük ve inancın zamanla iyileşmesi de STK üye ve yöneticilerinin isteği olmakla birlikte ülke demokrasisi ve gelişmişliği için de önem teşkil etmektedir.

Araştırmada görüşme tekniğinin kullanılması, örneklemin dar olması, araştırmanın yapıldığı tarihte (Mayıs-Ağustos 2017) kamu kurumları ile görüşme imkanının olmaması, Nevşehir ilinde STK'ların tamamına ulaşılmasının imkansız olması çalışmanın sınırlılıkları olarak gösterilebilir. Literatürde kamu kurumları ile STK arasındaki ilişkiyi kamu kurumları örneklem seçilerek ölçen araştırmalar, STK temelli ölçen araştırmalar mevcuttur. Bu araştırmanın önemi ve katkısı ise STK ile kamu kurumları arasında "Kurumlar Arası Güveni" ölçmeyi amaçlaması ve bu doğrultuda STK üye/yöneticileriyle çalışılmış olmasıdır. Literatürde geniş yer bulmayan kurumlar arası güvenin ölçülmesini amaçlayan bu araştırmanın ileride

yapılacak araştırmalarla desteklenerek anlam kazanması ve bu sürede yapılacak araştırmalara ışık tutması umulmaktadır.

KAYNAKÇA

Acı, Yüksel Esra(2005).Küreselleşme Olgusu ve STK'lar,Üniversite ve Toplum Dergisi,5(1), s.1-8

Agranoff, R. (2013). Bridging the Theoretical Gap and Uncovering the Missing HolesIn Keast R., Mandell, M, and Agranoff, R. (ed). Network Theory in the Public Sector (193-209) New York: Routledge.

Aldrich, H., ve Herker, D. (1977). Boundary spanning roles and organization structure, Academy of Management Review, 2(2), 217–230.

Artz, K. W., ve Brush, T. H. (2000). Asset specificity, uncertainty and relational norms: an examination of coordination costs in collaborative strategic alliances, Journal of Economic Behavior and Organization, 41, 337–362.

Aslan, Seyfettin(2010).Türkiye’de STK,Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,9(31),s.260-283

Ateş,Hamza ve Nohutçu Ahmet (2006).Kamu Hizmeti Sunumunda Gönüllü Kuruluşlar ve Devlet.Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,11.s.245-276.

Aulakh, P. A., Kotabe, M., ve Sahay, A. (1996). Trust and performance in cross-border marketing partnerships: A behavioral approach. Journal of International Business Studies, 27(5), s.1005–1032.

Ayios, Angela. (2003). Competence and trust guardians as key elements of building trust in east-west joint ventures in Russia. *Business Ethics: A European Review*, 12(2), s.190-202.

Bachmann, R., ve Inkpen, A. (2011). Understanding institutional-based trust building processes in interorganizational relationships, *Organization Studies*, 32(2), s.281–300.

Bachmann, R., ve Zaheer, A. (2008). Trust in interorganizational relations. In S. Cropper, M. Ebers, C. Huxman, & P. Smith Ring (Eds.), *Oxford handbook of interorganizational relations*, Oxford: Oxford University Press, s. 533–554

Barnard, C.I. (1938). *The functions of the executive*. Cambridge: Harvard University Press.

Barnett, W. P. ve G. R. Carroll (1995). 'Modeling internal organizational change', *Annual Reviews in Sociology*, 21, s. 217–236.

Barney, J. B., ve Hansen, M. H. (1994). Trustworthiness as a source of competitive advantage. *Strategic Management Journal*, 15,s. 175– 191.

Barwise, P. (1995). Good empirical generalizations. *Marketing Science*, 14(3), s.29–35.

Beccerra, M., ve Gupta, A.K. (1999). Trust within the organization: Integrating the trust literature with agency theory and transaction cost economics, *Public Administration Quarterly*, 23(2),s. 177–203.

Beccerra, M. ve Gupta, A. K. (1999). Trust within the organization: Integrating the trust literature with agency theory and transaction cost economics. *Public Administration Quarterly*, 23(2),s. 177-203.

Becerra, M., Lunnan, R., ve Huemer, L. (2008). Trustworthiness, risk, and the transfer of tacit and explicit knowledge between alliance partners. *Journal of Management Studies* 45(4), s.691–713.

Berg, A. M. (2005). Creating trust? A critical perspective on trust-enhancing efforts in public services. *Public Performance and Management Review*, 28(4),s. 465-486.

Bigley, G. A., ve Pearce, J. L. (1998). Straining for Shared Meaning in Organization Science: Problems of Trust and Distrust. *The Academy of Management Review*, 23(3), s.405–421.

Bijlsma-Frankema, K. ve Costa, A. C. (2005). Understanding the trust-control nexus. *International Sociology*, 20(3),s. 258-282.

Beeson,Mark (2001).Globalization,Governance And The Political Economy Of Public Policy Reform in East Asia.*Governance:An International Journal of Policy And Administration*,14(4),s.481-502

Benner,Thorsten;H.Reinicke,Wolfgang ve Martin,Jan Witte (2003).Global Public Policy Networks :Lessons Learned and Challenges,*The Brookings Rewiev*,21(2),s.18-21

Blau, P. M. (1964). *Exchange and power in social life*, New York:Wiley.

Bouckaert, G. (2012). Trust and Public Administration, *Administration*, 60(1), s.91 115.

Bratton, Michael (1990). Non-governmental Organizations in Africa: Can They Influence Public Policy?, *Development and Change*, 21, s.87-118

Brinkerhoff, Jennifer M. (2002). Global Public Policy, Partnership And The Case of World Commission on Dams, *Public Administration Review*, 62(3), s.323-336

Bromiley, P., ve Cummings, L. L. (1995). Transactions costs in organizations with trust. In R. Bies, B. Sheppard, & R. Lewicki (Eds.), *Research on negotiation in organizations* (5), s. 219–247, Greenwich, CT: JAI Press.

Brown, L. David; Moore, Mark H.; Khagram, Sanjeev ve Frumkin, Peter (2000). *Globalization, NGO's and Multi-Sectoral Relations*, The Hauser Center for Nonprofit Organizations and The Kennedy School of Government Harvard University, Working Paper 1, s.1-39

Caldwell, C., & Clapham, S. E. (2003). Organizational trustworthiness: An international perspective, *Journal of Business Ethics*, 47, 349–364.

Calvard, T. S (2014). Difficulties in organizing boundary-spanning activities activities in inter-organizational teams. In Langan-Fox, J., Cooper, C.J., and Anand. (ed). *Boundaryspanning in organizations: Network, influence and conflict* (116-142) New York: Routledge.

Cassani, Robert (1995). Financing Civil Society For A Global Responsibility, *Futures*, 27(2), s.215-221

Chahim, Dean ve Prekash, Asseem (2013). NGOization, Foreign Funding and The Nicaraguan Civil Society: *International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 24(1), s.1-27

Carnevale, D. G. and Wechsler, B. (1992). Trust in the Public Sector: Individual and organizational determinants, *Administration and Society*, 23, 471-494.

Child, J. (1998). 'Trust and International Strategic Alliances: the Case of Sino-Foreign Joint Ventures', in C. Lane. and R. Bachmann (eds). *Trust Within and Between Organizations: Conceptual Issues and Empirical Applications*, Oxford: Oxford University Press, s. 241-272

Child, J. (2001). Trust—the fundamental bond in global collaboration. *Organizational Dynamics*, 29(4), s.274–288.

Child, J., ve Mollering, G. (2003). Contextual confidence and active trust development in the Chinese business environment. *Organization Science*, 14(1), s. 69–80.

Cho, J., (2006), The mechanism of trust and distrust formation and their relational outcomes. *Journal of Retailing*, 82(1), s. 25–35.

Choudhury, E. (2008). Trust in Administration: An integrative approach to optimal trust. *Administration and Society*, 40, 586-620.

Choudhury, E. (2008). Trust in administration: An integrative approach to optimal trust, *Administration and Society*, 40, s.586–620.

Clarke, Gerard (1998). Non-Governmental Organizations (NGOs) and Politics in the Developing World, *Political Studies*, XLVI, s.36-52

Creed, W. E. D., ve Miles, R. E. (1996). Trust in organisations: A conceptual framework linking organisational forms, managerial philosophies, and the

opportunity costs of controls. In R. M. Kramer, & T. R. Tyler (Eds.), *Trust in organisations: Frontiers of theory and research*. Thousand Oaks' SAGE Publications.

Currall, S. C., ve Judge, T. A. (1995). Measuring trust between organizational boundary role persons, *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 64(2), s.151–170.

Deibert,Ronald J.(2000).International Plug'n Play?Citizen Activism,the internet And Global Public Policy,Internatioanal Studies Perspectives,1,s.255-272

Devlet Planlama Teşkilatı (Temmuz 2004). e–Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Dönem Eylem Planı: Değerlendirme Raporu (Rapor No: 2). Erişim: 02 Nisan 2006, <http://212.175.33.22/kdep/rapor/KDEPHaziran2004.pdf>.

Dimaggio, P.J.,ve Powell, W.W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review*, 48(2),s. 147–160.

Doh,Jonathan P.ve Guay,Terrence R.(2006).Corporate Social Responsibility,Public Policy and NGO Activism in Europe and The United States:An Institutional-Stakeholder Perspective,Journal of Management Studies,43(1),s.47-73

Dyer, J. H., ve Chu, W. (2000). The determinants of trust in supplier– automaker relationships in the US, Japan, and Korea. *Journal of International Business Studies*, 31(2), s.259– 285.

Dyer, J. H., ve Chu,W. (2003). The role of trustworthiness in reducing transaction costs and improving performance: Empirical evidence from the United States, Japan, and Korea. *Organization Science*, 14(1),s.57–68.

Edelenbos, J. and Klijn, E. H (2007). Trust in Complex Decision-Making Networks: A Theoretical and Empirical Exploration. *Administration and Society*, 39, s.25-50.

Espinosa,Roberto Moreno(2011).Governance and Public Administration:Opportunities in Mexico According to the Experience of the United States ,*Journal of Us-China Public Administration*,8(5),s.555-562.

Frazier, M.L.; Johnson, P.D.; ve Fainshmidt, S. (2013). Development and validation of a propensity to trust scale. *Journal of Trust Research*, 3(2),s.76–97.

Fulmer, C. A. and Gelfand, M. J. (2012). At What Level (and in Whom) We Trust: Trust across Multiple Organizational Levels. *Journal of Management*, 38(4), s.1167-1230.

Getha-Taylor, H. (2012). Cross-sector Understanding and Trust, *Public performance and management review*, 36(2), 216-227.

Gargiulo, M. ve Ertug, G. (2006) ‘The Dark Side of Trust’, in R. Bachmann and A. Zaheer (eds) *Handbook of Trust Research*, Cheltenham: Edward Elgar.

Glanville, J., ve Paxton, P. (2007). How do we learn to trust? A confirmatory tetrad analysis of the sources of generalized trust. *Social Psychology Quarterly*, 70(3), s.230–242.

Grey, C. ve Garsten, C. (2001). Trust, control and post-bureaucracy. *Organization Studies*, 22, s.229-250.

Gulati, R., ve Singh, H. (1998). The architecture of cooperation: Managing coordination costs and appropriation concerns in strategic alliances, *Administrative Science Quarterly*, 43(4), 781–814.

Gulati, R. (1995). Does familiarity breed trust? The implications of repeated ties for contractual choice in alliances. *Academy of Management Journal*, 38(1), 85–112.

Hirai, Yukiko (2007). Japon Perspektifinden Türkiye’de STKun Yapısı: STK Araştırmaları Çerçevesinde Türk STK’nın Ana Hatları ve Faaliyetleri, *Uluslararası Hukuk ve Politika*, 3 (9), s.101-130.

Howorth, C., Westhead, P., ve Wright, M. (2004). Buyouts, information asymmetry and the family management dyad. *Journal of Business Venturing*, 19(4), 509–534.

Huff, L., ve Kelley, L. (2003). Levels of organizational trust in individualist versus collectivist societies: A sevennation study, *Organization Science*, 14(1), s. 81–90.

Husted, B. W. (1998). The ethical limits of trust in business relations. *Business Ethics Quarterly*, 8(2), s.233–248.

KARASAR, N. , *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2000.

Keyman, Fuat E. (2004). Türkiye’de ve Avrupa’da STK, STKun Yapısı: STK ve Demokrasi Konferans Yazıları, 3, İstanbul Bilgi Üniversitesi STK Eğitim ve Araştırma Birimi.

Kramer, R. (1999). Trust and distrust in organizations: Emerging perspectives, enduring questions, *Annual Review of Psychology*, 50, s.569–598.

Kubbe, Ina. (2013). Corruption and trust: A model design. *Institute for Political Science*, Leuphana University, Luneburg, Germany, s.170-190

Kuş, Elif, *Nitel-Nitel Araştırma Teknikleri*, Anı Yayıncılık, Ankara, 2007.

Larson, A. (1992). Network dyads in entrepreneurial settings: A study of the governance of Exchange relationships. *Administrative Science Quarterly*, 37, s.76–104.

Lewicki, R. J. ve B. B. Bunker (1995). 'Trust in relationships: a model of trust development and decline'. In B. B. Bunker and J. Z. Rubin (eds), *Conflict, Cooperation and Justice*, San Francisco, CA: Jossey-Bass, s. 133–174.

Lewicki, R. J., ve Bunker, B. B. (1996). Developing and maintaining trust in work relationships. In R. M. Kramer ve T. R. Tyler (Eds.), *Trust in organizations: Frontiers of theory and research*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Lewicki, R., McAllister, D. J., and Bies, R. J. (1998). Trust and distrust: New relationships and realities, *Academy of Management Review*, 23(3), 438-458.

Lewis, J., ve Weigert, A. (1985). Trust as a social reality. *Social Forces*, 63, s.967–985.

Li, P. P. (2011). The rigour-relevance balance for engaged scholarship: New frame and new agenda for trust research and beyond. *Journal of Trust Research*, 1(1), s.1-21.

Li, P. P. (2011). Toward a multi-frame integration of trust as holistic and dynamic: Ambiguity redefined as a duality of diversity-in-unity. *Journal of Trust Research*, 1(2), s.37–41.

Lyon, F. (2006). Managing co-operation: Trust and power in Ghanaian associations. *Organization Studies*, 27, s.31-52.312

Lyon, F. (2012). Access and non-probability sampling in qualitative research on trust. In F. Lyon, G. Möllering, and M.N.K. Saunders (eds.). *Handbook of Research Methods on trust*, Northampton: Edward Elgar, s. 85–93

Lyon, F., Möllering, G. ve Saunders, M. N. K. (2012). Introduction: the variety of methods for the multifaceted phenomenon of trust. In F. Lyon, G. Möllering, and M.N.K. Saunders (eds.). *Handbook of Research Methods on trust*, Northampton: Edward Elgar, s. 1-18

Lincoln, J. R. (1990). Japanese organization and organization theory. *Research in Organizational Behavior*, 12, s. 255–295.

Loorbach, D. (2010). Transition Management for Sustainable Development: A Prescriptive, Complexity-Based Governance Framework. *Governance: An International Journal of Policy and Administration*, 23(1), s.161-183.

Luhmann, N. (1979). *Trust and Power*. Chichester: John Wiley & Sons.

Lui, S. S., ve Ngo, H.Y. (2004). The role of trust and contractual safeguards on cooperation in non-equity alliances. *Journal of Management*, 30(4), 471–486.

Lui, S., Ngo, H. ve Hon, A.H. (2006). Coercive strategy in interfirm cooperation: Mediating roles of interpersonal and interorganizational trust. *Journal of Business Research*, 59, s.466-474.

Lyon, F.; Möllering, G.; ve Saunders, M.N.K. (2011). Introduction: The variety of methods for the multi-faceted phenomenon of trust. In F. Lyon, G. Möllering, ve M.N.K. Saunders (Eds.), *Handbook of research methods on trust* Northampton, MA: Edward Elgar, s. 1–18.

Mayer, R. C., Davis, J. H., ve Schormann, F. D. (1995). An integrative model of organizational trust. *The Academy of Management Review*, 20, 709-734.

McAllister, D.J. (1995). Affect and cognition-based trust as foundations for interpersonal cooperation in organizations. *Academy of Management Journal*, 38(1), s.24–59.

McEvily, B., Perrone, V., ve Zaheer, A. (2003). Trust as an Organizing Principle. *Organization Science*, 14, s.91-103.

McEvily, B., ve Zaheer, A. (2004). Architects of trust: The role of network facilitators in geographical clusters. In R. M. Kramer and K. S. Cook (Eds.), *Trust and distrust in organizations*, New York: Russell Sage Foundation, s. 189–213.

McKnight, D.H.; Cummings, D.L.; ve Chervany, N.L. (1998). Initial trust formation in new organizational relationships. *Academy of Management Review*, 23, s.473–490.

Miles, R. E., Snow, C. C., & Miles, G. (2000). *TheFuture.org*. Long Range Planning, Elsevier Science Ltd., 33, s.300– 321

Miles, R. E., ve Snow, C. C. (1986). Organization: New concepts for new forms. *California Management Review*, 28(3), s. 62-73.

Moorman, C., Zaltman, G., ve Deshpande, R. (1992). Relationships between providers and users of market research: The dynamics of trust within and between organizations. *Journal of Marketing Research*, 29, 314–328.

Morgan, R. M., & Hunt, S. D. (1994). The commitment-trust theory of relationship marketing. *Journal of Marketing*, 58(4), s.20– 38.

Möllering, G. (2001). The nature of trust: From Georg Simmel to a theory of expectation, interpretation and suspension. *Sociology*, 35(2),s.403–420.

Möllering, G. (2002). Perceived trustworthiness and inter-firm governance: Empirical evidence from the UK printing industry. *Cambridge Journal of Economics*, 26(2), 139– 160.

Möllering, G. (2006). *Trust: Reason, routine, reflexivity*, Amsterdam: Elsevier.

Nielsen,B.B.(2004),The role of trust in collaborative relationships: A multi-dimensional approach. *Management*, 7, s.239-256.

Niskanen, W.A., Jr. (1971). *Bureaucracy and representative government*. New Brunswick, NJ: AldineTransaction.

Nooteboom, B. (2002). *Trust: Forms, foundations, Functions, Failures and Figures*. Cheltenham: Edward Elgar.

Nooteboom, B. (2006). Forms,sources and processes of trust. In Bachmann, R. And Zaheer, A. (ed). *Handbook of Trust Research* (247-263) Cheltenham: Edward Elgar.

Nyhan, R. C. (2000). Changing the paradigm: Trust and its role in public sector organizations. *The American Review of Public Administration*, 30, s.87-109.

Okutan, Emre(2008).Yerel Yönetimler ve STK Örgütlerinin Gelişmiş İşbirliği:İngiltere Örneği,Sayıştay Dergisi,71,s.91-108

Oomsels, P. and Bouckaert, G. (2014). Studying interorganizational trust in public administration: a conceptual and analytical framework for 'interorganizational trust'. *Public Performance & Management Review*.

Oomsels,P.(2016),Administrational Trust: An empirical examination of interorganisational trust and distrust in the Flemish administration.

Parkhe, A. (1993). Partner nationality and the structureperformance relationship in strategic alliances, *Organization Science*, 4(2), 301–324.

Perrone, V., Zaheer, A., ve McEvily, B. (2003). Free to be trusted? Organizational constraints on trust in boundary spanners. *Organization Science*, 14(4), 422–439.

Pierre, J. and Ingraham, P. (2010). *Comparative Administrative Change and Reform*. Montreal: McGill-Queens University Press.

Pişkin,M. ve Öner,U. (1999). *Görüşme İlkeleri ve Teknikleri*. Ankara:Siyasal Yayıncılık

Pollitt, C. and Bouckaert, G. (2011). *Public Management Reform: A Comparative Analysis (Third Edition)*. Oxford: Oxford University Press.

Poppo, L., Zhou, K. Z., ve Ryu, S. (2008). Alternative origins to interorganizational trust: An interdependence perspective on the shadow of the past and the shadow of the future,*Organization Science*, 19,s. 39-55.

Poppo, L., ve Zenger, T. (2002). Do formal contracts and relational governance function as substitutes or complements? *Strategic Management Journal*, 23(8),s.707–725.

Pollack,Mark A.(2008).Agency and Agenda Setting in the European Community,*International Organization* ,5(11),s.99-134

Rabin, J., Hildreth, B. and Miller G., (1998). Handbook of Public Administration. 2nd ed. New York: Marcel Dekker.

Ring, P. S., ve Van de Ven, A. H. (1994). Developmental processes of cooperative interorganizational relationships, *Academy of Management Review*, 19(1), s.90–118.

Rotter, J.B. (1967). A new scale for the measurement of interpersonal trust. *Journal of Personality*, 35, s.651–665.

Rousseau, D. M., Sitkin, S. B., Burt, R. S., ve Camerer, C. (1998). Not so different after all: A cross-discipline view of trust. *Academy of Management Review*, 23(3), s.393– 404.

Sampson, R. C. (2000). The role of lawyers in strategic alliances. *Case Western Reserve Law Review*, 53, s.909–927.

Sako, M. (1998). Does trust improve business performance? In C. Lane, ve R. Bachmann (Eds.), *Trust within and between organizations*, Oxford' Oxford University Press, s.242–268.

Sako, M., ve Helper, S. (1998). Determinants of trust in supplier relations: Evidence from the automotive industry in Japan and the United States. *Journal of Economic Behavior and Organization*, 34(3), s. 387– 417.

Sapienza, H. J., ve Korsgaard, A. (1996). Procedural justice in entrepreneur-investor relations, *Academy of Management Journal*, 39(3), s.544–574.

Sebatier, Paul A.; Jenkins-Smith, Hank C. (1999). *The Advocacy Coalison Framework: An Assessment*, *Theories of the Policy Process*, s.117-166

Shaw, M. (2003). Successful Collaboration Between the Nonprofit and Public Sectors. *Nonprofit management and leadership*, 14(1),s.107-120

Sievers, B. (2003) “Fool’d with Hope, Men Favour the Deceit”, or Can We Trust in “Trust”?, in R. Westwood and S. Clegg (eds) *Debating Organization: Point counterpoint in Organization Studies*. Oxford: Blackwell.

Simon, H. (1997). *Administrative Behavior*. New York: The Free Press. Sitkin, S. B. and Roth, N. L. (1993), Explaining the limited effectiveness of legalistic remedies for trust/distrust. *Organization Science*, 4(3), 367-392.

Six, F. (2013). Trust in Regulatory Relations: how new insights from trust research improve regulation theory, *Public management review*, 15(2), 163-185.

Sheppard, B., ve Sherman, D. (1998). The Grammars of Trust: A Model and General Implications, *Academy of Management Review*, s.422-437.

Shockley-Zalabak, Pamela; Ellis, Kathleen & Cesaria, Ruggero. (2000). *Measuring organizational trust: A diagnostic survey and international indicator*. San Francisco: International Association of Business Communicators.

Smith, J. B., ve Barclay, D. W. (1997). The effects of organizational differences and trust on the effectiveness of selling partner relationships. *Journal of Marketing*, 61,s. 3 –21.

Sivil Toplum Kuruluşları İçin İtibar Yönetimi. Erişim: 10 Ekim 2017, <http://en.yada.org.tr/pdf/4e0d78a5fa8bc17e5b8801779d4b2e88.pdf>

Stickley, Andrew; Ferlander, Sara; Jukkala, Tanya; Carlson, Per; Kislitsyna, Olga ve Makinen, Ilkka, H. (2009). Institutional trust in contemporary Moscow. *Europe-Asia Studies*, 61(5), s.779-796.

Skinner, D., Dietz, G., ve Weibel, A. (2013). The dark side of trust: When trust becomes a “poisoned chalice.” *Organization*, 21(2), s.206–224.

Steppanen,R., Blomqwist,K.,ve Sundqwist S. (2007). Measuring inter-organizational trust – a critical review of the empirical research in 1990-2003. *Industrial Marketing Management*, 36, s.249-265.

Sydow, J. (2006). How can systems trust systems? A structuration perspective on trustbuilding in interorganizational relations. In R. Bachmann & A. Zaheer (Eds.), *Handbook of trust research* ,Northampton, MA: Edward Elgar,s.377–392.

Sztompka, P. (1998). Trust, distrust and two paradoxes of democracy. *European Journal of Social Theory*, 1(1), s.19–32.

Tekeli, İlhan (2003).Siyasal Toplum ile STK Arasında Yerini Belirlemede Olan Yerel Yönetimler,Çağdaş Yerel Yönetimler,12(2),s.5-15

TÜSEV(2011a).Uluslararası STK Endeksi Projesi (STEP) Türkiye Ülke Raporu II,İstanbul

TÜSEV(2011b).STK İzleme Raporu,İstanbul

TÜSEV (2015) STK İzleme Raporu 2013-2014, İstanbul: TÜSEV Yayını.

TÜSEV (2011) Türkiye’de STK: Bir Dönüm Noktası—Uluslara- 86 YASAMA DERGİSİ• 29 rası STK Endeksi Projesi Türkiye Ülke Raporu II, İstanbul: TÜSEV

Yayını. ULUSLARARASI ŞEFFAFLIK DERNEĞİ (2016), Türkiye Şeffaflık Sistemi Analizi, İstanbul. USTA, Aydın (2013) “Kamu Politikaları Analizine Kuramsal Bir Bakış”, Yasama Dergisi, 24, 78-102.

Uslaner, E.M. (2012). Measuring generalized trust: In defense of the “standard” question. In F. Lyon, G.

Uslaner, E. M. (2002). The moral foundations of trust. New York: Cambridge University Press.

Van de Ven, A., ve Walker, G. (1984). The dynamics of interorganizational coordination. *Administrative Science Quarterly*, 29(4), 598–621.

Van De Walle, S. ve Six, F. (2013): Trust and Distrust as Distinct Concepts: Why Studying Distrust in Institutions is Important. *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice*, s.1-17.

Van De Walle, S. (2011). NPM: Restoring the Public Trust through Creating Distrust? In Christensen, T. and Laegreid, P. (ed). *The Ashgate Research Companion to New Public Management*, Farnham: Ashgate, s.309-320

Van de Walle, S., ve Van Ryzin, G. G. (2011). The Order of Questions in a Survey on Citizen Satisfaction With Public Services: Lessons From a Split-Ballot Experiment. *Public Administration*, 89(4), s.1436–1450.

Van de Walle, S., (2004). Perceptions of Administrative Performance: The Key to Trust in Government? Ph.D. Thesis. Leuven: Instituut voor de Overheid.

Van de Walle, S., Van Roosbroek, S. and Bouckaert, G. (2008). Trust in the public sector: Is there any evidence for a long-term decline? *International Review of Administrative Sciences*, 74(1), s. 45–62.

Waldo, D. (1980). *The Enterprise of Public Administration*, Novato: Chandler ve Sharp.

Wicks, A. C., S. L. Berman ve T. M. Jones (1999). ‘The structure of optimal trust: moral and strategic implications’, *Academy of Management Review*, 24, s. 99–116.

YAŞAMA DAİR VAKIF YADA (2016) Verilerle STK, İstanbul: YADA Yayını.

Yaşama Dair Vakfı YADA (2016) STK Kuruluşlarına Yönelik Algı ve Yaklaşımlar Erişim:10 Ekim 2017
<http://en.yada.org.tr/pdf/b4402e8f14173672f0d783253efce9db.pdf>

Ybarra, C. E. ve Turk, T. A. (2009). The evolution of trust in information technology alliances, *Journal of High Technology Management Research*, 20, s.62-74.

Yıldırım Ali, Hasan ŞİMŞEK, *Nitel Araştırma Yöntemleri*; SeçkinYayıncılık, Ankara, 2006.

YILDIZ, Mete ve Mehmet Zahid Sobacı (2013) “Kamu Politikası ve Kamu Politikası Analizi—Genel Bir Çerçeve”, İçinde Mete Yıldız ve Mehmet Zahid Sobacı (Der.), *Kamu Politikası—Kuram ve Uygulama*, Ankara: Adres Yayınları, 16-42.

Young-Ybarra, C., & Wiersema, M. F. (1999). Strategic flexibility in information technology alliances: The influence of transaction cost economics and social exchange theory. *Organization Science*, 10(4), s.439– 459.

ZİHNİOĞLU, Özge (2013) “The ‘Civil Society Policy’ of the European Union for Promoting Democracy in Turkey: Golden Goose or Dead Duck?”, *Southeast European and Black Sea Studies*, 13 (3), 381- 400

Zaheer, A., McEvily, B., ve Perrone, V. (1998). Does trust matter? Exploring the effects of interorganizational and interpersonal trust on performance, *Organization Science*, 9(2),s.141-159.

Zaheer, A., Lofstrom, S., ve George, V. P. (2002). Interpersonal and interorganizational trust in alliances. In F. J. Contractor & P. Lorange (Eds.), *Cooperative strategies and alliances*. London: Pergamon.

Zucker, L.G. (1986). Production of trust: Institutional sources of economic structure 1840–1920. *Research in Organizational Behavior*, 8,s.53–111.

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı-Soyadı: Tuğçe Zehra DEMİRCİ

Uyruğu: T.C.

Doğum Yeri ve Tarihi: Göksun- 11.01.1993

E-posta: tzehra.demirci@hotmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Bölüm	Mezuniyet Tarihi
Lisans	Nevşehir Üniversitesi	Kamu Yönetimi	23.07.2014

YABANCI DİL

İngilizce